

**T.C.
ZONGULDAK BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM YÖNETİMİ ANABİLİM DALI**

Yüksek Lisans Tezi

**TÜRKİYE’NİN KALKINMA SERÜVENİNDE ÖZGÜN BİR
YÜKSEK ÖĞRETİM DENEYİMİ: ZONGULDAK DEVLET
MÜHENDİSLİK VE MİMARLIK AKADEMİSİ (1975-1982)**

Ebru BALÇIK

Zonguldak 2025

**T.C.
ZONGULDAK BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM YÖNETİMİ ANABİLİM DALI**

Yüksek Lisans Tezi

**TÜRKİYE’NİN KALKINMA SERÜVENİNDE ÖZGÜN BİR
YÜKSEK ÖĞRETİM DENEYİMİ: ZONGULDAK DEVLET
MÜHENDİSLİK VE MİMARLIK AKADEMİSİ (1975-1982)**

**Hazırlayan
Ebru BALÇIK**

**Tez Danışmanı
Dr. Öğr. Üyesi Birgül ULUTAŞ**

Zonguldak 2025

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Hazırladığım Yüksek Lisans Tezinin bütün aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara riayet ettiğimi, çalışmada doğrudan veya dolaylı olarak kullandığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, yazımda ve basımda enstitü tez yazım ve basım yönergesine uygun davranıldığını taahhüt ederim.

Ebru BALÇIK

24.1.2025

T.C.
ZONGULDAK BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZ ONAYI

Enstitümüzün Eğitim Yönetimi Anabilim Dalında 225282127007 numaralı Ebru Balçık'ın hazırladığı “Türkiye’nin Kalkınma Serüveninde Özgün Bir Yüksek Öğretim Deneyimi: Zonguldak Devlet Mühendislik Ve Mimarlık Akademisi (1975-1982)” başlıklı YÜKSEK LİSANS tezi ile ilgili TEZ SAVUNMA SINAVI, Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği uyarınca 20/12/2024 Cuma günü saat 16:00’da yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda tezin onayına OY ÇOKLUĞUYLA / OY BİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

Prof. Dr. Hasan Hüseyin AKSOY
Başkan

Doç. Dr. Hasan Yücel ERTEM
Üye

Dr. Öğr. Üyesi Birgül ULUTAŞ
(Tez Danışmanı)
Üye

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

... / ... / 20...

Prof. Dr. Yücel NAMAL
Enstitü Müdürü

ÖZET

Kurum : ZBEÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı
Tez Başlığı : Türkiye'nin Kalkınma Serüveninde Özgün Bir Yüksek Öğretim Deneyimi: Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi (1975-1982)
Tez Yazarı : Ebru BALÇIK
Tez Danışmanı : Dr. Öğr. Üyesi Birgül ULUTAŞ
Türü, Yılı : Yüksek Lisans, 2024
Sayfa Adedi : 129

Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk üniversitesi kabul edilen Zonguldak Mühendis Mektebi Alisi'nden (1924-1932) süregelen bir ekolün devamı niteliğindedir. Zonguldak'ta 1975-1982 yılları arasında eğitim veren, refah devletleri dönemine denk düşen tarihsellikte sosyal devlet ilkesini temel alan ve kamusal eğitimi olabildiğince yaygınlaştırma politikası güden bir yükseköğretim deneyimi olarak Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'ni, dönemin eğitim politikaları ile ilişkisinde ele almak; özgün bir eğitim deneyimi olarak bu akademinin şehir ve ülke kalkınmasına katkılarını ortaya koyarak günümüzün yükseköğretim politikalarına dair dersler çıkarmak bu araştırmanın genel amacını oluşturmaktadır. Araştırma tarihi bir dönemi ele alması nedeniyle, sözlü tarih ve doküman analizi yöntemlerinin kullanıldığı bir nitel araştırma olarak kurgulanmıştır. Araştırmada veri toplamak amacıyla kitap, makale, fotoğraf gibi dokümanlardan, yarı yapılandırılmış ve yapılandırılmamış görüşme formlarından, ses ve görüntü kayıtlarından yararlanılmıştır. Sözlü tarih kapsamında görüşme yapılan çalışma grubu 1975-1982 yıllarında Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nde eğitim gören altı öğrenci, üç akademik personel ve iki idari personelden oluşmaktadır. Araştırmanın amaçları doğrultusunda şu sonuçlara ulaşılmıştır: Akademinin fiziki yapı, laboratuvar imkanları ve lojmanlar bakımından bir üniversite ile aynı imkanlara sahip olduğu; devlete ait Ereğli Kömür İşletmeleri'nin (EKİ) olanaklarını da kullanabildiği için özellikle uygulamalı

eğitimlerde altyapı sorunu yaşamadığı görülmektedir. Gerek yer altı kaynaklarının sanayileşme ve kalkınma bakımından önemi nedeniyle, gerekse de bu okulda sunulan eğitim imkanları nedeniyle okulun şehirdeki kültürel ve sosyal yaşama, ayrıca şehir ve ülke ekonomisine önemli katkıları olduğu anlaşılmıştır. 1980 sonrası YÖK Kanunu'yla birlikte bu okul öğrenci ve personelin fikri alınmaksızın Hacettepe Üniversitesi'ne bağlandığı; beraberinde halihazırda varlık gösteren 13 Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisinin de çeşitli üniversitelere bağlanmak ya da başka kurumsal yapılarla birlikte üniversiteye dönüştürülmek suretiyle kapatıldığı tespit edilmiştir. Dönemin tanıklarıyla yapılan görüşmelerde Akademilerin kapatılmasının doğru bir karar olmadığı görüşü öne çıkmıştır. Dönüşüm öncesinde kendi bütçesi ve ödeneği olan akademinin, Zonguldak Mühendislik Fakültesi olarak Hacettepe Üniversitesi'ne bağlanması sonucu özerklik ve ekonomik özgürlüğünü kaybettiği, uzayan bürokratik süreçlerin Fakülte'nin sorunlarını daha da çözülmez hale getirdiği ifade edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademileri, Eğitim Politikaları, YÖK Kanunu

ABSTRACT

Institution : ZBEU, Institute of Social Sciences, Department of Educational Administration

Thesis Title : A Unique Higher Education Experience in Turkey's Development Adventure: Zonguldak State Engineering and Architecture Academy (1975-1982)

Thesis Author : Ebru BALÇIK

Thesis Adviser : Assist. Prof. Dr. Birgül ULUTAŞ

Type, Year : MSc Thesis, 2024

Number of Pages : 129

The Zonguldak State Engineering and Architecture Academy is a continuation of a school that has been continuing since the Zonguldak Engineering School Alisi (1924-1932), which is considered the first university of the Republic of Turkey. The Zonguldak State Engineering and Architecture Academy, which provided education in Zonguldak between 1975-1982, was based on the principle of a social state in its historical context, corresponding to the period of welfare states, and pursued a policy of spreading public education as much as possible, is to examine the Zonguldak State Engineering and Architecture Academy in relation to the educational policies of the period; to reveal the contributions of this academy to the development of the city and the country as an original educational experience and to draw lessons about today's higher education policies. Since the research covers a historical period, it was designed as a qualitative research using oral history and document analysis methods. In order to collect data in the research, documents such as books, articles, photographs, semi-structured and unstructured interview forms, audio and video recordings were used. The study group interviewed within the scope of oral history consists of six students, three academic staff and two administrative staff who studied at the Zonguldak State Engineering and Architecture Academy between 1975-1982. The following results were obtained in line with the objectives of the research: The academy has the same facilities as a university in terms of physical structure, laboratory facilities and lodgings; it is seen that it does not have any infrastructure problems especially in practical trainings

since it can also use the facilities of the state-owned Ereğli Coal Enterprises (EKİ). It has been understood that the school makes significant contributions to the cultural and social life of the city, as well as the city and country economy, both due to the importance of underground resources in terms of industrialization and development, and the educational opportunities offered at this school. It has been determined that after 1980, with the YÖK Law, this school was connected to Hacettepe University without the opinion of the students and staff; and at the same time, 13 State Engineering and Architecture Academies that were already in existence were closed by being connected to various universities or by being transformed into universities together with other institutional structures. In the interviews conducted with the witnesses of the period, the opinion that closing the Academies was not a correct decision came to the fore. It was stated that the academy, which had its own budget and funds before the transformation, lost its autonomy and economic freedom as a result of being connected to Hacettepe University as the Zonguldak Faculty of Engineering, and that prolonged bureaucratic processes made the Faculty's problems even more unsolvable.

Keywords: State Engineering and Architecture Academies, Education Policies, YÖK Law

ÖNSÖZ

Zonguldak Mühendislik ve Mimarlık Akademisini dönemin eğitim politikaları ile ilişkisinde ele almayı; özgün bir eğitim deneyimi olarak bu akademinin şehir ve ülke kalkınmasına katkılarını ortaya koyarak günümüzün yükseköğretim politikalarına dair dersler çıkarmayı amaçlayan bu araştırmanın tamamlanması için uzun uğraşlar verilmiş ve birçok değerli kişiden destek görülmüştür. Çok büyük çaba gösterdiğim, uzun zaman emek sarfettiğim, kendimden ve ailemden feragat ederek yazdığım tezimin ön sözünü yazmaktan gurur duyuyorum. Ben bu uzun ve meşakkatli yolda yürürken değerli zamanlarını bana ayırarak bana güç veren teşekkür etmem gereken çok değerli kişiler bulunmaktadır.

Araştırmamın başlangıcından sonuna kadar tez danışmanlığımı üstlenen, yapamayacağımı düşündüğüm her anda beni destekleyen, araştırmam boyunca bilimsel katkılarını hiç esirgemeyen; tezimin her aşamasında planlı, düzenli ve disiplinli çalışmam konusunda beni destekleyen kıymetli tez danışmanım Dr. Öğretim Üyesi Birgül ULUTAŞ'a çok teşekkür ederim.

Yüksek lisansa başladığım süreçten tezimi tamamlayana kadarki süreçte bilgilerime yeni bilgiler katan Ereğli Eğitim Fakültesi Eğitim Yönetimi bölümünde dersime giren ya da girmeyen tüm hocalarımıza da ayrıca teşekkür ederim.

Veri toplama sürecinde görüşme gerçekleştirdiğim birbirinden değerli katılımcılara, araştırmama kıymet verip zaman ayırdıkları için ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

Tez jürimde yer alan başta jüri başkanım Ankara Üniversitesi Eğitim Yönetimi anabilim dalı öğretim üyesi Prof. Dr. Hasan Hüseyin AKSOY'a olmak üzere Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Eğitim Yönetimi anabilim dalı öğretim üyesi Doç. Dr. Hasan Yücel ERTEM ve Dr. Öğr. Üyesi Birgül ULUTAŞ'a tezime sundukları yapıcı öneriler ve çok değerli katkıları için teşekkür ediyorum.

Tezin her aşamasında, araştırmamı tamamlamak için ona ayırmam gereken zamanından çaldığım oğlum Mustafa Raşid BALÇIK'a, bu süreçte beni yapabileceğim konusunda destekleyen eşim Hasan BALÇIK'a teşekkür ediyorum. Yüksek lisans eğitimim esnasında sınıfımda bulunamadığım zamanlarda sınıfımın

idaresini gerçekleştiren kıymetli müdürüm Öğr. Gör. Yasemin CENGİZ DEMİR'e ve bu süreçte beni destekleyen iş arkadaşlarıma ayrı ayrı teşekkür ederim.

Büyük bir çaba ve uğraşıyla tamamladığım yüksek lisans tezimi, yaşadığı süre boyunca bana hep güvenen, istediğimde her şeyi başarabileceğimi bana empoze eden rahmetli babam Muammer AKAR'a, ne zaman yardıma ihtiyacım olsa hızır gibi yetişen canım annem Neziha AKAR'a ve bu hayatta her şeyi yapabileceğime inanan beni kahramanı gören canım oğlum Mustafa Raşid BALÇIK'a ithaf ediyorum.

İÇİNDEKİLER

ÖZET	iv
ABSTRACT.....	vi
ÖNSÖZ	viii
İÇİNDEKİLER	x
TABLolar LİSTESİ	xii
RESİMLER LİSTESİ.....	xiii
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xiv
GİRİŞ	1
1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	11
1.1. Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nden Önce Zonguldak'ta Teknik Eğitim	11
1.1.1. Zonguldak Maden Mühendis Mekteb-i Alisi.....	12
1.1.2. Yüksek Ma'adin ve Sanayi Mühendis Mektebi (Maden Meslek Mektebi).....	18
1.1.3. Maden Tatbikat (Başçavuş) Mektebi	21
1.1.4. Zonguldak Maden Teknisyen Mektebi.....	25
1.2. Türkiye'de Akademilerin Kuruluşu	33
1.2.1. Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisinin Organları	35
1.2.2. Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademilerinin İdari ve Akademik Personeli.....	37
1.2.3. Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademilerinde Disiplin ve Mali Hükümler	38
1.2.4. Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi Dönemi	39
1.3. Akademilerin Kapatılması ve Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin Hacettepe Üniversitesi'ne Bağlanması.....	41
1.4. İlgili Araştırmalar	44
2.YÖNTEM	47
2.1. Araştırma Yaklaşımı	47
2.2. Çalışma Grubu	Sözlü tarih yönteminde veri toplanacak çalışma grubu, 1975-1982 yıllarında Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nde eğitim gören öğrenciler, akademik personeller, idari personellerden oluşturulmuştur. Çalışma kapsamında Akademi mezunu ya

da idari ve akademik personeli olmak üzere 11 kişi ile görüşme yapılmıştır.	48
2.3. Veri Toplama ve Veri Toplama Araçları	50
2.3.1. Doküman Analizi	52
2.4. Veri Analizi	53
2.5. Araştırmada Kullanılan Geçerlik ve Güvenirlik Stratejileri	54
3. BULGULAR VE TARTIŞMA.....	55
3.1. Akademinin Fiziki Koşulları, Donanımı, Eğitimde Kullanılan Yöntemler, Akademik ve İdari Personelin Çalışma Koşulları ile Okul İklimi	55
3.2. Akademinin Faaliyet Gösterdiği 1975-1982 Yılları Arasında Türkiye ve Zonguldak Ekonomisine, Sosyal ve Kültürel Yaşamına Katkıları	72
3.3. Akademinin Hacettepe Üniversitesi Zonguldak Mühendislik Fakültesine Dönüştürülmesini Getiren Süreçler	78
3.4. Akademinin Hacettepe Üniversitesi Zonguldak Mühendislik Fakültesine Dönüştürülmesinin Sonuçları	82
SONUÇ	89
KAYNAKÇA.....	103
EKLER	109
Ek 1: Öğretim Görevlisi Şenol Kuşçu'nun Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisinin Hacettepe Üniversitesi Mühendislik Fakültesine Dönüştürülmesi Aşamasındaki Durumuna Dair Rapor	109
Ek 2: Görüşme Ön Formu.....	118
Ek 3: Öğrenci Görüşme Soruları	119
Ek 4: İdari Personel Görüşme Soruları	122
Ek 5: Akademik Personel Görüşme Soruları	125
ÖZ GEÇMİŞ	128

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1.1: Maden Mühendis Mekteb-i Aliyesi Mezunları ve 1933 Yılında Görevde Bulundukları Kurumlar	16
Tablo 1.2: Yüksek Ma'adin ve Sanayi Mühendis Mektebi Mezunları ve 1933 Yılında Görevde Bulundukları Kurumlar	19
Tablo 1.3: Zonguldak Maden Tatbikat Mektebi'nde Alınan Dersler	22
Tablo 1.4: Akademik ve İdari Personel Atanma Şekli, Özlük Hakları ve Görevleri	23
Tablo 1.5: Zonguldak Maden Teknisyen Mektebi Personeli Sayısı, Derecesi ve Maaşı	29
Tablo 1.6: 1950 Yılı Zonguldak Maden Teknik Okulu Ders Programı.....	30
Tablo 1.7: Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi İdari Personel Sayısı, Kadro Derecesi ve Görevi	40
Tablo 1.8: Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademilerinin Dönüştürüldükleri ya da Bağlandıkları Üniversiteler	42
Tablo 1.9: Hacettepe Üniversitesi Zonguldak Mühendislik Fakültesi 1982-1991 Maden Bölümü Mezun Sayıları	44
Tablo 2.1: Görüşme Yapılan Kişilerin Demografik Bilgileri	49
Tablo 2.2: Görüşülenlerle Yapılan Görüşmeye Dair Bilgiler	52
Tablo 3.1: Üçüncü Kalkınma Planında Madenlerin Üretim Hedefleri	73

RESİMLER LİSTESİ

Resim 3.1: Zonguldak Maden Mühendis Mektebi Alisi.....	56
Resim 3.2: Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi Açılışı	58
Resim 3.3: 1979 Yılı Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin Fiziki Yapısı.....	60
Resim 3.4: Akademinin Halkoyunları Ekibi ve Yüzme Takımı.....	67
Resim 3.5: İdari Personel ve Öğrencilerin Beraber Kar Topu Oynadığı Bir Resim...	69
Resim 3.6: Temel Bilimler Öğretim Üyeleri	
Kaynak:1979 yılı Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi Mezuniyet Yıllığı.....	70
Resim 3.7: Maden Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyeleri	70
Resim 3.8: Makina Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyeleri	71
Resim 3.9: İdari Personeller.....	71
Resim 3.9: Faruk Nafiz Uğurlu'nun Zonguldak 100. Yıl Terminali Projesi.....	74
Resim 3.10: Hacettepe Üniversitesi Zonguldak Mühendislik Fakültesi (1982)....	82

KISALTMALAR LİSTESİ

E.K.İ	: Ereğli Kömür İşletmeleri
İTÜ	: İstanbul Teknik Üniversitesi
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
ODTÜ	: Orta Doğu Teknik Üniversitesi
TTK	: Türkiye Taşkömürü Kurumu
YÖK	: Yüksek Öğretim Kurulu
ZDMMA	: Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi

GİRİŞ

Sanayi İnkılabı, üretim süreçlerini yeniden biçimlendirerek güç dengelerini tümüyle değiştiren önemli bir kırılma noktasıdır. Sanayi İnkılabı sonrasında sanayileşmesini tamamlamış ülkeler ile bu konuda gecikmiş ülkeler arasında ortaya çıkan bölünme, sonraki yıllarda kalkınma ve ilerleme hedeflerinin özellikle sanayileşememiş ülkeler için önemli hale gelmesine yol açmıştır. Türkiye’de de 19. yüzyılda Osmanlı Devletinden başlamak üzere bugüne dek süren kalkınma ve ilerleme hedefleri sanayileşmenin gerektirdiği mesleki ve teknik işgücünün yetiştirilmesi meselesiyle birlikte ele alınmış ve önemli görülmüştür. Bu çerçevede maden kaynaklarının çıkarılması ve işlenmesinde ortaya çıkan işgücü ihtiyacı da zaman zaman yurt dışından getirtilen yabancı uzmanlar, zaman zaman da yurt içinde kurulan eğitim kurumları vasıtasıyla karşılanmaya çalışılmıştır (Tak, 2001, s. 9-20; Yılmaz & Koyuncu, 2020, s. 1021-1042; Kaştan, 2016, s. 78-98).

Maden kaynaklarının çıkarılması ve işlenmesi için 1867 yılında kurulan Ereğli Maden Nezareti’nin başına Dilaver Paşa getirilmiştir. Madenlerin çıkarılmasında işgücü gereksinimini sağlamak için 1867 yılında Dilaver Paşa’nın kendi adıyla anılan ve I. Mükellefiyet olarak da bilinen nizamname ile Zonguldak halkından sağlıklı, yaşı 13-50 olan erkekler altışar ay süreyle madende çalışmakla mükellef (zorunlu) tutulmuştur (Yüksel, 2017, s. 155-178). 1873’te Maadin Mektebi’nin açılışıyla birlikte 1889 yılına kadar sürecek olan maden mühendisliği eğitimi başlamıştır (Avşaroğlu, 2020, s. 8-21). Bu kurum 1880 yılında Orman Mektebi ile birleştirilerek “Orman ve Maadin Mektebi” adı altında faaliyetlerine devam etmiştir (Kaymakoglu & Tombal Kara, 2022, s.231-238). I. Dünya Savaşı’nın başlamasından sonra ortaya çıkan kömür ihtiyacını karşılamak adına kömür işletmeleri Havza Harp Merkezi’ne bağlanmıştır. Osmanlı Devleti I. Dünya Savaşı’nı kaybettikten sonra kömür işletmeleri Fransa ve İtalya arasında paylaşılmıştır (Tak, 2001, s.95-204). Henüz Cumhuriyet ilan edilmemişken yeni kurulan Türk Devleti’nin ekonomisinde de madenlerin önemli bir yeri olduğu görülmektedir. 17 Şubat-4 Mart 1923 tarihinde yapılan İzmir İktisat Kongresi’nde ele alınan en önemli konulardan birisinin de “Madenler” olması bunun en önemli kanıtıdır. Cumhuriyet’in kurulmasıyla birlikte, 1924 tarihinde ülkenin en önemli

maden havzası olan Zonguldak, Cumhuriyet tarihinin ilk illerinden biri olmuştur (Deniz, 2015, s. 304).

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasıyla birlikte madenlerin çıkarılması ve işlenmesinde gerekli olan insan gücünün yetiştirilmesi için 20 Ekim 1924 tarihinde İktisat Vekaletine bağlı olarak Zonguldak Maden Mühendis Mekteb-i Alisi kurulmuştur. Bu okul cumhuriyet tarihinde maden mühendisi yetiştiren ilk yüksekokuldur. Savaştan yeni çıkan bir ülkenin burslu ve yatılı olarak maden mühendisi yetiştirecek bir yüksek okul açması, teknik işgücü eğitime ve kalkınmaya verdiği önemi göstermektedir (Kalyoncu, 2006: akt. Açıkgöz ve Ünlü, 2007). Bu okulun açılmasında dönemin maden müdürü Esat Kerimol'un girişimleriyle yurt dışındaki eğitim kurumları model alınmıştır (Açıkgöz & Ünlü, 2007, s.102-103). 1924 yılında sınavla burslu ve yatılı öğrenci alınmaya başlanan okul, 1927-1928 eğitim öğretim yılında ilk mezunlarını vermiştir. Maden Mühendis Mekteb-i Alisi eğitim vermeye başladığı 1924 yılından, isminin değiştiği 1931 yılına kadar toplamda 70 Maden Mühendisi mezun vermiştir (Karabalık, 2016, s. 42-44). Zonguldak'ta Mühendislik eğitimi veren Maden Mühendis Mekteb-i Alisi dışında bir de Sanayi eğitimi veren okula ihtiyaç duyulması nedeniyle 1931 yılında Sanayi Kongresinde ortaya atılan öneri ile okulun ismi Yüksek Ma'adin ve Sanayi Mühendis Mektebi (Maden Meslek Mektebi) olarak değiştirilmiştir. Yüksek Maadin ve Sanayi Mühendis Mektebi'yle birlikte okul Maden Mühendisliği, Maden Meslek ve Sanayi Mühendisliği şubesi şeklinde üç şubeye ayrılmıştır (BEÜ Kampüsün Sesi Gazetesi, 2013; akt: Karabalık, 2014, s. 76). 1931 yılı sonunda mühendislik şubesi, 1933 yılında da Yüksek Maadin ve Sanayi Mühendis Mektebi kapatılmıştır. Bu kuruma ait tüm malzemeler 19.09.1934 tarihli kararla Yüksek Ziraat Enstitüsüne devredilmiştir (Karabalık, 2016, s.20-40).

Türkiye Cumhuriyeti'nde ekonomi alanında güdülen devletçilik politikasıyla birlikte ülkedeki yer altı kaynaklarını işlemek ve değerlendirmek, sanayideki kullanılacak maden ihtiyacını karşılamak amacıyla 1935'te Etibank kurulmuştur. Ardından 3241 numaralı ve 1937 tarihli kanun ve 1377 ticari kayıt numarası ile Etibank tarafından Ereğli Kömür İşletmesi Türk Anonim Şirketi (EKİTAŞ) kurulmuştur (Karabalık, 2016, s. 5). Türkiye'de çıkarılan madenleri incelemek, işlenmesini sağlamak gibi amaçlarla 14 Haziran 1935 yılında Maden Tetkik ve

Arama Enstitüsü kurulmuştur. EKİTAŞ'ın kurulmasıyla birlikte madenlerin çıkarılması ve işlenmesinde ihtiyaç duyulan madencilerin yetiştirilmesi amacıyla, 1937 yılında Maden Tetkik ve Arama Enstitüsüne bağlı olarak Zonguldak'ta Maden Tatbikat Başçavuş Mektebi açılmıştır (Özer & Karabalık, 2017, s. 185). Bu okul da 1940 yılında kapatılmıştır (MTA, 1938). Maden Tatbikat Başçavuş Mektebi'nin kapatılmasının ardından, 1940 yılında Zonguldak Maden Teknisyen Mektebi açılmıştır. Bu süreçte II. Dünya savaşı nedeniyle gemilerde kullanılan kömür ihtiyacının artması nedeniyle, II. Mükellefiyet çıkarılmıştır. II. Mükellefiyet ile Zonguldak ilinin köylerinden, kasabalarından ve ilçelerinden sağlıklı yerinde olan, 16 yaş ve üzeri erkeklerin maden ocağında çalıştırılması amaçlanmıştır. Maden Teknisyen Mektebi'nin açılış amacı da ocaklarda çalışan bu madencileri denetleyecek, mühendislere yardım edecek teknisyen yetiştirmektir (Denizer, 1991, s. 263). Maden Teknisyen Mektebi, yatılı bir okuldur. Uygulama dönemleri de dahil olmak üzere, dört yıllık bir okuldur. Zonguldak Maden Teknisyen Mektebi'nden yurt dışına eğitim görmeye dönemlik olarak öğrenciler gönderilmiştir. II. Dünya Savaşı'na yakın dönemlerde yurt dışı eğitimi Almanya ve İngiltere ile sınırlı iken 1948 yılında ABD'de bulunan "Amerika Teknoloji Enstitüsü" de bu programa katılmıştır (Yılmaz, 2008, s.38; Sabah Gazetesi, 1953; akt: Karabalık, 2016). 1961 yılında öğretim elemanı bulunamaması ve bazı derslerin boş geçtiği öne sürülerek Zonguldak Maden Teknisyen Mektebi'nin kapatılmasına karar verilmiştir. Bununla ilgili Şafak Gazetesinin 10.01.1961 gününde yayınlanan haberinde, Maden Teknisyen Mektebi'nden 60 öğrencinin Ankara'ya giderek okullarının kapatılmaması için Başbakanlığa başvuruda bulunacakları yazılmıştır. Ancak bu başvurular bir sonuca bağlanamamıştır (Şafak Gazetesi, 1961). Zonguldak'ta teknik yüksek öğretim 1924 yılında Mühendis Mekteb-i Alisi'nden başlayıp, 1961 yılında kapatılan Maden Teknisyen Mektebi'ne kadar dört farklı okulda verilmiş olsa da okulların hepsinin madencilik alanında teknik eleman yetiştirme amacına hizmet ettiği görülmektedir. Maden Teknisyen Mektebi'nin kapatılmasıyla birlikte sahip olunan tüm laboratuvar ve teknik malzemeler, 1 Mart 1953 yılında kurulmuş olan İstanbul Teknik Üniversitesi'ne devredilmiştir (Karabalık, 2016, s. 104).

Maden Mühendis Mekteb-i Aliyesi her ne kadar Zonguldak'ta Teknik Yükseköğretimin başlangıcı olarak kabul edilse de gerçek anlamda Zonguldak'ın

Teknik Yükseköğretime bir üniversite kurularak geçmesi Zonguldak'ta 1975 yılında kurulan Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi ile olmuştur (Karabalık, 2016, s. 105). Türkiye'de çeşitli bakanlıklarca kurulan mühendislik eğitimi veren okullar, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlanarak 575 sayılı Kanunla 1969 yılında Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademilerine dönüştürülmüştür. Türkiye'de İstanbul, Ankara, Eskişehir, Konya, Kayseri, Denizli, Isparta, Kocaeli, Sakarya, Balıkesir, Edirne, Elazığ, Zonguldak olmak üzere toplamda 13 Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi kurulmuştur (T.C. Resmi Gazete, 1982, Sayı:17506). 1967 yılında yapımına başlanan Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi, ancak 1975 yılında tamamlanarak açılabilmiştir. 25 Mart 1975 yılında 25 öğrencinin kayıt yaptırması ile başlayan eğitim sürecinde önce ortalama iki ay Ereğli Kömür İşletmelerine bağlı ocaklarda staj yapılır, sonra eğitime başlanırdı. 1975 yılı tamamlanana kadar makine bölümünde 75, maden bölümünde 90 öğrenci eğitime başlamıştır. Bundan birkaç yıl sonra da Temel Bilimler bölümü açılmıştır (Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi Mezuniyet Yıllığı, 1979). Yeni kurulan bir eğitim kurumu olarak Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi, bu yıllarda diğer üniversitelere nispeten laboratuvar eksikliği, öğretim üyesi eksikliği gibi birçok konuda sorun yaşanmaktaydı. Bu yüzden yakın illerdeki Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nde görev yapan hocalara belirli bir ücret ödenerek Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nde ders vermeleri sağlanmaktaydı. Kocaeli Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi ile Sakarya Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nde görev yapan hocaların ücret ödenerek getirildiği bilinmektedir (Dereköy, 1978, s. 609-611).

Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi maden bölümü ilk mezunlarını 1979 yılında vermiştir. 1979 yılında sekiz mezun veren bölüm, 1980 yılında üçü kadın 59'u erkek olmak üzere toplam 62 mezun vermiştir. 1981 yılındaysa, beşi kadın 56'sı erkek olmak üzere toplam 61 mezun vermiştir (ZBEÜ, 2023a). 1975-1981 yılları arasında eğitim veren okul üç dönemde toplam da 131 mezun verdikten sonra, eğitimine devam eden öğrenciler Hacettepe Üniversitesi Zonguldak Mühendislik Fakültesi'ne aktarılarak kapatılmıştır (T.C. Resmi Gazete, 30 Mart 1983, Sayı:18003). Türkiye genelinde yüksek öğretimi yaygınlaştırmak adına 1975 yılı itibarıyla Yaygın Yüksek Öğretim Kurumu Programlarıyla

(YAYKUR) iki yıllık meslek yüksekokulları da kurulmaya başlamıştır. Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi ile aynı dönemde, 1976 yılında örgün yükseköğretime bağlı olarak Zonguldak Meslek Yüksek Okulu ve Ereğli Meslek Yüksek Okulu kurulmuştur (ZBEÜ, 2023b). Yaygın yükseköğretim kurumları da Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademileri gibi Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olarak hizmet vermekteydi (Becerikli, 2021, s. 464).

Türkiye'de 12 Eylül 1980'de yaşanan askeri darbeyle birlikte 4 Kasım 1981 tarihinde 2547 Sayılı "Yüksek Öğretim Kanunu" çıkarılmıştır. Yüksek Öğretim Kanunu öncesi yüksek öğretim beş tür kurum tarafından verilmekteydi. Bunlar Üniversiteler, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Akademiler, bir kısmı farklı bakanlıklara çoğu Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı meslek yüksek okulları ve konservatuarlar, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı üç yıllık eğitim enstitüleri ve mektupla öğretim yapan YAYKUR'lar şeklindeydi. Yükseköğretimin tüm düzeyleri için merkezi bir planlamanın olmaması, yükseköğretim kurumlarındaki artış gerekçe gösterilerek yapılan açıklamada "1960-1980 yıllarında çıkan siyasi, sosyal ve ekonomik sorunlar 1981 yılındaki YÖK Kanunu gibi bir reformu zorunlu kılmıştır" denilmektedir (YÖK, 2023). Yüksek Öğretim Kanunu ile halihazırda akademi adıyla hizmet veren 13 Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi önce fakültelere dönüştürülmüş; daha sonra bu fakülteler mevcutta var olan üniversitelere bağlanmaya başlanmıştır. Türkiye'de 1982 yılında varlığını sürdüren altı İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi, 13 Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi, üç Gençlik ve Spor Akademisi, bir Devlet Güzel Sanatlar Akademisi, bir Sosyal Hizmetler Akademisi olmak üzere 24 Akademi de çeşitli Yükseköğretim kurumlarına bağlanmıştır (Hakan, 1982, 234-235). 20 Temmuz 1982 tarihinde Resmi Gazetede yer alan "Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararname" ile Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi, Hacettepe Üniversitesi Rektörlüğü'ne bağlanarak Hacettepe Üniversitesi Zonguldak Mühendislik Fakültesi adını almıştır. YÖK Kanunu (1981) çıkarılana kadar, üniversite eğitimi veren Akademiler, Eğitim Enstitüleri, Meslek Okulları gibi çeşitli yüksek öğretim kurumları YÖK kanunuyla birlikte bir merkezde toplanmıştır (Üsdiken Topaler & Koçak, 2013, s. 190-192). Üsdiken ve arkadaşlarına göre (2013, s.190-192) iç işlerinde özerk, yönetim olarak Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olan Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık

Akademisi'nin Hacettepe Üniversitesi'ne bağlanmasıyla YÖK'ün uhdesine giren bu kurumun fakülteye dönüşmesi nedeniyle iç işlerindeki özerkliği ortadan kalkmıştır.

Theodore Shultz ve Gary Becker tarafından 1965'te ortaya atılan “Beşeri Sermaye Kuramı”nın altın çağlarını oluşturan yirmi yıllık dönem, mesleki ve teknik eğitimin de altın çağına karşılık gelmektedir (Ulutaş, 2023, s. 162-164). Bu kurama göre sosyo ekonomik kalkınmanın gerçekleşmesi için önemli olan “insan” faktörüdür ve insana yapılan yatırımlar kalkınma sürecini hızlandırmaktadır. Bu anlamda kalkınmanın en önemli bileşenlerinden birini oluşturan “mesleki ve teknik eğitim” ekonomik kalkınma ile doğru orantılı olarak gelişim gösterir. Dolayısıyla Türkiye de gelişmekte olan bir ülke olarak sanayi ve madencilik alanında ihtiyaç duyduğu nitelikli iş gücüne ancak mesleki ve teknik eğitim ile ulaşabileceği için, bu yıllar boyunca mesleki ve teknik eğitim ülke kalkınması için çok fazla önemsenmiştir (Özsoy, 2007). Bu araştırmada ele alınan Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin kuruluşu da Beşeri Sermaye Kuramı ile birlikte mesleki ve teknik eğitimin de altın çağı sayılabilecek bir dönemin sonuna denk gelmektedir. İşgücü yetiştirme politikalarında hala Beşeri Sermaye Kuramı'nın önemli ölçüde etkili olduğu bir dönemde kurulan Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin yetiştirdiği mühendislere biçilen rol, dönemin kalkınmacı paradigması açısından değerlendirildiğinde oldukça önemlidir.

Osmanlı'da Madencilik eğitiminin verildiği Maadin Mektebi ile Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin ilişkisi değerlendirildiğinde; Maadin mektebinin İstanbul'da kurulduğu görülmektedir. Madenlerden uzakta kurulan Maadin Mektebi'nde, madenlere inmeden teorik bir eğitimle mühendis yetiştirdiği görülmektedir (Avşaroğlu, 2020, s. 8-11). Oysa Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin Zonguldak'ta kurulmuş olması öğrencilerin madenlere inerek uygulamalı ve teorik bir eğitim almasına olanak tanımıştır (Karabalık, 2016, s. 105-107). Zonguldak'ın ve Türkiye'nin ilk yüksekokulu olarak görülen Maden Mühendis Mektebi Alisi ile Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin ilişkisi incelendiğinde; Maden Mühendis Mektebi Alisi'nin, Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nden

yaklaşık 50 yıl önce kurulmuş olmasına rağmen öğrencilerin sosyal aktivite imkanlarının daha fazla olduğu görülmektedir. 1924 yılında açılan Maden Mühendis Mektebi Alisi'nde basketbol, atletizm, futbol ve tenis gibi spor aktivitelerinin yanında birçok sanat aktivitesinin de olması, günümüz koşullarında bile çağdaş sayılabilecek bir üniversite kimliği kazanmasına sebep olmuştur (Karabalık, 2016, s. 42-52). Ayrıca o dönemin en iyi maden laboratuvarına sahip olması, Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nden 50 yıl önce onun şartlarında bir okulun var olduğu anlamına geliyordu. Maden Mühendis Mektebi Alisi'nden sonra kurulan Zonguldak Maden Tatbikat Başçavuş Mektebi ve Zonguldak Maden Teknisyen Mektebi, Zonguldak Maden Mühendis Mektebi Alisi'nin devamı niteliğindedir. 1961 yılında Zonguldak Maden Teknisyen Mektebi'nin kapatılmasıyla birlikte, Zonguldak Mühendis Mektebi Alisi'nden beri sahip olunan tüm laboratuvar ve teknik malzemelerin İstanbul Teknik Üniversitesi'ne devredilmesi, Zonguldak'ta uzun yıllar yeniden Madencilik eğitimi veren bir okulun açılmayacağını göstergesi olmuştur. Daha önce 1924'ten 1961'e kadar peş peşe madencilik eğitimi veren okullar açılmışken, 1961'den 1975 yılına kadar yeni bir okul açılmamıştır (Karabalık, 2016, s. 104). Zonguldak Maden Teknisyen Mektebi'nin kapanmasından 14 yıl sonra açılan Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nde eksik imkanlarla yeniden laboratuvarlar oluşturulmaya çalışılsa da Zonguldak Maden Mühendis Mektebi Alisi'nden başlayıp Zonguldak Maden Teknisyen Mektebi'ne kadar artarak devam eden laboratuvar ve teknik malzeme olanakları yeniden sağlanamamıştır (Dereköy, 1978, s.609).

Bu araştırma Zonguldak'ta mühendis yetiştirmek amaçlı kurulan Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'ni (1975-1982) konu almaktadır. 1975 yılı öncesinde çeşitli bakanlıklara bağlı olarak eğitimler veren okullar açılmış olsa da Zonguldak'ta üniversite döneminin resmi olarak Zonguldak Mühendislik ve Mimarlık Akademisi ile başlaması nedeniyle bu araştırmada özellikle 1975 tarihiyle başlayan süreç ele alınmıştır (Karabalık, 2016, s. 105). Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi kurulmadan önce maden mühendisliği gibi mesleki eğitim gerektiren yüksek öğretim kurumları çeşitli bakanlıklarca açılırken, Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi Milli Eğitim Bakanlığı tarafından açılmıştır. Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademileri'nin amacı,

mühendis, yüksek mühendis ve mimar yetiştirmektedir. 1184 Sayılı yasanın ikinci maddesinde “Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademileri, mühendislik ve mimarlık mesleklerinde ve bu mesleklerle ilgili konularda öğretim ve araştırma yapan Makina, Elektrik, İnşaat, Mimarlık, v.b. bölümlerden, enstitü ve bilimsel kuruluşlardan teşekkül eder” denmektedir (Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi Kanunu, 1969). Bu maddeye bakarak, Türkiye’nin yüksek öğretim eğitimi almış mesleki eleman ihtiyacını karşılama amacını güttüğü görülmektedir.

Yapılan alanyazın taramasında, 1969’dan 1982’ye kadar eğitim veren 13 Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisini ele alan az sayıda araştırmaya rastlanmıştır. Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi’ni ele alansa hiçbir araştırmanın olmadığı görülmüştür. Bu anlamda araştırmanın Zonguldak Mühendislik ve Mimarlık Akademisi’nin kurulma amaçları, ülke ekonomisine ve kalkınmasına katkıları ile kapatılma nedenlerini ele alması açısından az sayıda belgeden biri olacağından, alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, 1975-1982 yılları arasında eğitim veren Zonguldak Mühendislik ve Mimarlık Akademisini dönemin eğitim politikaları ile ilişkisinde ele almak; özgün bir eğitim deneyimi olarak bu akademinin şehir ve ülke kalkınmasına katkılarını ortaya koyarak günümüzün yükseköğretim politikalarına dair dersler çıkarmaktır. Bu kapsamda araştırmada şu sorulara cevap aranacaktır:

1. Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisinin fiziki koşulları, donanımı, eğitimde kullanılan yöntemler, akademik ve idari personelin çalışma koşulları ile okul iklimi nasıldır?

2. Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisinin faaliyet gösterdiği 1975-1982 yılları arasında Türkiye ve Zonguldak ekonomisine, sosyal ve kültürel yaşamına katkıları nasıl olmuştur?

3. Zonguldak Mimarlık ve Mühendislik Akademisi’nin Hacettepe Üniversitesi Zonguldak Mühendislik fakültesine dönüştürülmesini getiren süreçler nelerdir?

4. Zonguldak Mimarlık ve Mühendislik Akademisi'nin Hacettepe Üniversitesi Zonguldak Mühendislik fakültesine dönüştürülmesinin sonuçları neler olmuştur?

Araştırmanın Önemi

Bu araştırma Zonguldak'ta mesleki ve teknik yükseköğretimin tarihsel gelişimini oluşturan aşamalardan biri olarak Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin yedi yıllık kısa tarihine ışık tutmak amacıyla yapılmıştır. Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk üniversitesi kabul edilen Zonguldak Mühendis Mektebi Alisi'nden (1924-1932) süregelen bir ekolün devamı niteliğindedir. Araştırma kapsamında Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisinin ve dönemin eğitim politikalarının arka planını kavramak için YÖK Kanunu öncesinde ve sonrasında yükseköğretimde eğitim politikalarına yer verilmiştir. Alanyazında Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi ile ilgili bir çalışmaya rastlanmamıştır. Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi dünyada refah devletleri dönemine denk düşen tarihsellikte, sosyal devlet ilkesini temel alan ve kamusal eğitimi olabildiğince yaygınlaştırmaya yönelik eğitim politikalarının benimsendiği bir dönemin son örneklerindendir. Dönemin tanıklarından ve döneme ait arşiv belgelerinden yararlanılarak anlatılan Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin mezunları, başta Zonguldak olmak üzere Türkiye'nin her yerinde görev almışlardır. Zonguldak'ın sosyal, kültürel yapısına ve ekonomisine olumlu etkilerinin yanı sıra Türkiye'de madencilik ve sanayii alanında görev almalarıyla ülke ekonomisine de olumlu etkileri olmuştur. Bu dönem özellikle örgün eğitim politikaları açısından devlet tarafından sunulan eğitime kitlesel olarak erişimin mümkün olabildiği yıllar olarak dikkat çeker. Yüksek öğretim politikaları açısından ise eğitim ile istihdam arasında güçlü bir bağın bulunduğu söz edilebilir. Neoliberal dönüşümle birlikte eğitime kitlesel erişim ve eğitim istihdam ilişkisi bakımından tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de önemli kayıplar yaşanmıştır. Eğitim politikalarında yaşanan bu neoliberal dönüşümün neden olduğu yıkımı tersine çevirebilmek için bu okul deneyimlerini bugünün çerçevesinde incelemek hem alan yazına katkı sağlayacaktır hem de günümüz eğitim politikalarının şekillendirilmesinde politikacılara ilham kaynağı olacaktır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma 1975-1982 yılları arasındaki tarihi bir dönemi ele alması, dönemin üzerinden uzun yıllar geçmesi nedeniyle görüşülenlerin o dönem yaşanan bazı olayları hatırlayamaması, görüşülenlerin yaşının ilerlemesi ve çeşitli rahatsızlıklarının olması gibi nedenlerle görüşmelerin bazılarının çevrim içi yapılması bu araştırmanın sınırlılıklarını oluşturmaktadır.

Araştırma konusunun daha önce çalışılmamış bir konu olması nedeniyle literatür taramasında ve doküman analizinde kaynak bulmakta zorluk çekilmiştir. Bu da araştırmanın diğer bir sınırlılığını oluşturmaktadır.

1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Araştırmanın bu bölümünde, Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin kurulması sürecini getiren Zonguldak Maden Mühendis Mektebi Alisi'nden başlayıp Zonguldak Maden Teknisyen Mektebi'ne kadarki akademi öncesi dönem, Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi dönemi ve akademinin kapatılarak Hacettepe Üniversitesi Zonguldak Mühendislik Fakültesi'ne dönüştürüldüğü sürece yer verilmiştir.

1.1. Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nden Önce Zonguldak'ta Teknik Eğitim

Zonguldak'ta teknik eğitimin tarihi, madenlerin çıkarılması ve işlenmesini sağlayacak mühendisler yetiştirme amacıyla 20 Ekim 1924 tarihinde İktisat Vekaletine bağlı olarak Zonguldak Maden Mühendis Mekteb-i Alisi'nin kurulması ile başlamıştır. 1930 yılında Sanayi Kongresinde ortaya atılan öneriyle okul Maden Mühendisliği şubesi, Maden Meslek şubesi ve Sanayi Mühendisliği şubesi şeklinde üç şubeye ayrılmış, ismi Yüksek Ma'adin ve Sanayi Mühendis Mektebi (Maden Meslek Mektebi) olarak değiştirilmiştir (Karabalık, 2014, s. 76). Maden Mühendis Mekteb-i Alisi, Yüksek Ma'adin ve Sanayi Mühendis Mektebine dönüştürüldükten sonra maden mühendisi sayısının yeterli olduğu gibi çeşitli gerekçeler gösterilerek 1931 yılı sonunda mühendislik şubesi, 1933 yılında da Yüksek Ma'adin ve Sanayi Mühendis Mektebi tamamen kapatılmıştır. Bu kuruma ait tüm malzemeler 19.09.1934 tarihli kararla Yüksek Ziraat Enstitüsüne devredilmiştir. Okulun kapatılmasından sonra madenlerin işlenmesinde görev alacak teknik iş gücü ihtiyacını karşılamak için 1937 yılında yeniden Maden Teknik ve Arama Enstitüsüne bağlı olarak Zonguldak'ta Maden Tatbikat Başçavuş Mektebi açılmıştır (Özer ve Karabalık, 2017, s. 185). Okul üç yıl eğitim verdikten sonra, 1940 yılında kapatılmıştır. Maden Tatbikat Başçavuş Mektebi'nin kapatılmasının ardından, 1940 yılında Zonguldak Maden Teknisyen Mektebi açılmıştır. II. Dünya savaşının başlamasıyla kömüre olan ihtiyaç artmış, bu sebeple II. Mükellefiyet çıkarılmıştır. II. Mükellefiyet ile Zonguldak ilinin köylerinden, kasabalarından ve ilçelerinden sağlıklı yerinde olan, 16 yaş ve üzeri erkeklerin maden ocağında çalıştırılması amaçlanmıştır. Maden Teknisyen Mektebi'nin açılış amacı da bu eğitim almadan ocağa inen çalışanları denetleyecek teknikerler yetiştirmektir. Okul 1961 yılında

kapatılmıştır (Denizer, 1991, s. 263-270). Maden Teknisyen Mektebi'nin kapatılmasıyla birlikte okula ait teknik malzemeler 1 Mart 1953 yılında kurulmuş olan İstanbul Teknik Üniversitesi'ne devredilmiştir (Karabalık, 2016, s. 103-105). Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi kurulana kadar Zonguldak'ta kurulan teknik okullara ilişkin detaylara, başlıklarda yer verilmiştir.

1.1.1. Zonguldak Maden Mühendis Mekteb-i Alisi

Coulson (2012), "The History of Mining: The Events, Technology and People Involved in The Industry that Forged The Modern World (Madenciliğin Tarihi: Modern Dünyayı Şekillendiren Endüstride Yer Alan Olaylar, Teknoloji ve İnsanlar)" kitabında madenciliğin temelini M.Ö. 500 yılına dayandırırken, maden ve madenciliğin çıkarıldığı bölgeye sosyal, kültürel ve ekonomik anlamda olumlu katkıları olduğunu belirtmiştir. Ayrıca kitabında madencilik yapmak için, madencilerin eğitiminin öneminden bahsetmiş, dünyadaki örneklerini sunmuştur.

Türkiye'de ise Zonguldak, kömürün çıkarılmaya ve işlenmeye başlandığı tarihten itibaren ülke ekonomisine katkısı olan bir şehir haline gelmiştir. Osmanlı'da kömürün çıkarılması ve işlenmesi için gerekli "teknik eleman" ihtiyacı, gayrimüslimlerden sağlanmıştır. Ancak yeterli verim hiçbir zaman alınamamıştır. 20. yy'a gelindiğinde yeni kurulan Türk Devleti'nin ekonomisinde de madenlerin önemli bir yeri olduğu görülmektedir. 17 Şubat-4 Mart 1923 tarihinde yapılan İzmir İktisat Kongresi'nde ele alınan en önemli konulardan birisinin de "Madenler" olması bunun en önemli kanıtıdır. Cumhuriyetin ilanıyla birlikte madencilik alanında yeterli Türk teknik elemanın olmadığı fark edilerek, 20 Ekim 1924 tarihinde İktisat Vekaletine bağlı olarak Cumhuriyet'in ilk mühendis yetiştiren üniversitesi Zonguldak Maden Mühendis Mekteb-i Alisi kurulmuştur (Avşaroğlu, 2001, s. 10-24).

Maden Mühendis Mekteb-i Alisi'nin kurulmasında o günün maden müdürü Esat Kerimol'un talimatıyla yurt dışında mühendis yetiştiren kurumlar incelenerek, bu bilgiler dahilinde okulun günün şartlarına uygun modern bir şekilde kurulması istenmiştir (Açıkgöz ve Ünlü, 2007, s.102). Okulun kuruluş aşamasında o dönemin en iyi okullarından olan "Ecole de Mines" (Maden Okulu) okulu örnek alınmıştır. Belçika'da bulunan bu okul 1837 yılında kurulmuş, dünya çapında mühendis

eğitimi veren okullardan biriydi. Okulun yatılı olması nedeniyle, buna uygun bir bina arayışına girilmiştir. Günümüzde Zonguldak Mesleki ve Teknik Lise olarak kullanılan, I. Dünya savaşı zamanından kalmış bir askeri kışla binası seçilmiş ve okula dönüştürölmesi için gerekli inşaat çalışmaları yapılarak açılmıştır (Avşaroğlu, 2001, s. 24-25). Savaştan yeni çıkmış, yoksullukla mücadele eden bir ülkenin, maden mühendisi yetiştirmek için o günkü dünya üniversitelerine eş değeri bir yüksek okul açması, eğitime verdiği önemi göstermektedir (Kalyoncu, 2006: akt. Açıkgoz ve Ünlü, 2007). Dölen (2006), okulun açılış amacını “Madenlerin çıkarılmasında ve işlenmesinde gerek duyulan personele uygulamalı ve teorik eğitimi vermek” şeklinde tanımlamıştır.

Maden Mühendis Mekteb-i Alisi, parasız ve yatılı bir okuldur. Eğitim süresi dört yıldır (Dölen, 2006, s. 22). Henüz savaştan çıkmış, fakirlik içinde olan ülke gençleri hem okumak hem de para kazanmak gayesiyle Türkiye’nin çeşitli şehirlerinden gelerek bu okula başvurmuştur. Okula başvurular 1-30 Ağustos 1924 tarihleri arasında yapılmıştır. Okul giriş sınavlarıysa 1-15 Eylül 1924 tarihleri arasında yapılmıştır. Okula başvuru için gereken şartlara bakıldığında, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olma, sağlığının ve hayatının madende çalışmaya uygun olması, okul doktorundan sağlık kurulu raporu alması, 16 yaşından küçük ve 25 yaşından büyük olmama, lise mezunu olma ancak lise mezunu değilse bile en azından lise birinci sınıfı bitirmiş olma şartları vardır. İstisnai bir durum olarak Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmayanlar İktisat Vekaletinden izin alarak okula başvurmuşlardır. Bu şartları sağlayanların gerekli belgelerle birlikte mektebin müdüriyetine başvurması istenmiştir (Karabalık, 2016, s.19-21). Bugün bir teknik okul başvurusunda gerekli olan tüm belgeler (nüfus cüzdanı, mezuniyet belgesi, altı tane vesikalık, bir yakınının adresi, sağlık kurulu raporu) o tarihte Maden Mühendis Mekteb-i Alisi başvurusu için de istenmiştir. Lise mezunları sınava tabi tutulmazken, liseyi henüz bitirmemiş olanların sınava girmesi şartı bulunmaktadır (İleri, 2012, s. 245-246).

Maden Mühendis Mekteb-i Alisi müdürlüğüne 1925 yılında Mehmet Refik Fenmen atanmıştır. Okul, müdürlüğe Mehmet Refik Fenmen’in getirilmesinden sonra büyük bir gelişme sağlamıştır. Okulun akademik kadrosuna bakıldığında, teknik dersler için o dönem Almanya’da eğitim alıp ülkeye dönen Türk

Mühendisler ile Belçika ve Fransa'dan eğitimcilerin getirildiği görülmektedir. Okulda şimendifer (tren yolu yapımı), işletme, izabe, petrografi (taş bilimi), topografya (haritalandırma), inşaat, arziyat (toprak bilimi) derslerinin verildiği olduğu görülmektedir. Ayrıca bu dersler için Belçika'dan getirilen hocaların ana dilinin Fransızca olması nedeniyle dersler Fransızca verilmekte, ayrıca yabancı dil olarak ayrıca Fransızca dersi verilmekteydi. Bunun dışında 1928 yılında bazı ders eklemeleri yapılmıştır. Bu dersler münhanîyet (eğriler), hendese-i tersîmiye (tasarım), mekanik (mekanik), tecrübi (deneysel), mukavemeti ecdam (mukavemet sınavı), mineraloji, paleontoloji, jeoloji, makine tatbikatı gibi teknik derslerin yanında resim ve binicilik dersi (Karabalık, 2016, s. 24). Mehmet Refik Fenmen'in yöneticiliği altındaki Maden Mühendis Mekteb-i Alisi'nin akademik kadrosunda ise elektrik-elektronik dersi için Mehmet Refik Fenmen, kimya dersi için Mehmet Arif Beylikçi, matematik dersi için Kerim Erim, fizik dersi için Hayri Dener, resmi hendese dersi için Nazım Bey, resmi hendese ve uygulamalı mekanik dersi için Hafız Bey, jeoloji ve paleontoloji dersi veren akademik personel M. Keslinger ve Plumier (Belçikalı), jeoloji dersi için Charles (Belçikalı), makine dersi için Garet (Belçikalı), maden işletme dersi için Guingnard (Belçikalı), kimya dersi için N. Souperle (Belçikalı), Fransızca dersi için Rudolf Pirjane (Fransız) bulunmaktadır (Dölen, 2006, s.25-26). 1928 yılı itibarıyla okulda görev yapan tüm personel ile bu okul personelinin maaşları da okul hakkında önemli fikir vermektedir: Okulda aylık 50 lira maaş alan bir müdür, 25 lira maaş alan bir müdür yardımcısı, 20 lira maaş alan iki müdür yardımcısı bulunmaktaydı. Maaşı 15 lira olan bir yazıcı ve kütüphane memuru, maaşı 20 lira olan bir alet ve koleksiyon memuru, maaşı 15 lira olan bir mutemet ve satın alma memuru, maaşı 20 lira olan bir ambar ve araç gereç memuru çalışmaktaydı. Okulda maaşlı değil ücretli çalışan personel de bulunmaktaydı. Aylık ücreti 150 lira olan yedi öğretmen, 125 lira olan altı yardımcı öğretmen, 100 lira olan iki hazırlayıcı, 40 lira olan bir doktor ve bir de aşçı, 30 lira olan bir çamaşırcı, bir odabaşıcı, bir kapıcı ve 25 lira olan dokuz hademe bunlar arasındadır (Dölen, 2006, s. 22). Yukarıda görüldüğü üzere bazı personeller maaş, bazı personellerse ücret almaktadır. Maaş alan personeller okulun kadrolu memuru iken, ücret alanlar sözleşme karşılığı çalıştırılan personellerdir. Buradan anlaşılabileceği üzere öğretmen, okul personeli arasında en yüksek kazanca sahip olan, okul yöneticilerinden daha değerli görülen bir meslek grubunu oluşturmaktadır.

Okulda ders geçme ve mezun olma şartlarına baktığımızda, notlar be üzerinden verilmektedir. Her ay sonunda yapılan yazılı sınavlar ve haziran ayında yapılan sene sonu sınavının ortalamaları alınarak not belirlenirdi. Üç dersten ikinin altında not alan öğrenci sınıf geçemezdi. Öğrencilerin birinci ders yılı bitiminde bir aylık zorunlu bir staj vardı. Ayrıca okul bitene kadar tekrar çeşitli sürelerde ocaklarda staj yapmışlardır. Stajlarda, tıpkı bir madenci gibi ocağı inip, ocakta görev almışlardır. Mühendislik gibi uygulamalı eğitim gerektiren bir iş dalında, stajlarla bu uygulamalı eğitimin verilmiş olduğu görölmektedir (Yersel, 1989, s. 6). Maden Mühendis Mekteb-i Alisi'ndeki sosyal faaliyetlere bakıldığında, ders dışında futbol, voleybol, tenis, binicilik, resim gibi faaliyetlerin olduğu görölmektedir. Hatta günümüz Zonguldak Kömür Spor'un temelleri Maden Mühendis Mekteb-i Alisi'nde kurulmuştur (Zaman, 2005, s. 37). Okulu bitirip mezun olan öğrenciye bugünkü diplomanın görevini gören, Maden Mühendis Şahadetnamesi verilmekteydi (Dölen, 2021, s. 24-25). Maden Mühendis Mekteb-i Aliyesi 1927-1928 yılında ilk mezunlarını vermiştir. Okul eğitim vermeye başladığı 1924 yılından isminin değiştiğı 1931 yılına kadar toplamda 70 Maden Mühendisi mezun vermiştir (Karabalık, 2016, s. 42-44). Tablo 1.1'de Maden Mühendis Mekteb-i Aliyesi mezunları ve 1933 yılında görevde bulundukları kurumlar gösterilmiştir. Tabloda da görüldüğü gibi okulun mezunları Türkiye'nin çeşitli illerinde görev alıp, ülke ekonomisine katkı sağlamışlardır.

Tablo 1.1: Maden Mühendis Mekteb-i Aliyesi Mezunları ve 1933 Yılında Görevde Bulundukları Kurumlar

Mezun Olunan Yıl	Mezun Olan Kişi	1933 Yılı İtibarıyla Görevi
1927-1928	Bahaddin Birsan	Havzai Fahmiye Müdüriyet Umumiyyet Fen Heyetinde
1927-1928	Cemal Kurtulan	Kilimli 226 numaralı ocak mühendisi
1927-1928	Fuat Tarı	Tavşanlı Krom maden mühendisi
1927-1928	Faik Birkan	Kireçlik şirketinde mühendis (1933 yılında askerlik görevini yerine getirmektedir.)
1927-1928	İsmail Hakkı Kök	Kozlu'da ocak mühendisi (1933 yılında askerlik görevini yerine getirmektedir.)
1927-1928	Kadri Kudret Argun	Eskişehir Krom maden mühendisi (1933 yılında askerlik görevini yerine getirmektedir.)
1927-1928	Mazlum Tahir Öğüt	Ereğli Şirketi Gelik Ocağı mühendisi (1933 yılında askerlik görevini yerine getirmektedir.)
1927-1928	Mustafa Hulusi Orpen	İktisat Vekaleti Fen Heyetinde (1933 yılında askerlik görevini yerine getirmektedir.)
1927-1928	Nevzat Halit Yerdal	Maden Kömürü İşleri Şirketinde Mühendis (1933 yılında askerlik görevini yerine getirmektedir.)
1927-1928	Naim Hikmet Kromer	Tavşanlı Karlıyer Krom Madeni Müdürü (1933 yılında askerlik görevini yerine getirmektedir.)
1927-1928	Ömer Hulusi Barutoğlu	Tuz inhisarı mühendisi
1927-1928	Recep Hulusi Alkor	Tuz inhisarı mühendisi (1933 yılında askerlik görevini yerine getirmektedir.)
1927-1928	Selahattin Göktuğ	Sultançayırı Borazit maden mühendisi (1933 yılında askerlik görevini yerine getirmektedir.)
1927-1928	Tevfik Ayyıldız	Müteahhit Mühendis (1933 yılında askerlik görevini yerine getirmektedir.)
1927-1928	Yusuf İzzettin Gürata	Kozlu Kömür İşleri Şirketinde Mühendis (1933 yılında askerlik görevini yerine getirmektedir.)
1927-1928	Zülkerem Altan	Samsun-Sivas İşletme Müfettişliğinde Maden Mühendisi (1933 yılında askerlik görevini yerine getirmektedir.)
1928-1929	Ahmet Reşit Kalaycı	Müteahhit Mühendis
1928-1929	Behçet Kemal Çağlar	İktisat Vekaleti Fen Heyetinde görevli
1928-1929	Cemal Kıpçak	Maden Kömürü İşleri Şirketinde Mühendis (1933 yılında askerlik görevini yerine getirmektedir.)
1928-1929	Cevat Adıgüzel	İktisat Vekaleti Fen Heyetinde görevli
1928-1929	Cafer Zamil	Kozlu Kömür İşleri Şirketinde Mühendis (1933 yılında askerlik görevini yerine getirmektedir.)
1928-1929	İhsan Ziya Ayla	Türk Kömür Madenleri Şirketi Kozlu Mühendisi (1933 yılında askerlik görevini yerine getirmektedir.)
1928-1929	İbrahim Narşap	Türk Kömür Madenleri Şirketi Kandilli Mühendisi
1928-1929	Nevzat Uruk	Ereğli Şirketi Asma Ocağı Mühendisi (1933 yılında askerlik görevini yerine getirmektedir.)
1928-1929	Nihat Atilla Üstünel	Süleyman Sırrı Bey Ocağı Mühendisi (1933 yılında askerlik görevini yerine getirmektedir.)
1928-1929	Nurettin Kırıcı	Ereğli Şirketi Gelik Ocağı Mühendisi (1933 yılında askerlik görevini yerine getirmektedir.)
1928-1929	Sadi Reşat Mimaroğlu	İktisat Vekaleti Fen Heyetinde görevli (1933 yılında askerlik görevini yerine getirmektedir.)
1929-1930	Halil Bahri Savaşkan	Havzai Fahriye Müdüriyet Umumiyesi Fen Heyetinde görevli

Tablo 1.1: (devamı)

Mezun Olunan Yıl	Mezun Olan Kişi	1933 Yılı İtibarıyla Görevi
1929-1930	Ahmet Cemil Ethem	Kartal çimento fabrikası mühendisi
1929-1930	Mehmet Ekrem Berksoy	Türk Kömür Madenler Şirketi Kandilli Ocağı Mühendisi
1929-1930	Enver Süreyya Erkmen	Kozlu Kömür İşleri Şirketi Mühendisi
1929-1930	İsmail Hakkı Evinsel	İktisat Vekaleti Fen Heyetinde görevli
1929-1930	Kamil Nadir Akat	Fetiye Mıntıka Maden Mühendisi
1929-1930	Mehmet Kemal Silimen	İktisat Vekaleti Fen Heyetinde görevli
1929-1930	Mustafa Emin Ahi	Türk Kömür Madenler Şirketi Kandilli Ocağı Mühendisi
1929-1930	Mustafa Sami Erk	Kozlu'da Kasap Tarla Ocağı Mühendisi
1929-1930	Nazım Hamdi Adasal	Kozlu'da Mevalızade Ali Bey Ocağı mühendisi
1929-1930	Ahmet Niyazi Durusoy	İstanbul Havagazı Şirketi Mühendisi
1929-1930	Reşat Silimen	Süleyman Sırrı Bey Ocağı Mühendisi
1929-1930	Hüseyin Rahmi Akıncı	GaziAntep Orta Mektebi Muallimi
1929-1930	Sadettin Pekmezçiler	Maden Mektebi Muallim ve Elektrik Mütahhidi
1929-1930	Saim Turgay Türkmen	Kartal Çimento Fabrikası Mühendisi
1929-1930	Zeki Nedim Yerdelen	Maden Kömürü İşleri 69 numaralı ocak mühendisi
1930-1931	Adnan Enver Neceran	İzmir Buldanlı Emir B. Ocağında Mühendis
1930-1931	Azmi Mazhar Halulu	Maden Kömürü İşleri Şirketinde Mühendis
1930-1931	Cemal Sadık	Müteahhit Mühendis
1930-1931	Cemil Sadık Başgöze	Müteahhit Mühendis
1930-1931	Celal Ferit Bey Adıbelli	Türk Kömür Madenleri Şirketi Kurucaşile Ocaklarında Mühendis
1930-1931	Fevzi Ali	Bursa Askeri Lisesi Muallimi
1930-1931	Hamdi Adalı	Ereğli Şirketi Gelik Ocağında Mühendis
1930-1931	Hikmet Ulvi Sözen	Müteahhit Mühendis
1930-1931	Hilmi Ali Sanalan	İktisat Vekaleti Kontenjan Heyetinde
1930-1931	Hilmi Mehmet Erel	Müteahhit Mühendis
1930-1931	Kadri Yersel	Kozlu Türk Kömür Madenleri Şirketinde Mühendis
1930-1931	Kamil Ahmet Haznedaroğlu	İktisat Vekaleti Fen Heyetinde görevli
1930-1931	Kazım Tahsin Akyel	Ankara Çimento Fabrikasında Mühendis
1930-1931	Mahir Tevfik Edison	Zonguldak 284 numaralı Ocak Mühendisi
1930-1931	Mazlum Nusret Kuruosman	Müteahhit Mühendis
1930-1931	Mücteba Mehmet Kuylulu	Ereğli Şirketi Asma Ocağında Mühendis
1930-1931	Nebil İhsan Ezgü	Kozlu Türk Kömür Madenleri Şirketinde Mühendis
1930-1931	Necdet Ali Özdiç	Ereğli Şirketi Çaydamarı Ocağında Mühendis
1930-1931	Necdet Ali Özdiç	Dağardı Krom Madeninde Mühendis
1930-1931	Rauf Nafiz Alpsoylu	Kozlu Kömür İşleri Şirketinde Mühendis
1930-1931	Rıza Tuna	İktisat Vekaleti Fen Heyetinde görevli
1930-1931	Celal Sabir Çınar	Ereğli Şirketi Çaydamarı Ocağında Mühendis (1933 yılında askerlik görevini yerine getirmektedir.)
1930-1931	Süleyman Mazlum Kuruosman	Bursa Askeri Lisesi Muallimlerinden
1930-1931	Şerif Akkutay	Kozlu Türk Kömür Madenleri Şirketinde Mühendis

Kaynak: Cumhuriyetin On Yılında Zonguldak ve Maden Kömürü Havzası, (1933). T.C Zonguldak Ticaret ve Sanayi Odası kitabından tablo olarak oluşturulmuştur.

Sanayi Kongresinde (1930), ortaya atılan öneriyle okul Maden Mühendisliği şubesi, Maden Meslek şubesi ve Sanayi Mühendisliği şubesi şeklinde üç şubeye ayrılmış, ismi Yüksek Ma'adin ve Sanayi Mühendis Mektebi (Maden Meslek Mektebi) olarak değiştirilmiştir (Karabalık, 2014, s. 76). 1931 yılında Mühendislik şubesi kapatılmıştır. Bu dönemde mezunların bir kısmının askerde bulunması, mezunların zorunlu askerlik görevlerini yerine getirmesi gerektiği için gerçekleşmiştir.

1.1.2. Yüksek Ma'adin ve Sanayi Mühendis Mektebi (Maden Meslek Mektebi)

Birinci Sanayi Kongresinde (1930), ülkenin ekonomik anlamda gelişmesini sağlayacak birçok konu ele alınmıştır. Bu konulardan biri de “Sınai Tedrisat” (Teknik Öğretim) olmuştur. Bu başlık altında Zonguldak İline “Zonguldak Raporu” şeklinde yer verilmiştir. Raporda Zonguldak'ta çıkarılan madenden gereken verimin alınması için çavuş, başçavuş ve messah (ölçüm elemanı) gibi teknik elemanların yetiştirilmesi üzerinde durulmuştur. Bunun üzerine Maden Mühendis Mekteb-i Alisi'nin ismi Yüksek Ma'adin ve Sanayi Mühendis Mektebi (Maden Meslek Mektebi) olarak değiştirilmiştir. Yüksek Ma'adin ve Sanayi Mühendis Mektebi'yle birlikte okul Maden Mühendisliği şubesi, Maden Meslek şubesi ve Sanayi Mühendisliği şubesi şeklinde üç şubeye ayrılmıştır (BEÜ Kampüsün Sesi Gazetesi, 2013; akt: Karabalık, 2014, s. 76). Maden Meslek şubesi, iki yıllık bir yüksekokul görevini görmekte ve teknik eleman yetiştirmektedir (T.C Zonguldak Ticaret ve Sanayi Odası, 1933, s.143). Yüksek Ma'adin ve Sanayi Mühendis Mektebi'nin Maden Mühendis Mekteb-i Alisi'nin devamı olduğu görülmektedir.

Okulda eğitim öğretim beş ay ders, beş ay maden ocaklarında staj ve iki ay da dinlenme şeklindedir. Ders süresi kadar staj süresinin de olması, uygulamalı olarak öğrenmeye verilen önemi göstermektedir (Karabalık, 2016, s. 52-53). Okula giriş şartları Maden Mühendis Mekteb-i Alisi ile hemen hemen aynı olmakla birlikte, evli olmamak ve günümüzün sabıka kaydı olarak görülebilecek polis tarafından tasdikli iyi hal belgesi istenmesi şartları dikkat çekmektedir (Karabalık, 2016, s. 53)

Okul yatılı ve parasız bir okuldur. Her yıl beş ay madende çalışan öğrencilere okul tarafından iş kıyafetleri ve baretleri verilirdi. Öğrenci bir sene sınıfta kalırsa

okuldan atılırdı. Senede iki kere ara sınav yapılır, bu sınavlar yazılı yoklama şeklinde olurdu. Sene sonunda ise sözlü sınav yapılırdı üç sınavın ortalaması alınarak geçme puanı belirlenirdi. En yüksek geçme puanı 20'ydi (İktisat Vekaleti, 1928, s.5). Okulda okutulan dersler hesap, hendese (geometri), cebir (matematik), müsellesat (trigonometri), arpantaj (yer ölçümü), fizik, kimya, mihanik (mekanik), jeoloji, maden işletmesi, inşaat, madeniyat, resmihattı (hat resmi), topografya, tatbiki mihanik (uygulamalı mekanik), mücessem hendese (geometri), paleontoloji (taş bilimi), makine resmi ve Fransızca şeklindedir (T.C. Zonguldak Ticaret ve Sanayi Odası, 1933, s.143). Bu dersleri veren akademik personelse şu şekildedir: Jeoloji, Minoroloji ve Petrografi derslerini veren akademik personel Cemal Zühtü Bey'dir. Hesap derslerini veren akademik personel Halil Bey, cebir ve müsellesat derslerini veren Haydar Bey, mihanik dersini veren Naci Bey, resim dersini veren Nazım Bey, kimya dersini veren Arif Bey. Ayrıca mühendislik bilgisi gerektiren teknik derslere Maden Mühendis Mekteb-i Alisi'nde de ders vermiş olan Belçikalı akademik personel M. Guingard girmiştir. Fransızca dersine de aynı şekilde Mühendis Mekteb-i Alisi'nde de ders vermiş olan Belçikalı akademik personel Rudolf Pirjane girmiştir (Egeran, 1996, s. 72). Okul 1931-1932 ve 1932-1933 yıllarında olmak üzere iki dönemde 35 fen memuru mezun vermiştir (T.C Zonguldak Ticaret ve Sanayi Odası, 1933, s.143). Bu mezunlara Tablo. 1.2'de yer verilmiştir.

Tablo 1.2: Yüksek Ma'adin ve Sanayi Mühendis Mektebi Mezunları ve 1933 Yılında Görevde Bulundukları Kurumlar

Mezun olunan yıl	İsmi	1933 yılı itibarıyla görevi
1931-1932	Ali Sait Bey	Türk Kömür Madenleri Şirketinde Başçavuş
1931-1932	Fikret Ferit Bey	Fethiye Madenlerinde Jeometr
1931-1932	Fethi Barbaros Bey	Kartal Çimento Fabrikasında Başçavuş
1931-1932	Fatih Selim Bey	Maden Kömürü İşleri Şirketinde Başçavuş
1931-1932	Hakkı Hayrullah Bey	Kozlu Türk Kömür Madenler Şirketinde Başçavuş
1931-1932	İbrahim Hakkı Bey	Maden Kömürü İşleri Şirketinde Başçavuş
1931-1932	Rasim Tefik Bey	Maden Kömürü İşleri Şirketinde Başçavuş
1931-1932	Ömer Orhan Bey	Kozlu Türk Kömür Madenler Şirketinde Başçavuş
1931-1932	Faruk Nafiz Bey	Kandilli Ocaklarında Başçavuş
1931-1932	Rasim İsmail Bey	Kartal Çimento Fabrikasında Başçavuş
1931-1932	İbrahim Sami Bey	Kandilli Ocaklarında Başçavuş
1931-1932	İbrahim Şevket Bey	Maden Meslek Mektebinde Mutemet (para işlerinden sorumlu devlet memuru)

Tablo 1.2: (devamı)

Mezun olunan yıl	İsmi	1933 yılı itibarıyla görevi
1931-1932	Zihni Bey	Kozlu Kömür İş Şirketinde Başçavuş
1932-1933	Haydar Salih Bey	Henüz mezun olmamıştır. Beş aylık staj dönemindedir.
1932-1933	Cemalettin Bey	Henüz mezun olmamıştır. Beş aylık staj dönemindedir.
1932-1933	Süleyman Sırrı Bey	Henüz mezun olmamıştır. Beş aylık staj dönemindedir.
1932-1933	Ali Rıza Bey	Henüz mezun olmamıştır. Beş aylık staj dönemindedir.
1932-1933	Şaban Bey	Henüz mezun olmamıştır. Beş aylık staj dönemindedir.
1932-1933	Süleyman Sami Bey	Henüz mezun olmamıştır. Beş aylık staj dönemindedir.
1932-1933	Ferhat Bey	Henüz mezun olmamıştır. Beş aylık staj dönemindedir.
1932-1933	İdris Bey	Henüz mezun olmamıştır. Beş aylık staj dönemindedir.
1932-1933	Halit Bey	Henüz mezun olmamıştır. Beş aylık staj dönemindedir.
1932-1933	Abdurrahman Tevfik Bey	Henüz mezun olmamıştır. Beş aylık staj dönemindedir.
1932-1933	Süleyman Naci Bey	Henüz mezun olmamıştır. Beş aylık staj dönemindedir.
1932-1933	Nuri Bey	Henüz mezun olmamıştır. Beş aylık staj dönemindedir.
1932-1933	Fuat Bey	Henüz mezun olmamıştır. Beş aylık staj dönemindedir.
1932-1933	İsmail Bey	Henüz mezun olmamıştır. Beş aylık staj dönemindedir.
1932-1933	İlyas Bey	Henüz mezun olmamıştır. Beş aylık staj dönemindedir.
1932-1933	Mehmet Bey	Henüz mezun olmamıştır. Beş aylık staj dönemindedir.
1932-1933	Muzaffer Bey	Henüz mezun olmamıştır. Beş aylık staj dönemindedir.
1932-1933	Şinasi Bey	Henüz mezun olmamıştır. Beş aylık staj dönemindedir.
1932-1933	Abdullah Bey	Henüz mezun olmamıştır. Beş aylık staj dönemindedir.
1932-1933	Mehmet Bey	Henüz mezun olmamıştır. Beş aylık staj dönemindedir.
1932-1933	Nuri Bey	Henüz mezun olmamıştır. Beş aylık staj dönemindedir.

Kaynak: Cumhuriyetin On Yılında Zonguldak ve Maden Kömürü Havzası, (1933). T.C Zonguldak Ticaret ve Sanayi Odası isimli kaynaktan oluşturulmuştur.

Yüksek Ma'adin ve Sanayi Mühendis Mektebi'nin, Maden Mühendis Mekteb-i Alisi'nin devamı olduğu görülmektedir. 1931 yılı sonunda mühendislik

şubesi, 1933 yılında da Maden Meslek Mektebi kapatılmıştır. Bu kuruma ait tüm malzemeler 19.09.1934 tarihli kararla Yüksek Ziraat Enstitüsüne devredilmiştir. İktisat Vekaleti okulun kapatılma sebebi olarak ülke için gerekli yeterli sayıda Maden Mühendisinin yetiştiği ve eğitime devam edilirse mezunların işsiz kalacağını göstermiştir (Karabalık, 2016, s. 58-59).

1.1.3. Maden Tatbikat (Başçavuş) Mektebi

Ülkelerin o dönemde ekonomik gelirlerinin yüksek bölümünü madenlerin oluşturması, yeni kurulmuş Türkiye devletini de bu yönde incelemeler yapmaya yönlendirmiştir. Bu nedenle, madenlerin çıkarılması ve incelenmesini sağlamak amacıyla 14 Haziran 1935 yılında 2804 Sayılı kanunla Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü kurulmuştur. Bu kurum ayrıca madencilik eğitiminden de sorumlu olmuştur (Maden Tetkik Arama Enstitüsü Kanunu, 1935). 1933 yılında Yüksek Ma'adin ve Sanayi Mühendis Mektebi'nin kapatılmasıyla ocaklarda ortaya çıkan teknik eleman ihtiyacını karşılamak için Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü tarafından Zonguldak'ta 1937 yılında Maden Tatbikat (Başçavuş) Mektebi kurulmuştur. Okul, parasız ve yatılıdır (MTA, 1937, s. 3). Okula kabul şartları şu şekildedir: Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak, madenlerde çalışmaya uygun bir vücut yapısına sahip olmak ve sağlıklı olmak (sağlık kurulu raporu ile tasdiklenecektir), madenlerde en az 300 gün çalışmış olma şartı (çalışma belgesini ibraz etmek), en az 19 yaşında, en çok 30 yaşında olmak, en az ilkokul mezunu olmak (İlkokul mezunu olmadığı halde mesleki bilgi ve kabiliyetinin yeterliliği kurul tarafından yeterli bulunan adaylar, sınava tabi olarak okula kabul edilir. Ancak okula başladıktan sonra okul bitene kadar, ilkokul mezunu olma mecburiyeti vardır.), eğer başvuru sayısı, okula alınacak öğrenci sayısından fazla olursa, ilkokul diploması olanlar öncelikli olarak kabul edilecektir. İlkokul mezunları da fazla olursa, Türkçe ve Matematikten yapılacak sınavda yüksek puan alanlar tercih edilecektir (MTA, 1937, s. 8). Başvurusu kabul edilen adayların teslim etmesi gereken evraklar (1) Nüfuz Cüzdanı, (2) Madende 300 gün çalıştığını gösterir belge, (3) Aşı belgesi, (4) Adli Sicil Kaydı (mahalli idareden alınacak), (5) Dört adet vesikalık fotoğraf, (6) İlkokul diploması olarak belirtilmiştir (MTA, 1937, s. 8).

Okulun eğitim yılı üç senedir. Eğitim, ilk iki yıl teorik eğitim, kalan bir yılda da yer altında madenlerde staj şeklindedir. Teorik eğitimde alınan derslerin geneli madencilikle alakalıdır. Alınan derslere Tablo 1.3’de yer verilmiştir.

Tablo 1.3: Zonguldak Maden Tatbikat Mektebi’nde Alınan Dersler

Birinci Yıl Alınan Dersler	İkinci Yıl Alınan Dersler	Üçüncü Yıl Alınan Dersler
Türkçe	Türkçe II	Maden Jeometr
Yurt Bilgisi	Yurt Bilgisi II	Ocak İçi İnşaat
Tarih	Tarih II	Yer altı ocaklarında staj
Coğrafya	Coğrafya II	
Hesap	Hesap ve Hendese Tatbikatı	
Hat Resmi	Teknik Resim	
Maden İşletmesi I	Maden İşletmesi II	
Basit Jeoloji ve Madeniyat I	Jeoloji ve Madeniyat II	
Maden Kazaları ve alınan tertibatlar I	Ocaklarda kullanılan Makinalar	
Sağlık Bilgisi	Topografya ve Harita	
Madenlerde Kullanılan Muharrik Kuvvet Esasları	Maden Kazaları ve alınan tertibatlar II	
Basit Elektrik	Sağlık Bilgisi	
Basit Teknoloji	Fizik II	
Ocak İşİ İnşaat ve Tesisatı I	Kimya II	
Fizik	Ocak İşİ İnşaat ve Tesisatı II	
Kimya		

Kaynak: Karabalık, 2016, s. 68 kaynağından oluşturulmuştur.

Eğitim öğrenim dönemi nazari ve ameli dönem şeklinde ikiye ayrılmıştır. Teorik eğitimin alındığı ilk iki sınıfta nazari dönem tıpkı şu an ki Milli Eğitim okullarındaki gibi 1 Eylül başlama 15 Şubat bitirme şeklindedir. 15 günde ara tatilleri mevcuttur. Toplam beş ay eğitim dönemi, 15 günde sınav ve sonuçlandırma şeklindedir. Üçüncü sınıflarda ise sekiz ay ders, 15 gün sınavlar ve ders kesimi şeklinde sekiz buçuk aylık bir eğitim vardır. Ameli yarıyla gelindiğinde, birinci sınıflar beş ay bağlı bulundukları ocaklarda öğrendikleri dersleri tatbik ederek uygulamalı şekilde öğrenmektedir. İkinci sınıflarda ise üç ay bağlı bulundukları ocaklarda bu eğitimi alırken, iki ay da belirlenen başka ocaklarda eğitim almaktadır (MTA, 1937, s. 9-11).

Okulda her ayın sonunda bütün derslerden bir değerlendirme sınavı yapılmaktadır. Bu sınavlar yazılı sınav şeklinde yapılmaktadır. Her dönemin sonunda ise, genel sınav (Final sınavı) yapılmaktadır. Her ay sonu yapılan sınavlarla genel sınav notunun ortalaması alınarak, geçme notu belirlenmektedir. Staj notları da içine alınarak yapılan hesaplamayla öğrencinin, geçip kaldığına kalma durumuna karar verilirdi. Öğrenci, 21 haftalık eğitim öğretim döneminin

yedi haftasında okula devam etmezse, sınıf geçemiyordu. Ocaklardaki beş aylık eğitimlerini de tamamlamazsa öğrenci sınıf geçemiyordu. Geçme kalma da devam devamsızlığa önem veriliyordu. Sınıfta kalma durumunda sınıf tekrar ediliyordu (Karabalık & Özer, 2017, s. 189).

Okul müdürü, öğretmen, yardımcı öğretmen, heyetler, memur ve hizmetlinin atanma şekli, özlük hakları ve görevlerine Tablo 1.4’de yer verilmiştir.

Tablo 1.4: Akademik ve İdari Personel Atanma Şekli, Özlük Hakları ve Görevleri

Mesleği	Atanma Şekli ve Özlük Hakları	Görevi
Okul Müdürü	Okulun müdürü Maden Tetkik Arama Enstitüsünün önerisi ile belirlenirdi. Atama işlemiyse İktisat Vekaleti Tarafından gerçekleştirilirdi.	-Okulu temsil ve idare görevi -Okulda bulunan idare heyeti, tedris heyeti, murakabe heyeti ve inzibat heyetinin aldığı kararları uygulamaya geçirmek -Personelleri denetleme görevi -Öğrencinin okulda ve stajda başına gelebilecek her türlü sorun veya kazayı engellemek, sorumluluğunu almak. -Okulda bulunan demirbaş başta olmak üzere her türlü eşyanın korunmasını sağlamak -Kayıt ve kayıt belgelerinden sorumlu olmak.
Öğretmen	-Maden Tetkik Arama Genel Müdürlüğü tarafından doğrudan tayin edilirdi. -Öğretmen görevinden ayrılmak istediğinde önce Heyet-i Tedrisiye bildirilir. Heyet-i Tedrisiye’nin onayı ile Maden Tetkik Arama Genel Müdürlüğü okuldan ayrılmayı resmi olarak gerçekleştirirdi. -Öğretmen derse girdiği saat kadar maaş alır. Derse girilmeyen saatin maaşını ödenmez.	-Sorumlu olduğu dersin, eğitim-öğretimini yapmak.
Yardımcı Öğretmen	-Tedris Heyeti tarafından göreve alınmaktadır. -Maaşları öğretmen maaşının ¾’ü kadardır.	-Öğretmenlerin derse giremediği durumlarda derse girmekle sorumludur.
Tedris Heyeti (Öğretim Kurulu)	-Okulda görev yapan öğretmenlerden oluşmaktadır.	-Tedris Heyeti (Öğretim Kurulu), Murakebe Heyetine (Denetleme Heyeti) karşı sorumludur. -Tedris Heyeti, Murakebe Heyeti’ne her dönem sonunda bir rapor sunarak yapılanları bildirir. -Tedris heyeti, okul dersleri, ders geçme gibi konularda oy çokluğu ile alınan kararlar, Murakebe Heyeti’ne bildirilerek müdür tarafından uygulamaya alınması sağlanmaktadır.

Tablo 1.4: (devamı)

Mesleği	Atanma Şekli ve Özlük Hakları	Görevi
Murakebe Heyeti (Denetleme Heyeti)	-Öğrencilerin staj yaptığı Havzalarda görev yapan başmühendis ve şirketlerin belirleyeceği dört temsilci ile okul müdüründen oluşmaktadır.	-Tedris Heyeti'nce belirlenen ders programını, İdari Heyetçe hazırlanan aylık ve senelik raporu incelemek gerekirse düzeltmelerde bulunmak. -Okul müdürlüğünce hazırlanan talimatnameyi Maden Tetkik Arama Genel Müdürlüğüne sunmak. -Okulda verilen dersleri ve müdürü teftiş etme (denetleme) yetkisine sahiptir.
İdare Heyeti (Yönetim Kurulu)	-Okul müdürü, müdür yardımcısı ve saymandan oluşur.	-Okulun ihtiyaçlarını belirlemek ve satın almak. -Kırık-dökük eşyanın tamirini sağlamak -Her ay sonunda mal sayımı yapıp ihtiyaçlar belirlenerek gerekli alımı gerçekleştirmek. -Faturaları, bordroları ve belgeleri onaylamak saklamak
İnzibatiye Heyeti	-Okul müdürü, öğretmen yardımcısı ve iki öğretmenden oluşmaktadır.	-Müdür tarafından gönderilen evrakları incelemek.
Memur	- Maden Tetkik Arama Genel Müdürlüğü tarafından görevlendirilir.	-Müdürün verdiği görevleri yerine getirir. -Evrak işlemlerini yapar.
Hizmetli	- Maden Tetkik Arama Genel Direktörlüğünce atanır.	-Müdürün verdiği görevleri yerine getirir. -Temizlik işlerini yapar.

Kaynak: Özer ve Karabalık, (2016) kaynağından oluşturulmuştur.

Okulda öğrencilerin yaşamına bakıldığında, öğrencilerin yeme-içme, giyinme, barınma gibi tüm temel ihtiyaçları okul tarafından karşılanırdı. Sabahları kahvaltılık ya da çorba, öğle yemeğinde iki çeşit yemek ve akşam yemeğinde iki çeşit yemek verilirdi. Haftada bir öğün börek ya da iki kez tatlı (tatlı yerine bazen meyve) verilirdi. Öğrencilerin kıyafetleri de okul tarafından karşılanırdı. Yılda bir kez takım elbise, ayakkabı ve şapka, üç takım iç çamaşırı, çorap verilirdi. Ayrıca öğrencilerin ocakta kullanacağı kıyafet ve eşyalar da okul tarafından karşılanıyordu. Hastalık durumunda, öğrenci kendinden sorumlu öğretmen yardımcısına haber vermekle yükümlüydü. Eğer hastalık bulaşıcıysa, ev ya da yatakhane istirahati öneriliyor, diğer öğrencilere bulaşması önleniyordu. Öğrenciler cumartesi günü saat 13:00'ten pazar akşam 19:00'a kadar izinli sayılıyor. Aileleri yakın olanlar ailelerinin yanına gidebiliyordu. Bunun dışında okuldan izin verilmiyordu. Öğrenciler eğer bir suç işlerlerse işledikleri suçun derecesine göre uyarı, haftalık izin cezası, kınama cezası ya da uzaklaştırma cezası verilirdi (Anıl ve Meray, 1942; akt. İleri, 2012, s. 252-260).

Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1934-1938) kapsamında yabancılara verilen ayrıcalıkların kaldırılması, Maden Teknik Arama Genel Müdürlüğü ve Eti Bank'ın kurulması ile yeraltı kaynaklarının millileştirilmesi, madenlerde çalışacak teknik eleman ihtiyacını da beraberinde getirmişti. Bu amaca hizmet etmek için 1937 yılında Maden Tatbikat (Başçavuş) Mektebi açılmış. 1940 yılında kapatılmıştır. Okul sadece üç yıl açık kalabilmiştir.

1.1.4. Zonguldak Maden Teknisyen Mektebi

İkinci Dünya savaşının 1939 yılında başlamasıyla birlikte kömüre olan ihtiyacın artması nedeniyle 18 Şubat 1940 tarihinde II. Mükellefiyet olarak bilinen “Ereğli Kömür Havzasında Uygulanacak Ücretli İş Mükellefiyeti Hakkında Kararname” çıkarılmıştır. Bu mükellefiyete göre Zonguldak'ta ve köylerinde yaşayan sağlıklı yerinde olan her genç, madende çalışmaya zorunlu tutulmuştur (Denizer, 1991, s. 263). Bu mükellefiyetle birlikte köylerden gelen işi bilmeyen gençlere nezaret edecek hem mühendislerle yardım edecek hem de maden ocaklarında işi bilmeyen gençlerin neden olabileceği tehlikelerin önüne geçerek ocak güvenliğini sağlayacak teknik eleman ihtiyacı artmıştır (MTA, 1940, s. 2-4). Zonguldak İktisat Müdürlüğü bu mükellefiyetten yaklaşık altı ay sonra 7 Haziran 1940'ta İktisat Bakanlığı'na madenlerde çalışan teknik eleman eksikliğinden bahseden bir rapor göndermiştir. 13 Eylül 1940'ta İktisat Bakanlığı'ndan gelen cevapla Maden Tetkik Arama Genel Müdürlüğü'ne Zonguldak'ta bir teknisyen mektebi açılması görevi verilmiştir (Dölen, 2021, s. 12-13). Yedi maddelik kararname ile okulun açılış süreci başlamıştır. Kararname maddeleri şu şekildedir:

1. Zonguldak'ta Maden Tetkik Arama Enstitüsü tarafından maden teknisyen okulu açılacaktır.
2. Okulun bütçesi, Maden Tetkik Arama Enstitüsü'nün verdiği ödenekle belirlenecektir.
3. Okula kayıt yaptırmak için ortaokul mezunu olma şartı mevcuttur. İktisat vekaleti alınacak öğrenci sayısını belirleyecektir.
4. Okul üç yıl eğitim-öğretim, en az bir yılda uygulama olmak üzere dört yıldır.
5. Okul teorik derslerin olduğu üç yılda parasız ve yatılıdır. Öğrenci, uygulama yılının olduğu senede madenden kazancı ile geçinir.

6. Okulu bitiren öğrenciler Maden Teknisyeni unvanı kazanır. Ancak okulun mezunları beş yıl boyunca İktisat Vekâlet'inin belirlediği madenlerde çalışmak zorundadır.

7. Okul bu talimatnamede yer alan maddelerce idare olunur (Başvekalet Kararlar Dairesi Müdürlüğü, 1940).

Talimatnamede belirtilen kurallar çerçevesinde, okul 1 Nisan 1941 tarihinde eğitim öğretime başlamıştır. Okulun amacı, maden ocaklarında görev alacak teknisyen ihtiyacını karşılamak olarak belirtilmiştir. Zonguldak Maden Teknisyen Mektebi'ne başvuruda aranacak şartlar şu şekildedir: Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak, madende çalışabilir raporu almak (bulaşıcı hastalığın olmaması, bünyesinin ağır çalışmaya uygun olması gibi şartlara sahip olunmalıdır), 17 yaşından büyük 25 yaşından küçük olmak, kabul imtihanından başarılı olma (ilkokul derslerinden sorular sorulacaktır) gibi şartlar mevcuttur.

Şartları karşılayan öğrenciler, 300 günlük ocak stajını tamamlayarak eğitim öğretime başlamakta hak kazanacaktır. Okul kaydı için istenecek belgeler şu şekildedir: Nüfus cüzdanı ve dört adet vesikalık fotoğraf ve ilkokulu diplomasıdır. Belgeleri tamamlanan öğrenciler okula geçici olarak kayıt yaptıktan sonra ocaklarda dört aylık bir staj döneminden sonra kesin kayıt yapmaktadırlar. Okulun açıldığı tarihte 27 öğrencisi varken dört yıllık sürede bu sayı 240'a kadar çıkmıştır. Okul ilk mezununu 1944 yılında vermiştir (Karabalık, 2016, s. 77-79).

Okulun eğitim-öğretim şekli nazari ve ameli devreler olmak üzere iki şekildedir. Nazari devreler yani teorik dersler bir, iki ve üçüncü sınıflarda aralık ayında başlayıp temmuz ayında biterdi. 28 hafta ders dönemi, iki hafta da sınav dönemi olmak üzere 30 haftalık bir teorik süreç vardı. Teorik süreçleri başarılı bir şekilde bitiren öğrenci altı aylık bir staj programını tamamlayarak “teknisyen” olurdu. Staj döneminde öğrenciye okul tarafından bir ödeme ya da destek verilmezdi. Öğrenci madenlerden kazandığı staj parası ile geçinirdi. Bu süreç yurt içinde yapılan stajlar için böyleyken, yurt dışında yapılan stajlarda gidiş-dönüş ücretini okul karşılamaktaydı (Karabalık, 2016, s.79-81). Ameli devreler yani uygulamalı eğitim süreçleri ise öğrencilerin her ders yılında dört aylık staj yapmasıyla tamamlanır. Her yıl staj yapacak öğrenciler, Zonguldak İktisat Müdürlüğü tarafından çeşitli maden ocaklarına görevlendirilir. Bu ocaklarda öğrenciye günlük 150 kuruş veya daha fazla ücret ödenerek öğrencinin dört aylık stajını

tamamlaması sağlanırdı. Bu süreçte devam zorunluydu ve müessese öğrencinin devam devamsızlığını takip etmek zorunluluğuna sahipti. Öğrenci ayrıca bu süreçte staj dosyası doldururdu (Boras, 1945, s. 2-4). Okulda verilen derslere bakıldığında Türkçe, matematik, fizik, kimya, tarih, coğrafya, sağlık, yabancı dil, beden eğitimi, askerlik, resim eğitimi gibi derslerin yanında emniyet, tahlisiye, topografya, iş terbiyesi, jeoloji, makine, jeoloji, mekanik, mukavemet, mineraloji dili, yapı işleri, petrografi, işletme, maden iktisadı gibi meslek derslerinin de yer aldığı görülmektedir Derslerin işlenişi genellikle teorik olmakla birlikte laboratuvar çalışmaları ve teknik gezilere de yer veriliyordu (İleri, 2012, 256-257). Öğrenci her ayın sonunda her dersten sınava girerdi. Ayrıca mart ayının sonunda birinci dönem final sınavı ve haziran ayının ikinci haftasında ikinci dönem final sınavı yapılmaydı. Okulda en iyi not 10, en zayıf not sıfırdır. Beş notundan az alan öğrenci o dersten kalmış sayılırdı. İki ders ya da daha fazla dersten kalan öğrenci telafi sınavına girer ancak geçemezlerse sınıf tekrarı yaparlardı. Sınıfta kalma en fazla iki kez olabilirdi. İki defadan fazla sınıfta kalan öğrencinin okul ile ilişkisi kesilirdi. Okula devam süresi 30 haftalık süreçte 20 haftadır. Öğrenci 20 haftadan az devam ederse final sınavına giremez ve sınıf tekrarı yapardı (İleri, 2012, s. 2-5). 3 yıllık dönemin sonunda öğrenci, altı aylık stajını da tamamladıktan sonra İktisat Bakanlığı tarafından sözlü mülakata alınarak geçmesi durumunda “Maden Teknisyeni” ünvanını kazanırdı.

Okulun yönetiminden müdür sorumludur. Okulun müdürü Maden Tetkik Arama Enstitüsü’nün önerisi ile İktisat Vekaleti tarafından atanırdı. Ayrıca bir de müdür yardımcısı görevlendirilirdi. Müdür ve müdür yardımcısı yüksek mühendis ünvanlı kişilerden seçilirdi. Ayrıca okulda bir okul hekimi, bir müstahdem ve memur bulunurdu. Müdür, müdür yardımcısı, memur, müstahdem ve hekim okulun idare heyetini oluştururdu. Okulun idare heyetinin görevleri, okulun ihtiyacını belirlemek, temin etmek, gelen malzemenin kontrolünü sağlamak, hasar gören eşya varsa gerekli tutanakları tutmak, okulun ambarlarını denetlemek ve sayım yapmak şeklinde sıralanabilir (MTA, 1940, s. 2-5). Okulda ayrıca tedris meclisi denilen, öğretmenler ve müdür yardımcısından oluşan bir meclis de vardır. Bu meclis ayda bir kez toplanır. Toplantıya öğretmenlerden biri başkanlık eder ve müdür yardımcısı yazman görevindedir. Toplantılar okulda yapılır. Toplantının yapılabilmesi için okulun öğretmen sayısından bir fazla katılımın gerçekleşmesi gerekir. Alınan kararlar müdürün imzası ile Maden Tetkik Arama Enstitüsü’ne gönderilir. Tedris Meclisi’nin

görevi, eğitim öğretim ile ilgili kararların alınması, hangi derslerin işleneceği, sınıfların bu derslerin verilmesine uygun olup olmadığının belirlenmesi, öğretmen ve müdür yardımcısı kadrolarının düzenlenmesi, ders programlarının belirlenmesi, mezun öğrencilere diplomalarının verilmesi şeklinde sıralanabilir. Kararlar müdürün imzası ile Maden Tetkik Arama Enstitüsü'ne gönderildikten sonra onaylanarak işleme alınırdı (MTA, 1940, s. 2-5).

Okulun eğitim öğretim planı Tedris Heyeti'nce yapılarak Maden Tetkik Arama Enstitüsü'nün onayından sonra uygulanırdı. Her öğretmen kendi dersinin atölye ve derslik şefiydi. Ayrıca öğretmen yardımcıları da öğretmenlere yardımcı olurdu. Öğretmen olma şartları, Yüksek Mühendis mektebi veya eş değer bir okuldan mezun olmak, eğer dersi verecek Türk öğretmen yoksa yabancı öğretmen okula öğretmen olarak alınabilir, öğretmenin kanuna aykırı davranışı durumunda istifası istenir. Eğer öğretmen istifa etmezse, Maden Tetkik Arama Enstitüsü'nün ve İktisat Vekaleti'nin alacağı karara göre hareket edilir (MTA, 1940, s. 5-6). Okul müdürü, müdür yardımcısı ve üç öğretmenden oluşan İnzibat Heyeti ise, okulun evraklarının incelenmesinden sorumlu olurdu. Evrakta eksik ya da yanlış varsa, Maden Tetkik Arama Enstitüsü evrakları incelerdi. Eksik ve yanlışlar Maden Tetkik Arama Enstitüsü tarafından düzeltilirdi (MTA, 1940, s. 11-12).

Öğrenciler okula başladığı andan itibaren uyulması gereken bazı kurallar vardır. Bu kuralların başında okula devam gelir. Öğrenci hiçbir sebep göstermeksizin bir ay okula devam etmezse kaydı silinir. Öğrencinin hafta sonu tatili cumartesi öğleden sonra başlar, pazar akşam son bulur. Resmî tatillerde de öğrenciler izinlidir. Eğer ülkede, şehirde ya da okulda bulaşıcı bir hastalık varsa okul tatil edilebilir. Öğrencinin beslenme, barınma, giyinme gibi temel ihtiyaçları okul tarafından karşılanır. Öğrencilere, bir takım okul üniforması, bir takım spor elbise, ayakkabı okul tarafından verilirdi. Ayrıca yılda bir kez kışlık paltoda verilirdi. Ocak elbiseleri de okul tarafından karşılanırdı. Sabah kahvaltı ya da çorba, öğlen ve akşamda iki çeşit yemek çıkardı. Öğrencilerin okul kurallarına uymaması durumunda karşılaşılabilecek disiplin cezaları hafiften ağıra, müdür tarafından verilen sözlü uyarı cezası, müdür tarafından verilen yazılı kınama cezası, İnzibat Heyeti'nce verilen süreli uzaklaştırma cezası, Maden Tetkik Arama Enstitüsü tarafından verilen okuldan atılma (uzaklaştırma) cezası şeklindedir (MTA, 1940, s. 13-15).

Maden Teknisyen Mektebi, 27 Aralık 1948 yılında kabul edilen 5284 Sayılı kanunla birlikte binası, laboratuvarı ve her türlü donanımı ile Milli Eğitim Bakanlığı'na devredilmiştir. Böylece okulun Maden Tetkik Arama Enstitüsü'nce yürütülen her türlü işlemi de Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülecektir. Bu kanunun yürürlüğe girme tarihi 01 Ocak 1949 olarak belirtilmiştir (T.C. Resmi Gazete, 29 Aralık 1948, Sayı:7092). Okulun Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlanmasından sonra okul personelinin sayısı, derecesi ve görevi Tablo 1.5'de gösterilmiştir.

Tablo 1.5: Zonguldak Maden Teknisyen Mektebi Personeli Sayısı, Derecesi ve Maaşı

Personelin Görevi	Sayısı	Derecesi	Maaşı
Müdür	1	-	170 Lira
Müdür Yardımcısı	3	-	75 Lira
Öğretmen	3	6	70 Lira
Öğretmen	1	8	50 Lira
Öğretmen	2	9	40 Lira
Öğretmen	6	10	35 Lira
Öğretmen	10	12	25 Lira
Öğretmen	21	13	20 Lira
Katip, Hesap Memuru	2	9	40 Lira
Katip, Hesap Memuru	2	11	30 Lira
Ambar Depo Memuru	1	10	35 Lira
Ambar Depo Memuru	1	11	30 Lira

Kaynak: T.C. Resmi Gazete, 29 Aralık 1948, Sayı:7092, 1 ve 2 Sayılı Cetvel kaynağından oluşturulmuştur.

Maden Teknisyen Mektebi'nin ismi, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlandıktan sonra 1950 yılında Maden Teknik Okulu olarak değiştirildi. Okul mühendis yetiştiren dört yıllık bir yüksek okula dönüştürüldü. 1949-1950 yılında okul eğitim öğretime başlamadan önce okulun ikinci sınıf öğrencileri birinci sınıfa üçüncü sınıf öğrencileriye ikinci sınıfa geçirilerek öğrencilerin teknisyen unvanı ile değil de mühendis unvanı ile mezun olmaları sağlandı. Ayrıca eğitim-öğretim dönemi olarak 15 Ekim okul başlama tarihi, 4 Şubat ilk yarıyılın bitiş tarihi olarak belirlendi. 4-23 Şubat arası yarı yıl tatili olarak düzenlendi. 25 Şubat'ta başlayan İkinci yarıyıl 30 Nisan'da son bulacak şekilde düzenlendi. Birinci yarıyılın genel sınavları 25 Şubat-2 Mart tarihleri arasında yapılırken ikinci yarı yılın genel sınavları 6-25 Mayıs arasında yapılacak şekilde düzenlendi. Pratik öğretimin başlama tarihi 10 Haziran'dı. Pratik öğrenmenin genel sınavının olduğu tarihe 9-21 Eylül olarak belirlenmişti (Halk Dostu Gazetesi, 1949, s.2). Maden Teknisyen Mektebi mezunu "Maden Teknisyenleri", Maden Mühendisi olabilmek için altı aylık bir eğitime tabi tutularak, yapılan sınavı geçebilenlere "Maden Mühendisi" diploması verilmiştir. Eğitim, 2 Mayıs 1950'de

başlayıp Kasım ayında düzenlenen sınavla son bulmuştur. Maden Teknisyen Mektebi mezunu 47 teknisyen bu sınavlara girmiştir (Halk Dostu Gazetesi, 1950, s. 1). Okulda verilen derslere Tablo 1.6’da yer verilmiştir.

Tablo 1.6: 1950 Yılı Zonguldak Maden Teknik Okulu Ders Programı

	1.Yıl		2.Yıl		3.Yıl		4.Yıl	
Dersler	1.Dönem	2.dönem	1.dönem	2.dönem	1.dönem	2.dönem	1.dönem	2.dönem
Cebir	7	-	-	-	-	-	-	-
Geometri	6	4	-	-	-	-	-	-
Trigonometri	2	2	-	-	-	-	-	-
Tasarı Geometri	4	4	-	-	-	-	-	-
Yüksek Matematik	-	4	7	-	-	-	-	-
Pratik Hesap	-	-	2	2	-	-	-	-
Fizik	6	6	6	6	-	-	-	-
Kimya	4	6	6	6	-	-	-	-
Yabancı Dil	4	4	4	4	4	4	4	4
Teknik Resim	4	4	4	-	-	-	-	-
Mekanik	-	-	4	6	-	-	-	-
Cisimlerin Dayanımı	-	-	-	4	4	-	-	-
Makine Elemanları	-	-	-	-	2	2	-	-
Elektroteknik ve Laboratuvarı	-	-	-	-	4	4	3	6
Makine Bilgisi	-	-	-	-	4	4	3	3
Yapı Bilgisi	-	-	-	-	2	2	-	-
Topografya ve Yer altı Ölçmeleri	-	-	-	-	6	6	4	4
Mineroloji	-	-	4	6	2	2	-	-
Jeoloji	2	2	2	2	2	2	-	-
Ekonomik Jeoloji	-	-	-	-	-	-	1	1
Katalurji	-	-	-	-	1	1	2	2
Maden İşletmesi	2	2	2	2	2	2	4	4
Genel Ekonomi	-	-	-	-	-	-	1	1
Maden Muhasebesi	-	-	-	-	-	-	1	1
Cevher ve Kömür Hazırlama	-	-	-	-	2	2	2	-
Yakıt Teknolojisi	-	-	-	-	1	1	2	-
Maden Hukuku	-	-	-	-	-	-	1	1
İş Etütleri	-	-	-	-	-	-	2	2
Devrim Tarihi	-	-	-	-	2	2	-	-
Milli Savunma	2	2	1	1	-	-	-	-
Jeoloji Tatbikatı	Her sene 15 gün olacak şekilde planlanmıştır.							
Maden İşletmesi Gezisi	Ayda 4 saat serbest çalışma saatlerinden alınarak düzenlenecektir.							

Kaynak: Erol Çatma Arşivi

Okulun ders programında yer alan ders saatlerinin neredeyse yarıya yakını uygulamalı olarak işlenmektedir. Örneğin cebir dersinin üç saati, geometri dersinin beş saati, trigonometri dersinin iki saati, tasarı geometri dersinin dört saati, yüksek matematik dersinin beş saati, pratik hesap dersinin iki saati, fizik dersinin 16 saati, kimya dersinin 14 saati, teknik resim dersinin 12 saati (yani tamamı), cisimlerin dayanımı dersinin dört saati, elektronik laboratuvarı dersinin sekiz saati, topografya ve ölçmeleri dersinin 16 saati, mineroloji dersinin yedi saati, maden işletmesi dersinin 18 saati, iş etüdleri dersinin iki saati uygulamalı ders olarak işlenmektedir (Karabalık, 2016, s. 92). Okulda öğrencilerin spor, sanat, müzik gibi çeşitli alanlarda aktivitelere katılım gösterdiği görülmektedir. Örneğin 1950 yılında okulun öğrencileri “Teknik Spor” adıyla çeşitli müsabakalara katılmışlardır (Zaman, 2007, s.190-192). 14.02.1951 tarihli Sabah Gazetesi’nin ikinci sayfa haberinde okulda “Ayyar Hamza” isimli tiyatro oyununun sergilendiği yer almaktadır. Zonguldak Maden Teknik Okulu öğrencileri devlet tarafından yurt dışına staja da gönderilmiştir. 1948 yılında Amerika ile teknik araştırmalar yapmak için kurulan “Yabancı Talebe Yaz Projesi” kapsamında, 1951 yılında yaz döneminde okulun öğrencilerinden seçilenler Amerika’da staj görmüştür. Amerika’da yaz stajı yapmak için 1 Mart 1951 tarihine kadar başvuruların tamamlanacağı, 15 haftalık bir yaz staj olacağı bilgisine ulaşılmıştır (Sabah Gazetesi, 1951, s.3).

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından okulun 1961 yılında öğretim elemanı yetersizliği ve derslerin boş geçmesi gibi sebeplerle kapatılması gündeme gelince, okulun kapatılmaması için önce dönemin başbakanı İsmet İnönü’ye telgraf çekilerek Milli Eğitim Bakanı’nın yanlıştan dönmesi istenmiştir. Ancak bu telgrafa okulun kapatılmadığı İstanbul Teknik Üniversite’sine aktarıldığı şeklinde cevap verilmiştir. Okulda eğitim verecek öğretmenin bulunmaması nedeniyle öğrenciler derslere girmeyerek protestolarda bulunmuş, devlet yetkililerinden çeşitli isteklerde bulunmuştur. Okul için kadro ve teşkilat kanunu çıkarılması, okulun Ankara ya da İstanbul’a taşınması, okulun bir fakülteye bağlanması gibi taleplerde bulunulmuştur. Şafak Gazetesi’nin “Maden Teknik Okulu Öğrencilerinden 60 Kişilik Bir Grup Dün Ankara’ya Gitti” başlıklı haberinde de görüldüğü gibi idari personel ve öğrenciler okulların kapatılmaması için çaba göstermiştir (Şafak Gazetesi, 10.01.1961). Sorunun bir türlü çözülememesi nedeniyle okul İstanbul

Teknik Üniversitesi'ne bağlı Maçka Teknik Okulu'na bağlanmasına karar verilmiştir (Milli Eğitim Bakanlığı, 1961). Okulun bütün malzemeleri Maçka Teknik Okulu'na aktarılmıştır. Okulun kıymetli evrakları, Zonguldak Erkek Sanat Enstitüsü'ne devredilmiştir. Ayrıca okulda görev yapan öğretmenlerde çeşitli Milli Eğitim kurumlarında görevlendirilmiştir (Karabalık, 2016, s.104). Böylece 1924 yılından Zonguldak'ta açılan Zonguldak Maden Mühendis Mekteb-i Alisi'nden, Zonguldak Maden Teknik Okulu'na süregelen ve her biri birbirinin devamı olan bu okullara ait olan laboratuvar ve teknik malzeme de geri gelmemek üzere İstanbul Teknik Üniversitesi'ne devredilmiştir.

ICF (Kraliyet Sanat Derneği Dergisi), dünyada II. Dünya savaşı döneminde ihtiyaç duyulan kömür madeni için, tıpkı Türkiye'de olduğu gibi dünyanın her yerinde maden mühendislerinin eğitiminin önem kazandığını belirtmiştir. İngiltere'de II. Dünya Savaşı'ndan önce 1936 yılında var olan dokuz üniversiteden maden mühendisliği alanında 33 mezun verilmiş bunlardansa yalnızca 22 tanesi kömür madeni üzerine çalışmıştır. İngiltere'de savaş sonrası beş yıllık dönemde 107 maden mühendisi mezun olmuş, bunların 83'ü kömür madenciliğinde çalışmıştır. 1956-1957 eğitim öğretim döneminde 445 maden mühendisi öğrencisi lisans düzeyinde eğitime devam etmiştir. Almanya'da 1956-1957 döneminde bulunan Aachen, Charlottenburg ve Clausthal maden üniversitelerinde 800 maden mühendisi öğrencisi lisans düzeyinde eğitime devam etmiştir. Ancak bu sayılar yetersiz geldiği için başka ülkelerden maden mühendisi temin edilmiştir (ICF, 1957, s. 409-428).

Türkiye'de taş kömürü üretimi, 1923'te 597 bin tonken 1938 yılında bu sayı iki buçuk milyon tonu bulmuştur. Üretimde her yıl artış yaşanırken, bu artış 1942 yılı hariç II. Dünya savaşı döneminde de sürmüştür. 1950 yılına gelindiğinde yıllık üç buçuk milyon ton taş kömürü üretimi olduğu görülmektedir. Etibank tarafından yapılan ihracat 1941 yılında 97.986 Lira iken, 1946'da 8.072.612 Liraya yükselmiştir. ICF'nin (1957), bahsettiği İngiltere ve Almanya'da yaşanan kömür madenciliği ile uğraşan maden mühendisinin az olması sorununun Türkiye'de fazla yaşanmadığı, Cumhuriyet tarihinden beri çeşitli maden okulları açılarak bu ihtiyacı karşıladığı görülmektedir (Terzi, 2023, s. 424-431).

1.2. Türkiye’de Akademilerin Kuruluşu

Türkiye’de akademilerin kuruluşunu, organlarını ve işleyişini ele alan az sayıda çalışmaya rastlanılmıştır. Bu çalışmalardan çok az sayıda akademik eser olması nedeniyle bu başlık altındaki bölümlerde genel anlamda, Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi Kanunundan yararlanılmıştır.

Türkiye’yi yalnızca tarım ülkesi olmaktan kurtarıp maden, sanayi gibi alanlarda teknik eleman yetiştirme amacıyla 24.03.1969 tarihinde 68. Birleşimde Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademileri’nin kurulmasına karar verilmiştir. (Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi Kanunu, 1969). Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademileri, Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı ancak üniversite görevi gören bilimsel anlamda ve iç işlerinde özerk yükseköğretim kurumlarıdır. Mühendis ve Mimarlık eğitiminin süresi dört yıldır. Gece eğitimi (ikinci öğretim) yapan Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademilerininse eğitim süresi beş yıldır. Ayrıca Yüksek Mühendis ve Yüksek Mimar olmak için şartlar sağlanırsa bir yıl daha eğitim görerek, Yüksek Mühendis ve Yüksek Mimar olunabilir. Elektrik-Elektronik Mühendisliği, İnşaat Mühendisliği, Maden Mühendisliği, Makine Mühendisliği ve Mimarlık gibi bölümlerin olduğu akademiler, mühendis ve mimar yetiştirme amacıyla kurulmuştur. Hangi şehirde hangi bölümlerin kurulacağı ya da kapatılacağı Akademilerin Yönetim Kurulu ve Milli Eğitim Bakanlığı’nın onayı ile, mali yönden Maliye Bakanlığı’nın onayı ile kurulur ya da kapatılır. Açılan bölümlerin organları, Bölüm Genel Kurulu, Bölüm Profesörler Kurulu, Bölüm Yönetim Kurulu ve Bölüm Başkanı şeklindedir (Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi Kanunu, 1969).

İstanbul, Elazığ, İzmir ve Zonguldak’ta Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı bulunan Teknik Okullar, 3 Haziran 1969 tarihinde Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademilerine dönüştürülmüştür. İstanbul Teknik Okulu, Elazığ Teknik Okulu ve İzmir Teknik Okulu halihazırda eğitime devam ettiği için bu okullar mevcut kadrosuyla Akademiye dönüştürülmüştür. Zonguldak Teknik Okulu 1961 yılında İstanbul Üniversitesi’ne devredildiği için, yeniden yapımına başlanan Teknik Okulun, Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi şeklinde kurulmasına karar verilmiştir. Milli Eğitim Bakanlığına 10 adet daha Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi kurma yetkisi verildi. Bu yetki ile Milli

Eğitim Bakanlığınca 1971 yılında Ankara, Konya ve Sakarya Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademileri açıldı. 1976 yılındaysa Kayseri, Denizli, Isparta, Kocaeli, Sakarya, Balıkesir, Edirne de de Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademileri kuruldu (Hakan, 1982, s.234). Açılan akademiler bilimsel yönden özerk, yönetim yönünden Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olmuşlardır. Ancak akademi bünyesinde en az beş profesörün bulunması ya da beş doçentin bulunması, yukarıda bahsedilen kurullarda görev alınmasıyla yönetim bakımından da akademinin özerk olmasına imkân tanımaktadır (Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi Kanunu, 1969).

Bölümdeki her bir dersin öğretiminden sorumlu öğretim üyeleri Bölüm Genel Kurulu'nu oluşturur. Bölüm Genel Kurulunun bölümde bilimsel çalışmalarla ilgili önerilerde bulunmak, Akademinin tüzük ve yönetmelik tasarılarını hazırlamak, bu konuda önerilerde bulunmak, Akademinin bütçesi, kadrosu ve ödenekleriyle ilgili görüşlerini bildirmek, Akademi Yönetim Kuruluna katılacak temsilcileri seçmek gibi görevleri bulunmaktadır. Bölüm Genel Kurulu bölüm başkanı seçimi için toplanır. Bu toplantıya en yaşlı üye başkanlık eder. Ayrıca Bölüm Genel Kurulları yılda iki kez toplanırdı. Bölüm Profesörler Kurulu ise, bölümün profesörleri ve doçentleri arasından seçilen iki doçentten ve profesörün olmadığı bölümlerde kıdemli doçent olmak üzere üç kişiden oluşur. Bölüm Profesörler Kurulu'nun görevleri, tayin ve terfi ile ilgili kararlar almak ve bu konuda yetkililere teklifte bulunmak, geçici olarak görevlendirilecek öğretim elemanlarının seçimini yapmaktır. Bu kurul iki ayda bir toplanır ve alınan kararlar oy çokluğu ile kabul edilirdi. Bölüm Yönetim Kurulunu mevcut başkan, eski başkan, iki profesör ve 1 doçent oluşturmaktadır. Eski başkanın olmadığı durumlarda ise kurulda onun yerine bir profesör yer almaktadır. Bölüm Yönetim Kurulunun, Bölüm Genel Kurulunun aldığı kararları incelemek ve gerekli düzeltmeleri yapmak, Bölüm başkanının getirdiği dosyaları incelemek ve gerekli düzeltmeleri yapmak, başkan tarafından verilen bütün görevleri yerine getirmek, Akademi yönetmeliğinin bölümle ilgili görevlerini yerine getirmek, bütçe hazırlıklarını yapmak ve bildirmek gibi görevleri vardır. Bölüm Genel Kurulunda kararlar oy çokluğu ile alınır ve Akademinin yönetmeliğine uygunsa kesinleşirdi. Bölüm başkanı, genel kurulca akademik personel tarafından oy çokluğu ile iki yıllığına seçilir. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından atanır. Bir kişi en fazla üç kez üst üste Bölüm Başkanı seçilebilir. Bölüm başkanının görevleri, diğer kurulları toplantıya çağırarak,

başkanlık etmek ve alınan kararları uygulamak, yönetmelikçe bölümlere verilen yönetim ve öğretim işini yürütmek, şeklindedir. Bölüm başkanı görevi başında bulunamayacağı zamanlarda, yerine yönetim kurulunda görevli profesörlerden birini bırakmaktadır (Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi Kanunu, 1969).

1.2.1. Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisinin Organları

Akademi'nin eğitim öğretim ve yönetim işlerinden Akademi Genel Kurulu, Akademi Yönetim Kurulu ve Akademi başkanı sorumludur. Akademi Genel Kurulunun üyelerini Bölüm Genel Kurulu üyeleri oluşturur. Akademi Genel Kurulu'nun görevleri: Bilimsel çalışmalarla ilgili önerilerde bulunmak, Akademi ile alakalı tüzük ve yönetmelikle ilgili önerilerde bulunmak, bütçe ile ilgili görüş bildirmek ve Akademi başkanını seçmektir. Akademi Genel Kurulu, akademi başkanının yönetiminde toplanır. Alınan kararlar oy çokluğu ile alınır. Akademi başkanının seçiminde kurula en yaşlı üye başkanlık eder. Akademi Genel Kurulu yılda bir kez toplanır. Ayrıca bölüm başkanlarının çoğunluğunun istemi ile Akademi başkanının çağrısı ile de toplanabilir. Akademi Yönetim Kurulu, akademi başkanı, eski akademi başkanı (eğer okulda görevine devam ediyorsa), Akademi Başkan Yardımcıları, Bölüm Başkanları ve her bölümün genel Kurul üyeleri arasından seçtiği iki profesörden oluşmaktadır. Akademi Yönetim Kurulunun, kanun, tüzük, yönetmelik ve kurullarca alınan kararlarını gözden geçirmek ve işleme koymak, bölümlerin bütçe tekliflerini inceleyerek Akademi Başkanlığı tarafından hazırlanan bütçe teklifine son halini vermek, Akademi Başkanlığınca sunulan teklif ve işleri inceleyerek karara bağlamak, Bölümlerce ve Kurullarca gündeme getirilen kararları inceleyerek karara bağlamak gibi görevleri bulunmaktadır. Akademi yönetim kurulu, diğer kurullarca gönderilen kararları uygun görmezse gerekçeleriyle birlikte kurullara geri iade eder. Kurullar gerekli düzenlemeleri yaptıktan sonra ikinci kez görüşülmek üzere gönderebilir. Akademi Yönetim Kurulu, üyelerinin 2/3 ünün varlığıyla toplanabilir ve mevcut üye sayısının oy çokluğu ile karar alır. Akademi Başkanı, üç yıllığına Akademi Profesörleri içinden oy çokluğu ile seçilir. Süresi dolan Akademi Başkanı bir kez daha görev alabilir. Milli Eğitim Bakanlığınca atanır. Akademi Başkanı, Akademiyi temsil eder. Akademi Başkanının görevleri, Akademi Genel Kurulu'na ve Akademi Genel Kurulu'na başkanlık etmek, kurullarca alınan kararları uygulamak,

akademide yönetimle ilgili her türlü işi görmek, akademiye yönetmek, Akademi Yönetim Kurulu'na uygun personeli ve akademiye ilgilendiren atama, tayin, kadro, terfi, izin, disiplin, bütçe ve ödenekle ilgili alınan kararları Milli Eğitim Bakanlığı'nın onayını sunmak, bütün bölümleri denetleyebilecek genel bir yetkiye sahip olmak gibi görevleri vardır. Başkan, eğitim, öğretim ve yönetimle ilgili bütün işlerin yürütülmesinden sorumludur. Başkan görevi başında bulunmadığı zamanlarda yerine Bölüm Başkanlarından birini vekil bırakabilir (Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi Kanunu, 1969).

Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademiler arası Kurulu ise, her akademinin başkanı, bölüm başkanı ve bölüm genel kurulunun oy çokluğu ile seçeceği bir profesörden oluşmaktadır. Bu kurula Milli Eğitim Bakanı veya kurul üyelerinden seçeceği kişi Başkanlık etmektedir. Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademiler arası Kurul toplantılarına Milli Eğitim Bakanı tarafından görevlendirilen Müsteşar, Talim Terbiye Başkanı gibi bir üye mutlaka katılırdı. Ayrıca Akademilerle aynı görevi yerine getiren kuruluşlardan ve Mühendisler Mimarlar Odası gibi kuruluşlardan da yeteri kadar üye davet edilirdi. Kurul en az yılda bir kez olmak üzere Milli Eğitim Bakanının çağrısı ile bakanın belirleyeceği yerde toplanır. Ayrıca Akademi Başkanlarının çoğunluğunun isteği üzerine Milli Eğitim Bakanı tarafından 15 gün içinde de acil toplanabilir. Kurulun raportörlüğü, toplanılan şehirdeki akademinin bölüm başkanlarından biri tarafından yapılır. Akademilerarası Kurulun görevleri şu şekildedir: Mühendislik ve Mimarlık mesleği üzerine eğitim ve öğretimin en iyi şekilde nasıl verileceğini inceler, akademilerin çalışmalarında uygulanması üzerine kararlar almak; Akademilerin denkliği, diplomalar ve meslekte yükselme üzerine alınan kararları Milli Eğitim Bakanına sunmak; Yeni açılacak ya da yeni faaliyete geçecek Akademiler hakkında görüş bildirmek, bu akademilerde görev alacak öğretim üyeleri hakkında Milli Eğitim Bakanına öneride bulunmak; bütün Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademileri arasında koordinasyon sağlamak; öğretim üyelerinin disiplin ve özlük hakları ile ilgili başvurularını karara bağlamak; Milli Eğitim Bakanlığı'nın kurula sunduğu konular hakkında görüş bildirmek gibi görevleri bulunmaktadır (Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi Kanunu, 1969).

1.2.2. Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademilerinin İdari ve Akademik Personeli

Akademilerde çalışan profesörler ve doçentler, kurumun öğretim üyeleridir. Profesör olma şartları, en az beş yıl Akademilerde ya da Yükseköğretim kurumunda doçent olarak görev yapmış olmak, doçentliği sırasında bilimsel yayınlar ve mesleki çalışmalarla kendini ispatlamış olmak şeklindedir. Yurtdışında görev yapan profesörlerin akademilerde görev yapabilmesinin kararını ise Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademilerarası Kurulu vermekte ve profesör kadrosu ile gerekli atamaları gerçekleştirmektedir. Profesörlerin görevleri şu şekildedir: Akademide sorumlu olduğu dersleri okutmak ve o dersin sınavını yapmak ya da yaptırmak; laboratuvarlarda deneyler yapmak, yaptırmak; bilimsel ve teknik alanda çalışmalar yapmak ve yayınlar yapmak; bölümler ve akademi kurullarınca verilen görevleri yerine getirmek; asistanların ve doçentlerin çalışmalarını destekleyerek yetişmelerine yardımcı olmaktır. Doçent olma şartları ise, eğitim vereceği alanda Yüksek Mühendis ya da Yüksek Mimar diplomasına sahip olmak; eğitim aldığı alanla ilgili doktora yapmış olmak; doktor unvanı kazandıktan sonra en az 3 yıl alanıyla ilgili çalışmalar yapmış olmak; yabancı bilim dili sınavından başarılı olmak, hazırladığı doçentlik tezinin Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademilerarası Kurulu tarafından oluşturulan jürilerce kabul edilmiş olmasıdır. Doçentlik sınavı yılda bir kez yapılmaktadır. Sınavda başarılı olanlar Akademide Doçent unvanıyla görev yaparlar. Yurt dışında doçent unvanı ile görev yapanların başvurması halinde, Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademilerarası Kurulu kararıyla, akademilerde de doçent unvanı ile görev yapabilirler. Doçentlerin ders okutmak, laboratuvar ve proje çalışmaları yapmak ve yönetmek; bilimsel ve teknik çalışmalar yapmak, bunları yayınlamak gibi görevleri vardır. Akademilerde görev yapan Profesör ve Doçentlerin ataması Akademi Yönetim Kurulunun önerisi ile Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yapılır. Yurt dışından görevli gelen öğretim üyeleri Bölüm Profesörler Kurulunun teklifi ve Akademi Yönetim Kurulu'nun kararı ile Milli Eğitim Bakanlığı'nın onayı ile sözleşmeli olarak görev yaparlardı. Özlük hakları bakımından aylıklı profesörlerle aynı haklara sahiptirler tek farkı kurullarda idari görev alamamalarıydı. Öğretim üyeleri dışında Akademilerde öğretim görevlileri, uzmanlar, okutmanlar ve asistanlar da bulunmaktaydı. Bu kadrolar öğretim yardımcıları şeklinde adlandırılmaktaydı. Herhangi bir dersin

öğretim üyesi bulunmaması durumunda alanında uzman olan çalışma yapmış kişiler, Bölüm ve Akademi Yönetim Kurullarının önerisi, Akademi Başkanının onayı ile Milli Eğitim Bakanlığınca akademilerde “Öğretim Görevlisi” olarak tayin edilmektedir. Okutmanlarsa yabancı dil eğitimi vermek için Bölüm ve Akademi Yönetim Kurullarının önerisi, Akademi Başkanının onayı ile Milli Eğitim Bakanlığınca tayin edilmekteydi. Akademilerde dersin ve bölümün ihtiyacına göre, Doçent ve Profesörlere öğretimde yardımcı olmak amacıyla Bölüm Yönetim Kurulunun önerisi ve Akademi Yönetim Kurulunun onayıyla Akademi Başkanı tarafından “Asistanlar” tayin edilirdi. Asistanlar bir ya da iki yıl adaylık yapar, sonra asilliği sorumlu hocasının tasdiki ile Akademi Başkanı tarafından onaylanırdı. Doktora yapmamış Asistanlar asilliğini aldıktan sonra üç yıl içinde doktorasını yapmak ve yapılan değerlendirme sınavını geçmekle yükümlüdür. Eğer doktorasını tamamlayamaz ya da değerlendirme sınavını geçemezse Asistanlığına son verilirdi. Akademilerde görev yapan öğretim üyeleri, idari görevleri (kurullarda görev alması, laboratuvar şefliği vs) için verilen tazminatlar dışında 4936 Sayılı Üniversiteler Kanununda yer alan tüm ekonomik haklardan da yararlanmaktadır. Başka üniversitelerde görev alan ancak Akademiye ders vermesine engel bulunmayan öğretim üyelerinin alacağı tazminatlarda eksilme olmamaktadır. Kanunun uygulanmasında Üniversite Senatosu yerine Akademi Yönetim Kurulu, Fakülte Profesörler Kurulu yerine Bölüm Profesörler Kurulu, Fakülte Dekanı yerine Bölüm Başkanı aynı görevleri yapar kabul edilecek ve aynı ücretler ödenecektir. Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademilerinde memurlar, hizmetliler ve teknikerler Akademi Başkanlığınca seçilir ve atanır. Her bölüm başkanlığına yeteri kadar personel temin edilir (Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi Kanunu, 1969).

1.2.3. Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademilerinde Disiplin ve Mali Hükümler

Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisinde öğretim üyelerinin veya öğretim yardımcılarının görevinde disiplin suçu kabul edilecek bir hata yapması durumunda Bölüm Başkanının, Akademi Başkanının ya da Bölüm Genel Kurulunun teklifi ile Akademi Yönetim Kurulunca hatasının derecesine göre çeşitli disiplin cezaları verilmekteydi. Bu cezalar hafiften ağıra doğru şu şekildedir:

Göreve Dikkati Çekme (uyarma); Kusur Bildirme, İşten Çekilmiş Sayılma (10 günden fazla özürsüz işine devam etmeyenlere verilen ceza); Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi öğretim üyeliğinden çıkarma şeklindedir. Disiplin cezaları Akademi Yönetim Kurulundan verilerek kişinin siciline işlenirdi. Akademi Başkanları ve Bölüm Başkanlarına verilecek disiplin cezalarıysa Milli Eğitim Bakanlığı tarafından verilirdi. Disiplin cezalarına yargı yolu da açık olmak üzere itiraz etme hakkı da bulunmaktaydı (Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi Kanunu, 1969).

Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisinde mali işlerden Tahakkuk Memurları sorumludur. Tahakkuk Memurlarını Akademi Başkanları belirler. Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademilerinin bütçeleri Milli Eğitim Bakanlığı bütçesi içinde yer alır. Akademide bulunan her bölüme 100.000 lira döner sermaye bütçesi verilirdi. Bu döner sermaye bütçesinden bölümler arası aktarım yapılacaksa, bölümlerin teklifi üzerine Akademi Yönetim Kurulunca karar verilirdi. Döner sermaye üzerinden alınacak demirbaş, malzeme ve ayniyatın kaydı, muhafazası ve hesaplaması Devlet Ayniyat Yönetmeliğine göre yapılırdı. Her mali yılın bitiminde döner sermayenin gelir gider bilançosu Sayıştay tarafından incelenecekmiş gibi hazır bulundurulmalıdır. Akademide yapılacak her türlü bilimsel ve teknik araştırmalar ya da yayınlar için harcanan giderlerle ilgili esaslar Akademi Yönetim Kurulunca belirlenmektedir (Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi Kanunu, 1969).

1.2.4. Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi Dönemi

Zonguldak'ta bulunan Zonguldak Maden Teknik Okulu'nun 1961 yılında İstanbul Üniversitesi'ne bağlanmasının etkileri 1967 yılına kadar sürmüştür. 1967 yılında Teknik Okulun yeniden açılması planıyla başlanan inşaat, 3 Haziran 1969 yılında 1184 Sayılı "Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi Kanunu" ile Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi olarak devam etmiştir. O dönemde akademiler, dört bölüm üzerinden inşa ediliyordu. İnşaat mühendisliği, elektrik-elektronik mühendisliği, maden ve makine mühendisliği şeklinde inşa edilen okulda yalnızca iki bölüm açılabilmişti. Bu bölümler Maden ve Makine mühendisliği bölümleri olmuştu. İnşaatın tamamlanması ve öğrenci alımı 1975 yılında olmuştur. 25 Mart 1975 tarihinde maden bölümünden 25 öğrenci alımı

yapılmıştır. Ancak okulun açılması gecikince iki aylık bir staj sürecinden sonra eğitim öğretime başlanmıştır. 1975 yılının sonuna gelindiğinde maden bölümünde 100, makine bölümünde 75 öğrenci ile eğitim öğretim dönemi başlamıştır (Avşaroğlu, 2001, s. 48).

Okulda ders veren akademik personelin çoğu İstanbul ve Ankara'dan 15 günde bir gelerek, derslerini veriyor ve geri dönüyordu. 1980 yılı itibarıyla maden bölümünde ders veren akademik kadro şu şekildedir: Prof Dr. Yılmaz Bürküt, Prof Dr. Senai Saltoğlu, Prof. Dr. Y. Fuat Bor, Prof. Dr. Aydin Göktekin, Doç. Dr. Işık Özpeker, Doç. Dr. Şinasi Eskikaya, Doç. Dr. Feridun Dikeç, Doç. Dr. Kemal İnan, Doç. Dr. Ali Keçeli, Doç. Dr. Bektaş Uz, Öğr. Gör. Suna Atak, Öğr. Gör. Yavuz Fındıkgil, Öğr. Gör. Şenol Kuşçu, Öğr. Gör. F. Yalçın Uğurlu, Dr. Süha Nizamoğlu, Dr. A. Merakim Dereköy, Dr. Erkan Tanyolu, Dr. Argün Gürkan, Ast. Orhan Solmaz, Ast. Vedat Didari, Ast. Nuri Akçin, Ast. Fazlı Çoban, Ast. İbrahim Onur, Ast. Cevat Barut şeklindedir (Karabalık, 2016, s. 108).

Tablo 1.7: Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi İdari Personel Sayısı, Kadro Derecesi ve Görevi

Görevi	Sayısı	Kadro Derecesi	İş Tanımı
Genel Sekreter	1	5	Kendine bağlı birimlerle birlikte ile üniversitenin tüm bürokratik ve idari hizmetlerini yürütme görevi vardır.
Şef	6	6	Kendisine bağlı idari personellerle birlikte, sorumlu olduğu birimin idari işlerini yerine getirmekle görevlidir.
Sekreter	5	12	Sorumlu olduğu bölümün iş gidişatını kontrol ederdi. Bölüm başkanlarına ve bölüm şeflerine karşı sorumluydu.
Memur	5	13	Büro işlerinden sorumludur.
Kütüphane Memuru	4	13	Kütüphanenin genel düzeninden sorumlu kişidir.
Daktilo Memuru	5	13	Üniversitelerde alınan kararların kayda geçirilmesinden sorumludur.
Santral Memuru	2	13	Kurum içi iletişimden ve bilgilendirmeden sorumlu kişidir.
Şoför	2	13	Akademik personelin çoğunun başka şehirlerden gelmesi nedeniyle, akademik personelin getirilmesi ve götürülmesinden sorumluydu.
Laborant	4	10	Maden ve makine laboratuvarlarının etkili şekilde çalışmasını sağlayan kişidir.
Laborant	5	11	Maden ve makine laboratuvarlarının etkili şekilde çalışmasını sağlayan kişidir.
Laborant	5	12	Maden ve makine laboratuvarlarının etkili şekilde çalışmasını sağlayan kişidir.

Tablo 1.7: (devamı)

Teknisyen	9	12	Görevli olduğu alandaki teknik işleri yapmaktan sorumlu olan kişidir.
Teknisyen Yardımcısı	10	13	Teknik işlerde teknisyene yardımcı olan kişidir.
Doktor	1	5	Akademideki öğrenci, akademik ve idari personelin sağlık işlerinden sorumluydu.
Sağlık Memuru	2	12	Doktor tarafından hastaya uygulanması planlanan tedavinin verilmesinden sorumlu kişidir
Hademe	2	14	Akademi binalarının temizliğini yapan kişidir
Hademe	8	15	Akademi binalarının temizliğini yapan kişidir
Bekçi	12	15	Geceleri akademinin güvenliğinden sorumluydular
Kaloriferci	4	14	Isıtmaya ilişkin her türlü görevi yürüten kişidir.
Kapıcı	5	14	Akademiye giren çıkan kişilerin takibinden sorumludur.
Aşçı	2	14	Akademide yemekten sorumlu kişiydi.
Aşçı Yardımcısı	1	15	Yemeklerin yapılmasında aşçıya yardım eden kişiydi

Kaynak: Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Tetkik Dairesi Başkanlığı, (1975).

Tablo 1.7’de Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi’nin idari personel sayısına, derecesine ve görevlerine yer verilmiştir. Akademide genel anlamda 100 idari personel bulunmaktadır. Akademide bulunan öğrenci sayısının az olması, idari personel sayısının fazla olması akademide alınan hizmetin kalitesini artırmıştır (Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi Mezuniyet Yıllığı, 1979).

Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi maden bölümü ilk mezunlarını 1979 yılında vermiştir. 1979 yılında 8 mezun, 1980 yılında üçü kadın elli dokuzu erkek olmak üzere toplam 62 mezun, 1981 yılındaysa beşi kadın altmış altısı erkek olmak üzere toplam 61 mezun vermiştir. Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi mezun verdiği üç dönemde maden bölümünden toplam 131 mezun vermiştir (ZBEÜ, 2023a). 1975-1982 yılları arasında eğitim veren okul, üç dönem mezun verdikten sonra Akademi Hacettepe Üniversitesi’ne bağlanarak, eğitimine devam eden öğrenciler Hacettepe Üniversitesi Zonguldak Mühendislik Fakültesi’ne aktarılmıştır (Hakan, 1982, s. 235).

1.3. Akademilerin Kapatılması ve Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi’nin Hacettepe Üniversitesi’ne Bağlanması

Türkiye’de yaşanan 12 Eylül 1980 darbesiyle birlikte, üniversite eğitiminin tek bir çatı altında toplanması için 4 Kasım 1981 tarihinde 2457 Sayılı Yüksek öğretim Kanunu çıkarılmıştır. Bu kanunla Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) kurulmuştur. O güne kadar yüksek öğretim eğitimi veren Üniversiteler, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Akademiler, Yüksekokullar ve Konservatuarlar, Eğitim Enstitüleri ve mektupla eğitim öğretim veren

Yaygın Yüksek Öğretim Kurumları (YAYKUR) üniversitelere bağlanarak, YÖK çatısı altında toplanmıştır.

Yüksek öğretim Kanunu'nun çıkarılması ve YÖK'ün kurulma sebebi, YÖK'ün sayfasında “1960-1980 yıllarında çıkan siyasi, sosyal ve ekonomik sorunlar 1981 yılındaki YÖK Kanunu gibi bir reformu zorunlu kılmıştır” ifadesiyle açıklanmıştır (YÖK, 2023). Türkiye’de 1982 yılında altı İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi, 13 Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi, üç Gençlik ve Spor Akademisi, bir Devlet Güzel Sanatlar Akademisi, bir Sosyal Hizmetler Akademisi olmak üzere 24 Akademi de çeşitli Yükseköğretim kurumlarına bağlanmıştır (Hakan, 1982, 234-235). Halihazırda mühendis yetiştirmeye devam eden 13 Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisinden bazıları önce fakültelere dönüştürülüp üniversitelere bağlanırken, bazıları da çevresindeki yüksekokul ve fakülteleri de içine alarak üniversiteye dönüştürülmüştür. Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademilerinin hangi üniversiteye dönüştürüldüğü ya da hangi üniversiteye bağlandığına Tablo 1.8’de yer verilmiştir.

Tablo 1.8: Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademilerinin Dönüştürüldükleri ya da Bağlandıkları Üniversiteler

Akademinin Adı	Dönüştürüldüğü ya da Bağlandığı Üniversite
İstanbul Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi	Yıldız Teknik Üniversitesi’ne fakülte olarak bağlanmıştır.
Ankara Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi	Gazi Üniversitesi’ne fakülte olarak bağlanmıştır.
Eskişehir Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi	Anadolu Üniversitesi’ne fakülte olarak bağlanmıştır.
Konya Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi	Selçuk Üniversitesi’ne fakülte olarak bağlanmıştır.
Kayseri Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi	Erciyes Üniversitesi’ne dönüştürülmüştür.
Denizli Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi	Dokuz Eylül Üniversitesi’ne Denizli Mühendislik Fakültesi olarak bağlanmıştır.
Isparta Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi	Akdeniz Üniversitesi’ne Isparta Mühendislik Fakültesine dönüştürülmüştür.
Kocaeli Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi	Yıldız Teknik Üniversitesi’ne Kocaeli Mühendislik Fakültesi olarak bağlanmıştır.
Sakarya Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi	İstanbul Teknik Üniversitesi’ne Sakarya Mühendislik fakültesi olarak bağlanmıştır.
Balıkesir Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi	Uludağ Üniversitesi’ne Balıkesir Mühendislik fakültesi olarak bağlanmıştır.
Edirne Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi	Trakya Üniversitesi’ne dönüştürülmüştür.
Elazığ Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi	Fırat Üniversitesi’ne fakülte olarak bağlanmıştır.
Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi	Hacettepe Üniversitesi’ne Zonguldak Mühendislik Fakültesi olarak bağlanmıştır.

Kaynak: T.C. Resmi Gazete, 20 Temmuz 1982’de çıkan 2457 Sayılı YÖK Kanunundan yararlanılmıştır.

Hacettepe Üniversitesi Zonguldak Mühendislik Fakültesinde Maden Mühendisliği ve Makine Mühendisliği olmak üzere toplamda iki bölüm vardı. (ZBEÜ, 2023a). Zonguldak ilinde bulunan Zonguldak Meslek Yüksek Okulu ve Karadeniz Ereğli Meslek Yüksek Okulu da 1982 yılında Hacettepe Üniversitesi Zonguldak Mühendislik Fakültesi'ne bağlanmıştır (Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 1982). Hacettepe Üniversitesi'ne bağlı olarak ayrıca 18.06.1987 tarih ve 3389 Sayılı Kanun'la Zonguldak'ta İktisat ve İdari Bilimler Fakültesi de açılmıştır (Zonguldak Valiliği, 1987, s. 97). 1986 yılında Hacettepe Üniversitesi Zonguldak Mühendislik Fakültesi'nin maden ve makine bölümlerinin akademik kadrosunda üç profesör, üç doçent, sekiz yardımcı doçent, dokuz öğretim görevlisi, otuz dört araştırmacı, altı okutman ve dört uzman olmak üzere toplamda 67 akademik personel bulunmaktadır. Hacettepe Üniversitesi Zonguldak Mühendislik Fakültesi'ne bağlı Zonguldak Meslek Yüksek okulunun akademik kadrosunda on altı öğretim görevlisi, bir okutman ve bir uzman olmak üzere 18 akademik personel bulunmaktadır. Hacettepe Üniversitesi Zonguldak Mühendislik Fakültesi'ne bağlı Karadeniz Ereğli Meslek Yüksek okulundaysa yirmi öğretim görevlisi, bir okutman ve bir uzman olmak üzere toplamda 22 akademik personel bulunmaktadır (Zonguldak İl Özel İdaresi, 1987, s. 97).

Hacettepe Üniversitesi Zonguldak Mühendislik fakültesinde maden ve makine mühendisliği bölümünde eğitim dört yıllıktı. Matematik, Türk Dili ve Yabancı Dil ortak olmakla birlikte teknik dersler ayırım göstermekteydi. Maden Mühendisliği bölümünde jeoloji, topografya gibi içeriğe sahip madencilikle ilgili teknik dersler verilirdi. Hacettepe Üniversitesi Zonguldak Mühendislik Fakültesi, maden mühendisliği genelde cevher hazırlama üzerine çalışmalar yapmıştır (Özbayoğlu, 2011, s. 159). 1986 yılı verilerine göre, maden mühendisliği bölümünde toplam 313, makine mühendisliği bölümünde toplam 392 olmak üzere Hacettepe Üniversitesi Zonguldak Mühendislik Fakültesinde 695 öğrenci bulunmaktaydı. Ayrıca o tarihte Hacettepe Üniversitesi Zonguldak Mühendislik Fakültesine bağlı Zonguldak Meslek Yüksek Okulu'nun Muhasebe bölümünde 91, işletme bölümünde 81, maden bölümünde 229 öğrenci olmak üzere toplamda 401 öğrenci bulunmaktaydı. Karadeniz Ereğli Meslek Yüksek Okulu'nun Elektrik bölümünde 120, İnşaat bölümünde 99, Döküm bölümünde 113, Muhasebe

bölümünde 109, İşletme bölümünde 97 öğrenci olmak üzere toplamda 538 öğrenci bulunmaktaydı (Karabalık, 2016, s. 85).

Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin Hacettepe Üniversitesi Zonguldak Mühendislik Fakültesi'ne çevrildiği 1982 yılından 1991'e kadar maden bölümü toplamda 36'sı kadın 544'i erkek olmak üzere 580 mezun vermiştir (ZBEÜ, 2024). Hangi yıl kaç mezun verdiği bilgisine Tablo 1.9'da yer verilmiştir.

Tablo 1.9: Hacettepe Üniversitesi Zonguldak Mühendislik Fakültesi 1982-1991 Maden Bölümü Mezun Sayıları

Mezuniyet Yılı	Kız Mezun	Erkek Mezun	Toplam Mezun
1982	3	49	52
1983	3	62	65
1984	2	53	55
1985	3	50	53
1986	4	48	52
1987	5	62	67
1988	4	53	57
1989	5	56	61
1990	2	49	51
1991	5	62	67

Kaynak: ZBEÜ Mühendislik Fakültesi sayfasından yararlanılmıştır.

T.C. Resmi gazetede 11.07.1992 tarihinde yayınlanan 3837 maddeli kanunun 9. Ek maddesiyle Hacettepe Üniversitesi Zonguldak Mühendislik Fakültesi kapatılarak, yerine Zonguldak Karaelmas Üniversitesi kurulmuştur. Kurulduğunda Zonguldak Mühendislik Fakültesi, Zonguldak Meslek Yüksek Okulu, Alaplı Meslek Yüksek Okulu, Safranbolu Meslek Yüksek Okulu, Karadeniz Ereğli Meslek Yüksek Okulu ve Çaycuma İktisadi ve İdari Bilimler olmak üzere iki fakülte ve dört yüksek okula sahipti (Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun 1992).

1.4. İlgili Araştırmalar

Bu bölümde araştırmanın konusuyla ilgili alanyazın taraması yapılmış, doğrudan ya da dolaylı yoldan ilgisi bulunan ve çalışmaya katkı sunan araştırmalara yer verilmiştir. Kamuran Karabalık'ın (2016) "Zonguldak'ta Yükseköğretim" isimli kitabı sözlü tarih yöntemini kullanarak Zonguldak'ta maden mühendisi

yetiştiren ilk yüksek okul olan ve 1924 yılında açılan Maden Mekteb-i Aliyesi’nden Karaelmas niversitesi’ne devam eden Zonguldak’taki yüksekokul süreçlerine ışık tutan bir çalışma olmuştur. Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi’ni doğrudan ele alan bir çalışmanın olmayışı nedeniyle Zonguldak’ta 1924-1992 yıllarında açılan üniversitelerin tarihini ele alması nedeniyle bu çalışmada adına çok sık yer verilen, yol gösterici bir çalışma olmuştur.

Coulson’un 2012 yılında yayımlanan “The History of Mining: The Events, Technology and People Involved in The Industry that Forged The Modern World” (Madencilik’in Tarihi: Modern Dünyayı şekillendiren Endüstrideki Olaylar, Teknoloji ve İnsanlar) isimli kitabında dünyada madencilik’in tarihini ele almış, madencilik’in önemli kişilerine de yer vermiştir. Coulson (2012), “The History of Mining: The Events, Technology and People Involved in The Industry that Forged The Modern World” isimli kitabı bu çalışma ile dolaylı ilişkili bir çalışma gibi görülse de sözlü tarih yönteminin kullanıldığı ve madencilik tarihinin anlatıldığı bir kaynak olarak önemli bir kaynaktır.

Ayhan Hakan (2019), “Dünyada ve Türkiye’de Akademilerin Tarihçesi ve Bugünkü Durumu” isimli çalışmasında Akademilerin tarihine yer vermiş, Türkiye’de açılan İktisadi ve İdari Bilimler Akademisi, Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademileri, Devlet Güzel Sanatlar Akademisi, Gençlik ve Spor Akademileri, Sosyal Hizmetler Akademisinin açılışları ve 2457 Sayılı YÖK kanunu ile kapatılmalarını ele almış, aslında Akademilerin kapatıldıktan sonra üniversitelerin ya da bazı bölümlerin temelini oluşturduğuna çalışmasında yer vermiştir. Ayhan Hakan’ın (2019), “Dünyada ve Türkiye’de Akademilerin Tarihçesi ve Bugünkü Durumu” isimli alışması, Türkiye’de Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademilerini ele alan az sayıda eserden biri olması nedeniyle özellikle akademilerin ele alındığı bölümle doğrudan ilişkili bir çalışma olarak görülmüştür.

Nadir Avşaroğlu (2001), “Türkiye’de Maden Mühendisliği Eğitimi Tarihçesi” kitabında Dünyada ve Türkiye’de madencilik eğitimi veren kurumları ele almıştır. Çalışma, sözlü tarih yöntemi kullanılarak Zonguldak’ta kurulan Zonguldak Maden Mühendis Mektebi Aliyesi’nden başlayarak Zonguldak Karaelmas niversitesi’ne dnştrlene kadarki süreci ele alması, Zonguldak’ın

Teknik Yükseköğretime ışık tutması bakımından bu çalışma ile doğrudan ilişki bir çalışma olarak görülmüştür.

Emine Yazar Okumuş'un (2022) "Bir Kamusal Eğitim Deneyimi: Eki Armutçuk Özel İlkokulu Üzerine Tarihsel Bir Analiz" isimli yüksek lisans tezinde Zonguldak'ta bulunan E.K.İ'ye bağlı bir özel okul hakkında sözlü tarih yöntemini kullanarak yapmış olduğu çalışma hem Zonguldak'ta bir eğitim kurumunu ele alması bakımından hem de sözlü tarih yöntemini kullanması bakımından bu çalışmanın şekillenmesinde önemli bir kaynak olmuştur.

İlgili araştırmalar bölümünde yer verilen araştırmalar Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademilerine kısaca değinmiş ya da hiç değinmeden teknik eğitimin önemine yer vermişlerdir. Bu açıdan bu araştırma ilgili araştırmaları tamamlar niteliktedir. Daha önce Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin hiç çalışılmamış olması, Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademileri'nin de ayrıntılı şekilde ele alınmamış olması bu çalışmayı literatür bakımından değerli kılmaktadır.

2.YÖNTEM

Bu bölümde araştırma yaklaşımı, çalışma grubu, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin analizi gibi çalışmanın yöntemini oluşturacak başlıklara yer verilecektir.

2.1. Araştırma Yaklaşımı

1975-1982 yıllarında Zonguldak'ta teknik yüksek öğretimi konu edinen bu araştırma, tarihi bir dönemi inceleyen bir çalışma olması nedeniyle, sözlü tarih ve doküman analizi yöntemlerinin kullanılacağı bir nitel araştırma olarak kurgulanmıştır. Sosyal bilimciler doküman analizinde kitap, ansiklopedi, dergi, gazete, resmi ve özel yazılar, tutanaklar gibi yazıya dayalı dokümanları ya da video kaydı, fotoğraf, araştırmanın geçtiği süreçte yapılmış olan bina, heykel gibi görsele dayalı dokümanları ele alır, inceler ve analiz eder (Ulutaş, 2021, s. 292-297). Doküman analizinin aşamalarına baktığımızda önce dokümana ulaşılır, belgenin gerçek olup olmadığı teyit edilir, sonra doküman incelenir ve anlamlandırılır, dokümandaki veriler analiz edilir ve son olarak da ulaşılan veriler araştırmada kullanılır. Doküman analizinde diğer nitel yöntemlerde kullanılan gözlem ve görüşmeye gerek duyulmamaktadır. Ancak araştırmacı, eğer araştırmada doküman analizini, gözlem ve görüşme ile desteklerse, araştırmanın güvenilirliği ve veri çeşitliliği artmaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2016, s. 189-201). Doküman analizi, o tarihi yaşamış ancak şu an hayatta olmayan kişilerin de deneyimlerini ele alma avantajı sağlar. Fakat, görüşme ve gözlem olmadan bu yöntem eksik kalmaktadır. Doküman analizinde, doğrudan ya da dolaylı veya birincil ya da ikincil kaynaklar şeklinde ayırım yapmak mümkündür. Doğrudan ve birincil kaynaklar güvenilirlik açısından önem arz eder. Ancak bu kaynaklara ulaşamadığı durumlarda dolaylı ya da ikincil kaynaklara ulaşılmalıdır (Kıral, 2020, s.170-189). Doküman analizinde kullanılacak kaynaklara günümüzde kütüphanelerden, devlet kurumlarının arşivlerinden, TÜİK gibi kurumlardan, kişisel blog ya da arşivlerden, okul yıllıkları ve edebi eserlerden ulaşabilmektedir (Ulutaş, 2021, s.298-304).

Bu araştırmada, doküman analizi yöntemini desteklemek adına ayrıca sözlü tarih yöntemi kullanılması düşünülmektedir. Sözlü tarih yöntemi, belirlenen konu ya da tarih hakkında, o konuyu ya da tarihi deneyimleyen kişilerle yapılan uzun

söyleşiler şeklinde tanımlanmaktadır (Öztürkmen, 1998, s.12-15). Sözlü tarih yönteminin uygulanmasında belirlenen konu ya da tarih hakkında doküman analizi yapıldıktan sonra, bu doküman analizinden konuyu deneyimleyen ya da tarihi yaşayan kişiler belirlenir. Sonra bu kişilere sorulacak sorular hazırlanır. Soruların kısa ancak açık uçlu olması; soruyu soranın az, cevap vereninse çok konuşmasına zemin hazırlamaktadır (Öztürkmen, 2002, s. 117-120). Görüşme aşamasında, görüşmenin görüşülen ve araştırmacı dışında kimsenin olmadığı sessiz, dikkat dağınıklığını önleyici bir ortamda olmasına dikkat edilmelidir. Ancak görüşülen kişinin yanında bulunacak kişi ya da kişiler de aynı tarihi ya da konuyu deneyimlediyse görüşmeye katılmaları faydalı olacaktır (Güçlü, 2013, s. 100-113). Görüşme sonrasında ise kayıtlar öncelikle görüşülen kişi, tarih ve konu şeklinde etiketlenmelidir. Bu kayıtların yazıya dökülmesinde, gereksiz görülen kısımlar çıkarılıp gerekli düzenlemeler yapılmalıdır. Bu yazılı doküman görüşülenle paylaşılmalı ve tekrar izin alınmalıdır. Sözlü tarih uygulamasının faydaları yanında, sınırlılıkları da vardır. Bu sınırlılıklar, görüşülen kişilerin yaşlarının ilerlemiş olması durumunda gerekli bilginin zaman zaman alınamaması, eğer o tarihi dönemde görüşülen bir sıkıntı yaşamışsa, görüşme esnasında çok sık bu sıkıntıları dile getirerek görüşmede sınırlı bilgi alınmasına neden olmaktadır. Bu sınırlılıkların önüne geçmek için, araştırmanın konusu ve katılımcıları dikkatle seçilmelidir. Sözlü tarih yöntemi, eğitim araştırmalarında, siyasi araştırmalarda sıkça kullanılmaktadır (Öztürkmen, 2002, s.117-120).

2.2. Çalışma Grubu

Sözlü tarih yönteminde veri toplanacak çalışma grubu, 1975-1982 yıllarında Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nde eğitim gören öğrenciler, akademik personeller, idari personellerden oluşturulmuştur. Çalışma kapsamında Akademi mezunu ya da idari ve akademik personeli olmak üzere 11 kişi ile görüşme yapılmıştır.

Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin yedi yıllık kısa tarihine şahitlik eden üç akademisyenle görüşme gerçekleştirilmiştir. 1946 Safranbolu doğumlu Şenol Kuşcu, 1978-1982 yılları arasında Akademide Öğretim Görevlisi olarak görev yapmıştır. 1952 İzmit doğumlu İbrahim Onur, 1978-1982 yılları arasında Akademide Asistan olarak görev yapmıştır. 1952 İstanbul doğumlu

Vedat Didari 1977-1982 yılları arasında Akademide Asistan olarak görev yapmıştır. Biri kadın biri erkek olmak üzere iki idari personelle görüşme gerçekleştirilmiştir. 1952 Ordu doğumlu Durmuş Görgülü, 1976-1982 yılları arasında Akademide elektrik teknisyeni olarak görev yapmıştır. 1954 Zonguldak doğumlu Nezahat Demircan Çakmakçı, 1975-1982 yıllarında öğrenci işlerinde memur olarak görev yapmıştır. Beş erkek ve bir kadın olmak üzere altı mezun öğrenci ile görüşme gerçekleştirilmiştir. Bu öğrencilerden ikisi Makine bölümünden, dördü Maden bölümünden mezun olmuştur. 1958 Samsun doğumlu İbrahim Nejat Topçu, 1976-1981 yılları arasında Makine bölümünde eğitim görerek mezun olmuştur. 1955 İstanbul doğumlu Vedat Okay, 1976-1981 yılları arasında Makine bölümünde eğitim görerek mezun olmuştur. 1961 Zonguldak doğumlu Alaattin Çakır, 1978-1982 yılları arasında Maden bölümünde eğitim görerek mezun olmuştur. 1956 Zonguldak doğumlu Galip Kalaycıoğlu 1975-1980 yılları arasında Maden bölümünde eğitim görerek mezun olmuştur. 1957 Aydın doğumlu Rıza Arıcan, 1976-1981 yılları arasında Maden bölümünde eğitim görerek mezun olmuştur. Ayrıca 1955 İstanbul doğumlu Yasemin Türkmen, 1976-1981 yılları arasında Maden bölümünde eğitim görerek mezun olmuştur.

Tablo 2.1: Görüşme Yapılan Kişilerin Demografik Bilgileri

Adı-Soyadı	Cinsiyeti	Doğum tarihi	Doğum Yeri	Akademideki pozisyonu	Akademide bulunduğu dönem
Şenol Kuşçu	Erkek	1946	Safranbolu	Öğretim Görevlisi	1978-1982
İbrahim Onur	Erkek	1952	İzmit	Asistan	1978-1982
Vedat Didari	Erkek	1952	İstanbul	Asistan	1977-1982
Durmuş Görgülü	Erkek	1952	Ordu	İdari Personel (Elektrik teknisyeni)	1976-1982
Nezahat Demircan Çakmakçı	Kadın	1954	Zonguldak	İdari Personel (öğrenci işleri)	1975-1982
İbrahim Nejat Topçu	Erkek	1958	Samsun	Makine Bölümü Öğrencisi	1976-1981
Vedat Okay	Erkek	1955	İstanbul	Makine Bölümü Öğrencisi	1976-1981
Alaattin Çakır	Erkek	1961	Zonguldak	Maden Bölümü Öğrencisi	1978-1983
Galip Kalaycıoğlu	Erkek	1956	Zonguldak	Maden Bölümü Öğrencisi	1975-1980
Rıza Arıcan	Erkek	1957	Aydın	Maden Bölümü Öğrencisi	1976-1981
Yasemin Türkmen	Kadın	1955	İstanbul	Maden Bölümü Öğrencisi	1976-1981

Kaynak: Tablo araştırmacı tarafından oluşturulmuştur.

Görüşme yapılacak kişilere ulaşmak için öncelikle Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi maden bölümünde yer alan mezunlarımız kısmından mezunlara ulaşıldı. 1975 yılında kurulan Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi mezunlarına ulaşmak ve okul hakkında bilgi almak için, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Öğrenci İşlerine bağlı Mezunlar İletişim Koordinatörlüğünden sorumlu Esra Hacıoğlu ile iletişime geçildi. Ancak o mezunların dosyalarının üniversitede olmadığı belirtildi. Haberlerden ve sosyal medyadan mezunlardan birkaçına ulaşıldı. Ayrıca o dönem okulun mezunlarından biri olan Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Maden Mühendisliği bölümünde Doktor Öğretim Üyesi olarak çalışan Alaattin Çakır'la görüşme gerçekleştirildi. Bu sayede o dönemin tanıklarına öğrenci, idari personel ve akademik personel olmak üzere kartopu yöntemi ile amaçlı seçme yöntemi kullanılarak ulaşıldı. Kartopu yöntemi, kaynak olarak belirlenen kişiler aracılığıyla diğer kişilere ulaşılması ve yeni kişilere ulaşıldıkça çalışma grubunun genişlemesi şeklinde tanımlanabilir (Kümbetoğlu, 2015). Bu şekilde önce birkaç mezuna ulaşarak, onlar aracılığı ile birçok mezun, akademik personel ve idari personele ulaşılmıştır.

2.3. Veri Toplama ve Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak doküman analizi ve görüşmeler kullanılmıştır. Görüşmelere başlamadan sahayı tanımak adına o günkü Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi, bugünkü Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi'ne gidilmiştir. Akademi'nin o dönemki öğrencilerinden olan, şu anda ise Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Maden Mühendisliği bölümünde Doktor Öğretim Üyesi olan Alaattin Çakır'la yapılandırılmamış görüşme yaparak, hangi bölüm neredeydi, kampüs Akademi döneminde fiziki olarak nasıldı, gibi genel bilgiler edinilmiştir. Ayrıca Doktor Öğretim Üyesi Alaattin Çakır dönemin mezunları, akademik personeli ve idari personellerine ulaşılması için çeşitli isimler ve bilgiler vermiştir. Bu ön görüşmeler ve doküman analizi sonucunda elde edilen veriler ışığında, görüşme soruları hazırlanmıştır. Görüşme soruları hazırlanırken, soruların yönlendirme amacı içermeyen açık uçlu sorular şeklinde oluşturulmasına dikkat edildi. Soruların hazırlanmasından sonra önce tez danışmanından daha sonra Eğitim Bilimleri

alanında uzman hocalardan, görüşme sorularına dair öneriler alındı. Bu öneriler ışığında görüşme sorularında gerekli düzeltmeler gerçekleştirildi. Mezun öğrenci, idari personel ve akademik personel için ayrı ayrı görüşme formları oluşturuldu. Alt sorular hariç 15 sorudan oluşan görüşme formlarına uzman görüşlerinden sonra son şekli verildi. Görüşme öncesinde, görüşme yapılacak kişilerle iletişim kurularak, görüşmenin yeri ve saati önceden belirlenmiştir. Görüşmeler, 2024 yılı Mart ayı başında başlayarak Nisan ayı sonuna dek tamamlanmıştır. Görüşme öncesinde görüşmelerin yüz yüze yapılması planlanmış olsa da ilerleyen yaşları ve kronik rahatsızlıkları nedeniyle görüşülenlerin isteği ile beş görüşme çevrim içi gerçekleştirilebilmiştir. Çevrim içi sesli ve görüntülü şekilde yapılan görüşmelerde, katılımcıların ilerlemiş yaşları nedeniyle zoom (çevrim içi sesli ve görüntülü konuşma uygulaması) kullanmayı bilmemelerinden dolayı Whatsapp görüntülü arama ve Messenger görüntülü arama kullanılarak görüşmeler gerçekleştirilmiştir. İki idari ve bir akademik personelle sessiz ve dikkat dağınıklığına meydan vermeyen muhtelif kafelerde, iki akademik personelle Zonguldak Maden Mühendisleri Lokalinde, bir mezun öğrenci ile de Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Kantininde görüşme sağlanmıştır. Toplamda 6 görüşme yüzyüze, 5 görüşme de çevrim içi olarak gerçekleştirilmiştir.

Katılımcılara görüşme öncesinde, eğitim gördükleri ve eğitim verip, hizmet ettikleri okullarını en iyi kendilerinin bilebileceğini, bu yüzden görüşmede verilecek her türlü bilginin çok kıymetli ve önemli olduğu anlatıldı. Katılımcılara görüşme öncesi, ses kaydı yapılacağı bilgisi verildi ve her birinden onay alındı. Katılımcıya açık uçlu olarak hazırlanan sorular sorulmuş, verdiği cevap dinlenmiş, sözü kesilmemiştir. Katılımcılara bir sınırlama getirilmemiştir ve sorulara rahat bir şekilde cevap vermeleri sağlanmıştır. Yapılan bütün görüşmeler kayıt altına alınarak, kayıtlar saklanmış ve katılımcılarla paylaşılmıştır. En son aşamada ise ses kaydı şeklinde olan görüşmeler yazıya geçirilmiştir. Sözlü tarih yöntemi kapsamında yapılan tüm görüşmeler, saat, tarih gibi bilgilerle tablo şeklinde Tablo 2.2’de verilmiştir.

Tablo 2.2: Görüşülenlerle Yapılan Görüşmeye Dair Bilgiler

Görüşülen Kişinin Adı-Soyadı	Görüşme Tarihi	Görüşme Süresi	Görüşülen Yer
Şenol Kuşçu	20 Nisan 2024	66 dakika	Lokal
İbrahim Onur	23 Nisan 2024	44 dakika	Kafe
Vedat Didari	16 Nisan 2024	45 dakika	Lokal
Durmuş Görgülü	30 Mart 2024	40 dakika	Kafe
Nezahat Demircan Çakmakçı	28 Nisan 2024	40 dakika	Kafe
İbrahim Nejat Topçu	29 Nisan 2024	40 dakika	Çevrim içi sesli-görüntülü görüşme gerçekleştirildi.
Vedat Okay	01 Nisan 2024	25 dakika	Çevrim içi sesli-görüntülü görüşme gerçekleştirildi.
Alaattin Çakır	08 Mart 2024	60 dakika	Kantin
Galip Kalaycıoğlu	12 Nisan 2024	60 dakika	Çevrim içi sesli-görüntülü görüşme gerçekleştirildi.
Rıza Arıcan	11 Nisan 2024	55 dakika	Çevrim içi sesli-görüntülü görüşme gerçekleştirildi.
Yasemin Türkmen	4 Mayıs 2024	28 dakika	Çevrim içi sesli-görüntülü görüşme gerçekleştirildi.

Kaynak: Tablo araştırmacı tarafından oluşturulmuştur.

2.3.1. Doküman Analizi

Doküman analizi, gözlem ya da görüşme yapmaya gerek kalmaksızın araştırılacak konu, olay, yer ya da durumla ilgili kitap, makale, fotoğraf, kanun gibi belgelerin ya da bina, heykel, anıt gibi nesnelerin incelenerek araştırmada kullanılması olarak tanımlanabilir. Doküman araştırmacıya doğrudan bilgi sağlayabileceği gibi dolaylı bilgide sağlayabilir. Kaynağın doğrudan bilgi ya da dolaylı bilgi sağlamasındaki kıstaslar, kaynağın orijinallliği ve güvenilirliği olmalıdır. Ayrıca dokümandaki bilgilerin analiz edilmeden doğrudan aktarımı, belgenin orijinal ya da güvenilir olup olmadığını anlaşılamamasına neden olmaktadır. Eğitim bilimleri alanında yapılan çalışmalarda kurumsal arşivler ve bu arşivlerin çevrim içi olanakları, kişisel arşivler, basın ve medya olanakları, istatistik içeren dokümanlar kullanılmaktadır (Ulutaş, 2021, 296-298).

Araştırmada, veri toplamak amacıyla kitaplar, makaleler, fotoğraflar, kanunlar gibi dokümanlardan, yarı yapılandırılmış ve yapılandırılmamış görüşme formlarından, ses ve görüntü kayıtlarından yararlanılmıştır. Tezin ana iskeletini oluşturacak bilgilerin derlenmesi için, kapsamlı bir literatür çalışması yapılmıştır. Ayrıca ayrıntılı bir alan çalışması da yapılmıştır.

Doküman analizinde kullanılan dokümanlara ulaşmak için Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Kütüphanesine ve Ankara Beşevler’de bulunan Milli

Kütüphaneye gidildi. Ayrıca çevrim içi şekilde Cumhurbaşkanlığı ve Başbakanlık Arşivleri incelenerek araştırma için gerekli belgelere ulaşıldı. Görüşme yapılan İdari Personellerden Nezahat Demircan Çakmakçı'nın elinde bulunan dönemin fotoğrafları ve mezuniyet yıllıklarının özenle resmi çekildi. Yine görüşme yapılan akademik personellerden Şenol Kuşçu'nun 1981 yılında Akademi'nin Hacettepe'ye dönüştürülmesi sürecinde kendi el yazısı ile yazdığı bilgilendirme notları alındı. Akademi'yle ilgili ulaşılan tüm dokümanların fotokopisi ya da fotoğrafı çekilmiştir.

Doküman Analizi şeklinde ulaşılamayan bilgilere görüşmeler neticesinde ulaşılmıştır. Örneğin Akademi'de eğitim veren akademik personelin İstanbul'dan ve Ankara'dan geldiği bilgisi hiçbir dokümanda yer almazken, bu bilgiye görüşmeler sırasında ulaşılmıştır. Bunun gibi doküman analizi sonucunda ulaşılamayan birçok bilgiye de görüşmeler sırasında ulaşılmıştır. Görüşmeler doküman analizini tamamlayıcı olmuştur.

2.4. Veri Analizi

Dokümanlar ve döneme tanıklık etmiş Akademi mezunları, idari ve akademik personeli ile yapılan görüşmeler neticesinde ulaşılan bilgilerin analizinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Betimsel analiz yönteminde, yapılan görüşmeler derinlemesine incelenir, sistematik ve açık bir şekilde düzenlenir ve çalışmada görüşülen kişinin görüşlerine alıntılama yöntemi ile doğrudan yer verilir (Ültay, Akyurt & Ültay, 2021, s. 188-191). Daha sonra düzenlenen bu verilerin yorumlanması neticesinde sonuçlara ulaşılır. Betimsel Analiz, dört aşamadan oluşmaktadır. Bunlar şu şekildedir; ilk aşamada bir çerçeve oluşturulur, ikinci aşamada belirlenen temalara göre veriler girilir, üçüncü aşamada bulgular tanımlanır, dördüncü ve son aşamada ise bulgular yorumlanır. Bu sayede veriler küçük parçalar halinde incelenip, irdelenerek çalışma sürecinin daha sağlıklı olması sağlanır (Yıldırım & Şimşek, 2016, s. 237). Çalışma kapsamında yararlanılan dokümanların analizinde, araştırmada ele alınan konu ile ilgisine göre dokümanların tamamının ya da bir bölümünün incelenmesi şeklinde sınırlandırma yoluna gidilmiştir. Dokümanlar, görüşülenlerden alınan bilgiler eşliğinde kullanılmıştır. Doküman incelenmesi ve belgelerin kullanılması sürecinde nesnel olmaya dikkat edilmiştir. Ayrıca dokümanların dönemin tanıklarından alınan

bilgilerle ve başka dokümanlarla karşılaştırması yapılarak kullanılmasına özen gösterilmiştir.

2.5. Araştırmada Kullanılan Geçerlik ve Güvenirlik Stratejileri

Bilimsel araştırmalarda araştırmanın değerini belirleyen iki ana unsur bulunmaktadır: Bunlar geçerlilik ve güvenilirliğin ortaya koyulabilmesidir (Arslan, 2022, s. 385-400). Nitel araştırma olarak kurgulanan bu araştırmada geçerlilik ve güvenilirliğin sağlanması için, görüşmelerden ve doküman analizinden elde edilen verilerin arasındaki ilişki ve tutarlılık dikkate alınmıştır. Güvenilirlik olmadan geçerlilik ve tutarlılığın olmayacağı; doğrulanabilirlik de olmadan inandırıcılık ve aktarılabilirliğin olmayacağı görüşünden yola çıkılarak, araştırmanın güvenilir ve doğrulanabilir olmasına dikkat edilmiştir (Arslan, 2022, s. 397). Bunun sağlanabilmesi içinse ulaşılan araştırma verilerinin, bulguların ve sonuçların tutarlı, açık ve tekrarlanabilir olmasına önem verilmiştir. Araştırma yürütülürken görüşme sorularının hazırlanmasından önce ön görüşmelerle konu hakkında gerekli bilgilerin alınması, görüşme soruları hazırlandıktan sonra uzman görüşlerinin alınarak gerekli düzeltmelerin yapılması araştırmanın geçerli, tutarlı, güvenilir, doğrulanabilir ve inandırıcı olması için katkı sağlayan önlemlerdir

Araştırmanın güvenilirliğini, doküman analizinde yararlanılan kaynakların doğrudan ya da dolaylı yollardan ulaşılan kaynaklar mı olduğu, kaynakların oluşum şekli, orijinal olup olmaması ve kaynağın güvenilir olup olmaması etkilemektedir. Araştırmanın güvenilirliğini sağlamak için ulaşılan kaynağı olduğu gibi araştırmada kullanmak yerine, kaynağı araştırmak ve sorgulamak önemlidir (Ulutaş, 2021, 292-295).

3. BULGULAR VE TARTIŞMA

Çalışmanın bu bölümünde Zonguldak Teknik Yükseköğretiminde 1975-1982 yılları arasında yedi yıllık kısa bir sürede yer alan Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin tarihi, fiziki ve sosyal imkanları, Türkiye ve Zonguldak ekonomisine katkıları, öğrencilerine, akademik ve idari personeline katkıları, kapatılma ve Hacettepe Üniversitesi'ne bağlanma süreci anlatılmıştır. Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi, o dönemin öğrenci, akademik ve idari personelerinden oluşan 11 kişinin döneme dair bilgilerinden ve deneyimlerinden yararlanılarak sözlü tarih yöntemi ve dokümanlar kullanılarak aydınlatılmaya çalışılmıştır.

3.1. Akademinin Fiziki Koşulları, Donanımı, Eğitimde Kullanılan Yöntemler, Akademik ve İdari Personelin Çalışma Koşulları ile Okul İklimi

Çalışmanın bu bölümünde, 1975-1982 yılları arası mühendis yetiştirmek amacıyla eğitim öğretim hizmeti veren Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin kurulmasını getiren tarihsel süreçleri anlayabilmek için Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk üniversitesi olan Zonguldak Maden Mühendis Mektebi Alisi'nden başlayarak sırasıyla Zonguldak Maden Tatbikat Başçavuş Mektebi ve Zonguldak Maden Teknisyen Mektebini de ele almak gerekmektedir. Bunun için o döneme dair alanyazın ve dokümanlardan yararlanılmıştır.

Zonguldak Maden Mühendis Mektebi Alisi'ne kadar madencilik alanında teknik eleman yetiştirme amacıyla Osmanlı İmparatorluğu çatısı altında İstanbul'da yalnızca bir okul açılmıştı. Bu okul teorik eğitim ön planda tutularak maden mühendisi yetiştiren, henüz teknolojinin madencilikte yer almadığı dönemlerde eğitim veren bir okuldu. Zonguldak Maden Mühendis Mektebi Alisi bu okuldan sonra maden kaynaklarına yakın bir yer olan Zonguldak'ta açılmış olması açısından önemlidir. Burada maden mühendisi yetiştirilirken madenlerin yakınında olması nedeniyle öğrencilere dönemin maden teknolojisi benimsetilerek teorik eğitimin yanında ocaklarda uygulamalı eğitim imkânı da sunulmuştur (Avşaroğlu, 2020, s. 8-11). Zonguldak Maden Mühendis Mektebi Alisi yatılı ve parasız bir okuldu. Amacı ülkenin ekonomisinde etki edecek yer altı kaynaklarını çıkarmak için ülkenin ihtiyacı olan maden mühendislerini yetiştirmektir. Zonguldak Maden

Mühendis Mektebi Alisi 1930 yılında Maden Mühendisliği şubesi, Maden Meslek şubesi ve Sanayi Mühendisliği şubesi şeklinde üç şubeye ayrılmış, ismi Yüksek Ma'adin ve Sanayi Mühendis Mektebi (Maden Meslek Mektebi) olarak değiştirilmiştir. 1931 yılında Mühendislik şubesi kapatılmış, 1933 yılında ise okul tamamen kapanmıştır (Karabalık, 2014, s. 76). Zonguldak Maden Mühendis Mektebi Alisi aynı şehirde kurulup aynı amaca hizmet eden Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin tarihsel anlamda başlangıcı kabul edilmektedir (ZBEÜ, 2024). Resim 3.1'de Zonguldak Maden Mühendis Mektebi Alisi'nin fotoğrafına yer verilmiştir.

Resim 3.1: Zonguldak Maden Mühendis Mektebi Alisi

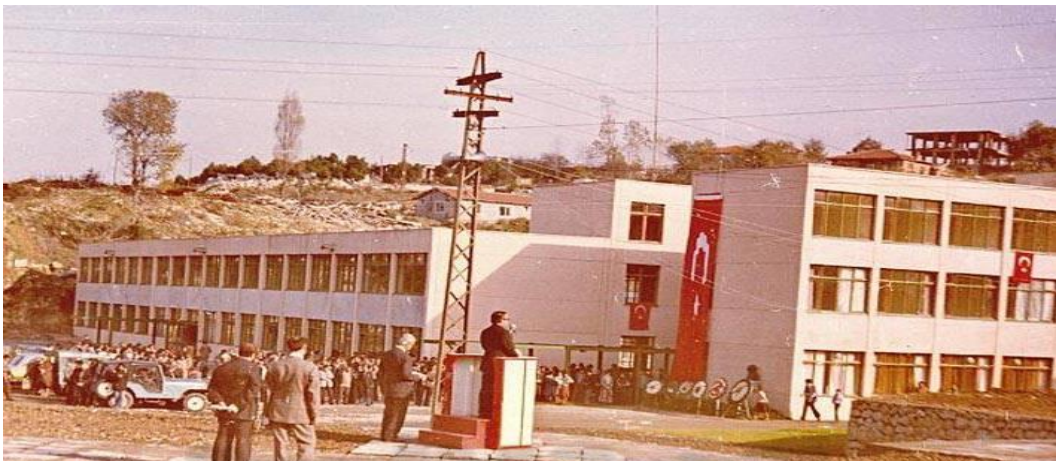
Kaynak: Pusula Gazetesi'nin 28.07.2023 tarihli "Parasız-yatılı maden mektebi neden kapatıldı?" haberinden alınmıştır.

Maden Mühendis Mektebi Alisinin kapatılmasından sonra madenlerde çalışacak artan teknik eleman ihtiyacını karşılamak amacıyla Maden Tetkik Arama (MTA) Enstitüsü tarafından 1937 yılında Zonguldak Maden Tatbikat (Başçavuş) Mektebi kurulmuştur. Maden Mühendis Mektebi Alisi'nin devamı niteliğinde olan, ondan kalan laboratuvar malzemeleri ve teknik malzemeleri kullanan, onun gibi parasız ve yatılı olan bir okuldur. 1937 yılında açılan Maden Tatbikat (Başçavuş) Mektebi 1940 yılında kapatılmıştır. Okul sadece üç yıl açık kalabilmiştir. Bu sebepten Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisinin kurulmasını getiren tarihsel süreçleri oluşturan duraklardan biri de Zonguldak Maden Tatbikat (Başçavuş) Mektebi'dir (Özer & Karabalık, 2017, s.185-191).

İkinci Dünya Savaşı döneminde kömüre duyulan ihtiyacın artması nedeniyle, İktisat Vekaleti tarafından II. Mükellefiyet çıkarılmıştır. II. Mükellefiyete göre Zonguldak ilinin yerli halkı madenlerde çalıştırılmaya zorunlu tutulmuştur. Bu süreçte madende çalıştırılanların kontrolünü sağlamak amacıyla Maden Teknisyenine duyulan ihtiyaç artmıştır. İktisat Vekaleti'nin onayı ile MTA'ya bağlı olarak 1 Nisan 1941 tarihinde Zonguldak Maden Teknisyen Mektebi kurulmuştur (Dölen, 2021, s. 1-5). Maden Teknisyen Mektebi, 27 Aralık 1948 yılında kabul edilen 5284 Sayılı kanunla birlikte binası, laboratuvarı ve her türlü donanımı ile Milli Eğitim Bakanlığı'na devredilmiştir. Böylece okulun Maden Tetkik Arama Enstitüsü'nce yürütülen her türlü işlemi de Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülecektir. Bu kanunun yürürlüğe girme tarihi 01 Ocak 1949 olarak belirtilmiştir (T.C. Resmi Gazete, 29 Aralık 1948, Sayı:7092). 1950 yılında okulun ismi Maden Teknik Okulu olarak değiştirilmiştir. 1961 yılına kadar eğitim-öğretime devam eden okul, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından öğretim elemanı yetersizliği ve derslerin boş geçmesi gibi sebeplerle kapatılmak istenmiş; bu okula öğrenciler ve dönemin yerli halkı sahip çıkmıştır. Kapatılma kararına karşı öğrenciler ve halkın okula sahip çıkmasından doğan çatışmalı atmosfer, okulun İstanbul Teknik Üniversitesi'ne bağlı Maçka Teknik Okulu'na bağlanması kararıyla nihayete kavuşturulmuştur (MEB, 1961). Okulun bütün malzemeleri Maçka Teknik Okulu'na aktarılmıştır. Okulun kıymetli evrakları, Zonguldak Erkek Sanat Enstitüsü'ne devredilmiştir. Ayrıca okulda görev yapan öğretmen ve memurlar Milli Eğitim Bakanlığının isteğiyle başka okullara nakledilmiştir (Zonguldak Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi Arşivi, 17.12.1961, Ek. 10). Böylece 1924 yılından gelen bir miras olarak Zonguldak Maden Mühendis Mekteb-i Alisi'nden Zonguldak Maden Teknik Okulu'na süregelen ve her biri birbirinin devamı olan bu okullara ait olan laboratuvar ve teknik malzeme de geri gelmemek üzere İstanbul Teknik Üniversitesi'ne devredilmiştir. Okulun kapatılmasını izleyen süreçte 1969 yılında 165 Sayılı Yasa ile Zonguldak'ta yeniden maden mühendisi yetiştirmek amacıyla Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi kurulmuştur. Ancak okulun açılışı 1975 yılını bulmuştur. 1924 yılından 1975 yılına uzanan bu süreçte Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin kurulmasına temel oluşturan okullar sırasıyla Zonguldak Maden Mühendis Mekteb-i Alisi, Zonguldak Maden Tatbikat (Başçavuş) Mektebi ve Zonguldak Maden Teknisyen Mektebi olmuştur.

Araştırmanın birinci alt amacı olan “Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisinin fiziki koşulları, donanımı, eğitimde kullanılan yöntemler, akademik ve idari personelin çalışma koşulları ile okul iklimi nasıldır?” sorusunun yanıtı için dokümanlardan ve görüşmelerden yararlanılmıştır. Dokümanların analizi sonucunda, Türkiye’nin çağdaş medeniyetler seviyesine çıkabilmesi için teknik anlamda bir seferberlik halinde olduğu, bu amaçla mühendislik ve mimarlık öğretimi veren yüksek dereceli okulların memleketin teknik anlamda personel ihtiyacını karşılayacak nitelikte bir teşkilatlanmanın zaruretinden bahsedilerek, Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademileri’nin açılmasına karar verildiği sonucuna ulaşılmıştır (Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi Kanunu, 1969). Ayrıca dokümanlardan (dönemin fotoğrafları, öğrenci mezuniyet yıllıkları, akademinin kurulma tasarısından) Akademi’nin dört bölüm şeklinde açılacak gibi inşa edildiği; bu bölümlerin inşaat, maden, makine ve elektrik olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ancak öğrenci mezuniyet yıllıklarından sadece maden ve makine bölümünün açıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca yeterli akademik personel olmaması nedeniyle Akademi Milli Eğitim Bakanlığı tarafından İstanbul Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi’ne bağlı olarak açılmıştır (Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi Kanunu, 1969). Resim 3.2’de de Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi’nin açılışına yer verilmiştir. Resim akademinin fiziki şartları hakkında da bilgi vermektedir.

Resim 3.2: Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi Açılışı

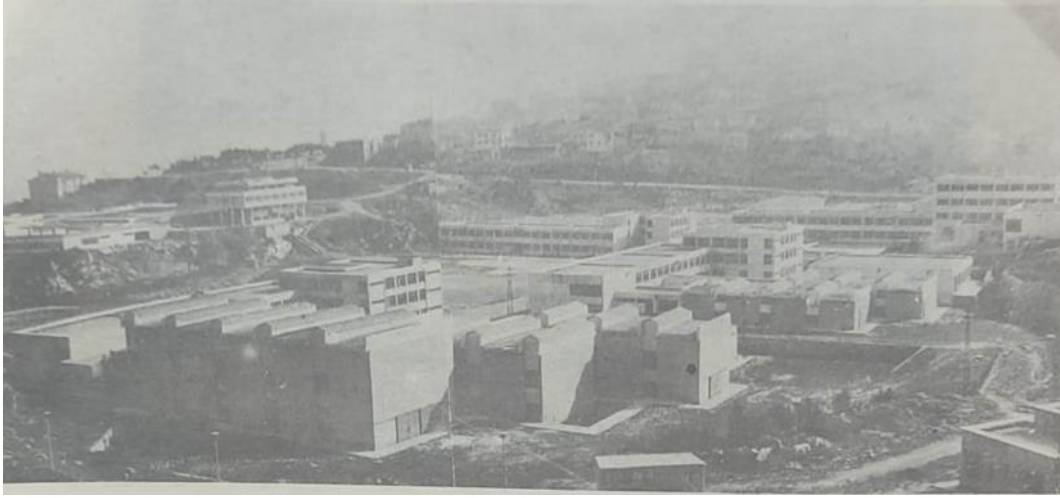

Kaynak: Nezahat Çakmakçı Demircan’ın fotoğraf albümünden alındı.

Dönemin tanıklarıyla yapılan görüşmeler sonucunda yeni açılmış bir okul olmasına rağmen akademinin fiziki koşullarının yeterli olduğu, akademilerin açılan

iki bölümünün Maden ve Makine Mühendisliği bölümü olduğu, tamamlanan dört binanın birinin temel bilimler binası (İngilizce, Türkçe, Tarih gibi ortak derslerin verildiği bölüm) olduğu, ikinci binanın maden mühendisliği binası, üçüncü binanın makine bölümü binası, dördüncü binanın misafirhane ve yemekhane olarak kullanıldığı, temel bilimler binasında Yabancı Dil Laboratuvarı olduğu bilgisine ulaşılmıştır (A. Çakır, Mülakat, 08.03.2024). Dönemin maden bölümü öğrencilerinden Vedat Okay'ın görüşmede hatrında kalanlardan belirttiklerine göre akademinin ilk yıllarında öğrenci sayısı bir ve ikinci sınıflarda Makine bölümünde 90, Maden bölümünde 90 şeklinde toplam 180 öğrenci olarak başlamıştır. Daha sonraki yıllarda bu sayı artmıştır. Vedat Okay'a göre akademinin fiziki yapısı bu öğrenci sayısı için yeterliydi (V. Okay, Mülakat, 01.04.2024). Akademinin kuruluşundan itibaren akademiye teknisyen olarak görev yapan Durmuş Görgülü, akademinin ilk yıllarında binaların fiziki yapılanmasında sıcak ülkelerin model alındığını, üstünde çatıların olmadığı ve çatıların olmamasından kaynaklı yaşanan elektrik arızaları nedeniyle sonradan okulun fiziki yapısında değişikliğe gidildiğini belirtmiştir. Sonradan okulun üstüne çatı eklenmiştir. (D. Görgülü, Mülakat, 30.03.2024). Akademide spor yapılacak bir spor salonu bulunmamaktadır. Öğrenciler spor yapmak için akademinin arkasında bulunan toprak alanı kullanmışlardır. Akademide ayrıca bir helikopter pisti bulunmaktadır. Siyasilerin ziyaretlerinde kullandığı helikopter pisti, ayrıca kış aylarında ulaşım sorunu yaşayan akademik personelin taşınması için de kullanılmıştır (N. Demircan Çakmakçı, Mülakat, 28.04.2024). Akademinin ilk kurulduğu zaman kütüphanesi bulunmamaktadır. Ancak sonrasında bir kütüphane yapılmıştır. Kütüphane olarak yapılan binada fiziki yetersizlik yaşandığı için yıkılıp yeniden yapılmıştır (V. Didari, Mülakat, 16 Nisan 2024). İlk yıllar öğrenciler için bir yurt imkânı bulunmamaktaydı. Akademideki binalardan birinin, ilk yıllar öğrenciler tarafından yurt olarak kullanıldığı bilgisine ulaşılmıştır. Daha sonraki yıllar, Zonguldak Merkez'de bulunan eski Kızılay Binası da denilen bir bina öğrencilere yurt olarak tahsis edilmiştir (İ. N. Topçu, Mülakat, 29.04.2024). Resim 3.3'de de akademinin fiziki yapısı yer almaktadır. Görünen binalar temel eğitim binası, makine mühendisliği binası, maden mühendisliği bölümü binası ve misafirhane olarak kullanılan binadır. Ayrıca sol üst tarafta idari bölümün bulunduğu binalar yer almaktadır.

Resim 3.3: 1979 Yılı Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin Fiziki Yapısı

Kaynak: 1979 Yılı Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi Mezuniyet Yıllığı

Akademinin donanım bakımından değerlendirilmesinde, akademideki her bir bölümün kendine özel laboratuvarı olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Makine mühendisliği bölümünde mesela motor laboratuvarları, maden mühendisliği bölümünde maden hazırlama laboratuvarları bulunmaktaydı. Kaynak açısından zayıf olsa da akademide bir kütüphane bulunmaktaydı. Zamanla akademik personelin katkıları ile kütüphane büyüyüp gelişmiştir (V. Didari, Mülakat, 16 Nisan 2024). Akademide bulunan yabancı diller laboratuvarının dönemin şartlarına göre donanımsal anlamda iyi bir laboratuvar olduğu belirtilmiştir (A. Çakır, Mülakat, 08.03.2024). Akademi eğitim öğretime başladığı ilk yıl donanımsal bakımdan eksiklik yaşamış olsa da zamanla bu eksiklikler giderilmiştir (N. Demircan Çakmakçı, Mülakat, 28.04.2024). Laboratuvar ve donanımı hakkında bilgi almak için yapılan doküman analizinde, Akademilerin laboratuvar ve donanımı için gerekli olan bütçenin Milli Eğitim Bakanlığı tarafından “Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademileri Ödeneği” altında gösterilen bütçelerce karşılandığı görülmüştür (Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi Kanunu, 1969). Laboratuvar ve donanım bakımından Makine bölümünün yeterliliğine bakıldığında makine laboratuvarlarının tezgahlarının ilk yıllarda yetersizken sonrasında yeterli hale geldiği belirtilmiştir. Dönemin tanıklarından makine mühendisliği bölümünden 1980 yılında mezun olan İbrahim Nejat'ın şu sözleri; “İlk yıllar laboratuvar malzemeleri bakımından eksiklikler vardı. Mesela bizim bölümde meslek lisesinden gelen arkadaşlar vardı. Onlar bu açıdan bizden daha

şanslıydı.” ve 1981’de mezun olan Vedat Okay’ın şu sözleri “Tezgâhları filan iyiydi; bence yeterliydi. Mesela bir İngilizce laboratuvarı vardı; bilgisayarlı filandı. Şu anda bile yoktur öyle imkanlar, yeterliydi bana göre.” bu kanaati destekler niteliktedir. Maden bölümünde de laboratuvar ve donanım imkanın, E.K.İ’nin açık bir laboratuvar olarak kullanılması nedeniyle Akademi’nin ilk açıldığından beri yeterli olduğu ifade edilmiştir. Ancak Akademi’nin içinde de aynı imkanlara sahip laboratuvarların kurulması 1982 yılında Maden bölümü olarak bir NATO projesinin hayata geçirilmesiyle mümkün olabilmektedir (V. Didari, Mülakat, 16.04.2024). Bu süreç dönemin tanıklarından Akademisyen İbrahim Onur’un şu sözleriyle anlatılmıştır:

“Hacettepe’ye bağlanma sürecinde bizim asıl laboratuvarların hepsi tamamlandı. Onun öncesinde laboratuvarlarımız vardı ama yeterli değildi. Ama bu laboratuvarların tamamlanmasının Hacettepe Üniversitesi ile ilgisi yoktu. O zaman bir projeyle NATO projesiyle çok büyük destek aldık. Şu andaki Maden ve Makine bölümünün tüm laboratuvar olanakları o zaman sağlandı. Hatta o zaman Hacettepe o gelen ödeneye el koymaya çalıştı, bayağı uğraştık bizim kendi bölümlerimize harcamak için...” (İ. Onur, Mülakat, 23.04.2024).

Diğer Üniversiteler ve Akademilerle fiziki yapı ve laboratuvar imkanları karşılaştırıldığında hemen hemen aynı imkanlara sahip olunduğu, ancak maden mühendisliği için gerekli olan Fortran programlama dili bilgisayarının bulunmadığı ve kapalı bir spor salonunun bulunmadığı sonucuna dönemin tanıklarından Alaattin Çakır ile yapılan görüşmeye yansıyan şu sözlerinden ulaşılmıştır:

“Ben basketbol oynadığım için akademiler arası basketbol maçları için, Kocaeli Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi ile Edirne Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademilerini görme fırsatım oldu hemen hemen hepimiz aynı düzeydeydik. Bize sunulan imkanlar diğer akademilerle aynıydı. Üniversitelerden farklı olarak bizdeki tek eksik o zamanlar için maden mühendisliği bölümünde olması gereken Fortran dersleri için gereken Fortran programlama dili için gereken bilgisayarlar bizde yoktu. Bunun dışında tüm laboratuvarlarımız (maden işletme mineraloji ve petrografi kimdi maden yatakları bir fizik kimya ve yabancı dil laboratuvarları) eksiksizdi. Akademinin kendine ait bir yabancı dil laboratuvarı vardı. Kulaklıklar ve mikrofonlarımız vardı banttan İngilizce konuşmalar radyo tiyatroları dinleyebiliyorduk ve hocamızla İngilizce konuşmaya çalışıyorduk yani kısacası mükemmel bir İngilizce laboratuvarı alt yapısına sahiptik. Akademilerin tek eksikliği diyebileceğim şey kapalı spor salonlarının olmamasıydı yalnızca üniversitelerde vardı” (A. Çakır, Mülakat, 08.03.2024).

Akademi temizlik ve çevre düzenlemesi bakımından ele alındığında; öğrenci sayısının ve binanın az olması nedeniyle, bir hademenin yeterli olduğunu ve akademi kampüsünün içinin, sınıfların ve laboratuvarların temiz olduğu belirtilmiştir (G. Kalaycıoğlu, Mülakat, 12.04.2024). Dönemin akademi başkanı ve

genel sekreterinin, kampüsü ağaçlandırmak için çok çaba gösterdiği, çok sayıda ağaç dikimi gerçekleştirdiği belirtilmiştir. Şu an Akademinin yerinde bulunan Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi'nin kampüsünün ağaçlarla dolu yeşil bir alan olmasındaki etkenin o dönem dikilen ağaçlar olduğu bilgisi verilmiştir (N. Demircan Çakmakçı, Mülakat, 28.04.2024). Akademinin güvenliğinin bekçiler tarafından sağlandığı belirtilmiştir. Bekçiler de genelde gece bulunmaktadır. Bu dönemde güvenlik görevlisi gibi güvenliği sağlayacak özel görevli kişiler bulunmamaktadır. Dönemin getirdiği sağ-sol olaylarından dolayı Akademi içerisine Akademi başkanının daveti ile asker ve polis de çok sık gelmektedir. Okulun dört tarafı da açıktı. Ama dönemin getirdiği sağ-sol olayları dışında güvenlik olaylarının çok sık yaşanmadığı görülmüştür (İ. Onur, Mülakat, 23.04.2024).

Yapılan doküman analizinde, idari ve akademik personel alımının Akademi Başkanı tarafından yapılarak Milli Eğitim Bakanlığı'na bildirildiği anlaşılmaktadır. Herhangi bir dersin öğretim üyesi bulunmaması durumunda alanında uzman olarak çalışma yapmış kişiler, Bölüm ve Akademi Yönetim Kurullarının önerisi, Akademi Başkanın onayı ile Milli Eğitim Bakanlığınca akademilerde “Öğretim Görevlisi” olarak tayin edilmektedir. Okutmanlarsa yabancı dil eğitimi vermek için Bölüm ve Akademi Yönetim Kurullarının önerisi, Akademi Başkanın onayı ile Milli Eğitim Bakanlığınca tayin edilmekteydi. Akademilerde dersin ve bölümün ihtiyacına göre, Doçent ve Profesörlere öğretimde yardımcı olmak amacıyla Bölüm Yönetim Kurulunun önerisi ve Akademi Yönetim Kurulunun onayıyla Akademi Başkanı tarafından “asistanlar” tayin edilirdi. Asistanlar bir ya da iki yıl adaylık yapar, sonra asilliği sorumlu hocasının tasdiki ile Akademi Başkanı tarafından onaylanırdı. Doktora yapmamış Asistanlar asilliğini aldıktan sonra üç yıl içinde doktorasını yapmak ve yapılan değerlendirme sınavını geçmekle yükümlüdür. Eğer doktorasını tamamlayamaz ya da değerlendirme sınavını geçemezse asistanlığına son verilirdi (Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi Kanunu, 1969). Akademide asistan olarak görev yapan İbrahim Onur işe girişini şu sözlerle anlatmıştır:

“...Asistan olmak için başvurulduğunda başvuran adaylara yazılı ve sözlü sınav yapılırdı. Bu sınav o süreçte Zonguldak'ta Akademi kadrosunun olmaması nedeniyle, bana ve diğer arkadaşlara İstanbul'da Akademi Başkanı ve akademi heyeti tarafından yapılmıştır” (İ. Onur, Mülakat, 23.04.2024).

Akademiye personel alımında, akademi başkanı en yetkili merciydi ancak Akademi Başkanı'nın İstanbul'dan gelmesi nedeniyle, idari personel alımında genel sekreterin daha çok etkisi olduğunu belirtmiştir (Ş. Kuşçu, Mülakat, 20.04.2024). Teknik ve idari personel alımında, ülke genelinde kamu personeli seçecek bir sınav yapılmadığı için alınacak personelin alanı ile ilgili genel sekreter tarafından mülakat yapılarak işe alımın yapıldığı belirtilmiştir (D. Görgülü, Mülakat, 30.03.2024). Akademiye ders veren akademik personelin çoğunun İstanbul ve Ankara'dan, on beş günde bir, iki gün kalacak şekilde getirilip götürüldüğünü belirtmiştir. Maden bölümünün akademik personelinin çoğu İstanbul Teknik Üniversitesi'nden gelmekle birlikte, İstanbul Üniversitesinden gelen akademik personeller de olmuştur (V. Didari, Mülakat, 16.04.2024). Maden bölümünün bazı dersleri için, EKİ'den görevlendirmeye mühendislerin akademik personel olarak geldiği belirtilmiştir. Mesela maden mühendisliği bölümü için önemli kabul edilen Fortran dersini EKİ bilgi işleminde görevli bir mühendisin verdiği belirtilmiştir (A. Çakır, Mülakat, 08.03.2024). Makine bölümünün akademik personelinin çoğunun da Yıldız Teknik Üniversitesi ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nden geldiği belirtilmiştir (V. Okay, Mülakat, 01.04.2024). Gelen akademik personelin döneminin en iyi hocaları olduğu, hatta sonrasında da bölümün duayenleri olduğu bilgisine dönemin tanıklarından Alaatin Çakır'ın şu sözlerinden ulaşılmıştır:

“İstanbul'dan gelen hocalarımız günümüzde duayen ya da ordinaryüs olarak anılan Türkiye'nin en değerli ve en saygın sayılı hocalarıydı, Şenay Saltoğlu, Şinasi Eşikaya, Işık Özpeker, Ali Merakim Dereköy, Ahmet Mete Işıkara, Faruk Yalçın Uğurlu (Zonguldak Şehirlerarası terminalinin mimarı) bunlar bizim hocalarımızdı.” (A. Çakır, Mülakat, 08.03.2024).

Akademik personelin çalışma şartlarına bakıldığında, o dönem akademinin yeni açılmış olması nedeniyle Akademiye verilen kuruluş gelişme ödeneğinin akademik personele de yansıtılmasıyla, akademik personelin maaşlarının dönemin diğer üniversite ve akademilerin akademik personeline göre daha iyi olduğu görülmüştür. Kuruluş gelişme zammı adı altında yansıtılan bu parayla akademik personel imkân bakımından rahatlatılmıştır. Ayrıca başka şehirlerden gelen akademik personelin de yollukları düzenli ve normal üniversitelere göre yüksekte olmuştur (V. Didari, Mülakat, 16.04.2024). O dönemde Akademi'de görev yapan akademik ve idari personel için 24 lojman bulunmaktaydı. Ankara ve İstanbul'dan

gelen akademik personel için misafirhane bulunmaktaydı. Gelen akademik personel bu misafirhanelerde konaklamaktaydı. Misafirhane içinde masa tenisi, langırt gibi zaman geçirilebilecek alanlar da bulunmaktaydı. Personel yemekhanesinde akademik ve idari personel yemek yemekteydi. (İ. Onur, Mülakat, 23.04.2024).

Dönemin tanıklarından İbrahim Onur'un bu konudaki ifadeleri, bu bilgileri destekler niteliktedir:

“Lojmanlar Akademiyile birlikte yapıldı. 24 tane lojman vardı. Hatta ben asistan olduğum zaman doluydu lojmanlar, daha sonra bir tane boşalınca 1981 yılında ben de lojmana geçtim. Yani 1981'den emekli oluncaya kadar bu lojmandan yararlandım. Şartlar iyiydi biz memnunduk. Kampus içi hep birlikteydik hocalarla birlikte yani bir şikâyetimiz yoktu. Çoluk çocuk hepsi orada büyüdüler kampus içinde. Maaş konusunda diğer üniversitelerden biraz daha fazla alıyorduk kuruluş gelişme zammı diye bir şey vardı bizim akademi yeni açıldığı için belli süreçte 10 sene mi kaç sene kuruluş gelişme zammından faydalandık. Yani birinci derece ikinci derece üçüncü derece diye böyle ayırmışlardı o zaman bölgeleri. Biz de ikinci bölgedeydik zannediyorum. Yani doğuda olanlar daha fazla biz biraz daha onlardan az İstanbul'dakiler vs. daha az şekildeydi.” (İ. Onur, Mülakat, 23.04.2024).

İdari personelin çalışma şartlarına dair şu bulgulara ulaşılmıştır: Maaşların dönemin başka kurumlarındaki idari personele eşit ya da yakın olduğu görülmüştür. Ancak o maaşlarla geçimin bu döneme göre daha kolay olduğu, kurumda bulunan lojmanlardan genel sekreter ve çeşitli üst kademe idari personellerin de yararlandığı belirtilmiştir (N. Demircan Çakmakçı, Mülakat, 28.04.2024). Ayrıca teknik personele kıyafet desteği sağlanmaktaydı. İdari personel, 8.30'da mesaiye başlar, 12.30'da öğle molasına çıkar ve 13.30'dan 17.30'a kadar çalışırdı. O dönem iktidardaki hükümet tarafından uygulanan enerji kısıtlamaları nedeniyle, elektronik sistemin zarar görmemesi için teknik personel ayrıca mesai yapmak zorunda kalabiliyordu. Dönemin tanıklarından Durmuş Görgülü'nün ifadeleri bu bilgileri destekler niteliktedir:

“...Ben akademiye ilk girdiğimde 1.700 TL maaşla girmiştım sonra bu teknik elemanların yan ödemelerinde iyileştirme yapılırken bizim maaşlarımız da aşağı yukarı 2.500 TL civarına gelmişti. O günkü şartlarda yetiyordu. Biz 8 buçukta mesaiye başlıyorduk normalde yani bugünkü bugün de aynı herhalde saat yarımdan bir buçuğa kadar öğle molası sonra da bir buçuktan beş buçuğa kadar çalışıyor ve paydos ediyorduk. Devamlı gündüz çalışıyoruz zaten bizde vardiya yoktu. Ama ANAP'ın döneminde enerji uygulamaları kısıtlamalarında herhangi bir olay meydana gelmemesi için teknik personel sırayla ikişer saat nöbete geliyorduk. Tüm ülkede aynı anda ikişer saat genelde kesinti oluyordu. Biz de trafoda herhangi bir sıkıntı olmasın diye bekliyorduk, yani kontrol ediyorduk eve öyle gidiyorduk.” (D. Görgülü, Mülakat, 30.03.2024).

Derslerin amfilerde yapıldığı, o dönemde bilgisayarların olmadığı bu sebepten tahtaya yazma, kitaptan takip etme ve tepegözlerle yansıtarak anlatma, anlatılanları not alma gibi yöntemlerin kullanıldığı belirtilmiştir (V. Didari, Mülakat, 16.04.2024). Akademik personelin İstanbul Teknik Üniversitesi'nden gelmesi nedeniyle akademide uygulanan ders programı ve ders işleme şekillerinin, İstanbul Teknik Üniversitesi'nde uygulanan ders programı ve ders işleme şekilleri ile aynı olduğu bilgisine ulaşılmıştır (G. Kalaycıoğlu, Mülakat, 12.04.2024). Bölümlerin uygulamalı derslerinin fazla olması nedeniyle maden ve makine bölümlerinde sahada yani E.K.İ'de uygulamalı dersler yapılmıştır (Ş. Kuşçu, Mülakat, 20.04.2024). Akademik personelin 15 günde bir Ankara'dan ve İstanbul'dan gelmesi nedeniyle derslerin blok şekilde ve yoğun olarak işlendiği belirtilmiştir. Teorik ve uygulamalı bilgi bakımından öğrenciler donanımlı bir şekilde yetiştirilmiştir (İ. N. Topçu, Mülakat, 29.04.2024). Öğrenciye akademik personel tarafından proje ve ödevler verilmiş, bu ödevler titizlikle değerlendirilmiştir (Ş. Kuşçu, Mülakat, 20.04.2024). Akademi döneminde ders işleme yöntemleri ve eğitimin, akademik personelin kalitesi dönemin tanıklarından maden mühendisliği bölümü mezunu Alaattin Çakır'ın şu sözlerinden anlaşılmaktadır:

“Gelen hocalarımız gerek İstanbul'dan gerekse E.K.İ'den gelen uzman hocalarımız bize göre kusursuz denebilecek bir kalitede bizi yetiştirdiler. Kara tahta denir ya hani bizimki yeşil tahtaydı ama ve tebeşirle ders anlatırlardı. 4 saatlik bir derste on onbeş defa tahtayı sildiğimizi hatırlarım. ...laboratuvar derslerimiz de vardı yani mühendis olabilmemiz için gereken hem uygulamalı hem teorik dersleri fazlasıyla aldık.” (A. Çakır, Mülakat, 08.03.2024).

Okula devam-devamsızlığın dikkate alınmadığı, devamsızlık nedeniyle öğrenci bırakılmadığı bulgusuna ulaşılmıştır. Ancak devamsızlık nedeniyle dersi takip edemeyen öğrencinin zaten o dersten geçmesi de mümkün olmuyordu (V. Okay, Mülakat, 01.04.2024). Bu konuyu dönemin tanıklarından maden mühendisliği mezunu Alaatin Çakır'ın şu sözleri bu durumu anlatır niteliktedir:

“Akademi döneminde öğrenciye devam mecburiyeti yoktu. Ara sınavlar yoktu. Bir dersten geçmek için beş kez sınava girme hakkımız vardı o sınavlara istediğimiz zaman girebilirdik. 18 yaşına geçmiş yetişkin insanlar dilerse derse girer dilerse kendini hazır hissettiği zaman sınavına girerdi. Ama bir-üç barajı vardı birinci sınıf dersleri tamamlanmadan üçüncü sınıftan ders alamazdık. Birinci sınıf derslerini tamamlamak için üstüne bir yıl hakkımız vardı. Birinci sınıf dersleri tamamlanmazsa ilişğimiz kesilirdi. Beş kere sınavda verdin verdin, veremedin kaldın. O zamanlar öğrenciye sorumluluk alma duygusu verilirdi” (A. Çakır, Mülakat, 08.03.2024).

Akademide staj durumuna bakıldığında: Maden mühendisliği bölümünde 3 dönem staj yapılmaktaydı. Her bir staj süresi 45 iş günüydü. Birinci staj döneminde staj için genellikle E.K.İ seçilmekteydi. E.K.İ’de yer altı stajı yapılmaktaydı. İkinci staj döneminde ise akademik personelin de önerisiyle kömür dışı bir madende staj yapılmaktaydı. Üçüncü staj döneminde ise yer üstü eğitimlerinin bulunduğu bir staj gerçekleştirilmekteydi. Maden mühendisliği bölümü öğrencileri kömür üzerine yer altı ve yer üstü staj eğitiminin yanı sıra başka madenlerde de staj yaptırılarak, teoride aldıkları bilgileri stajda uygulamaya koyma fırsatı bulmuşlardır (İ. Onur, Mülakat, 23.04.2024). Makine mühendisliği bölümünün stajıysa şu şekildedir: Makine mühendisliği bölümünde 2 dönem staj yapılmaktaydı. Staj yapılacak yerleri öğrenciler seçmekte ve danışman akademik personeline bildirerek stajını gerçekleştirmekteydi (V. Okay, Mülakat, 01.04.2024). Dönemin öğrenci işlerinden alınan staj sürecini anlatan bilgilerse şu şekilde anlatmıştır: Öğrencilerin staj defterleri bulunmaktaydı. Staja başlamadan önce bu defterler, öğrenci işlerinden alınır. Staj boyunca doldurulur. Staj bittiğinde bölümlerin akademik personellerinden oluşan Staj Kurulunca değerlendirilirdi. Staj Kurulu yeterli onayı vermedikçe, öğrenci stajını tamamlamış sayılmazdı. Staj tamamlanmadıkça mezun olunmazdı (N. Demircan Çakmakçı, Mülakat, 28.04.2024).

Akademi sosyal aktivite bakımından değerlendirildiğinde, kapalı bir spor salonu olmamasına rağmen basketbol, yüzme gibi sporların takımları bulunduğu ve turnuvalara katıldıkları bulgusuna ulaşılmıştır (İ.Onur, Mülakat, 23.04.2024). Ayrıca halk oyunları ekibinin bulunduğu ve özel günlerde gösteri yaptığı görülmüştür (N. Demircan Çakmakçı, Mülakat, 28.04.2024). Dönemin sağ-sol gerginliği nedeniyle, bir kısım öğrencinin sosyal aktivitelere katılım göstermediği öğrenilmiştir (G. Kalaycıoğlu, Mülakat, 12.04.2024). Akademide, çocuklara ders dışı bir etkinlik yaptırmak adına üçüncü sınıfta yarım dönem boyunca bilim adamı, şair, yazar, aktris, ses sanatçısı gibi sosyal hayatın içinde yer alan kişileri tanıtmışlardır (V. Didari, Mülakat, 16 Nisan 2024). Dönemin tanıklarından Alaattin Çakır’ın şu sözleri durumu özetlemektedir:

“Biz orada sadece öğrenci olmadık sosyal faaliyetlerde de görev aldık. Mesela ben mezun olana kadar basketbol takımında oynadım. Müziği çok severdim Mahmut ile Yezida tiyatro oyununda tiyatro müziklerini yaptım” (A. Çakır, Mülakat, 08.03.2024).

Resim 3.4'te de görüldüğü gibi akademide öğrenciler mühendislik eğitiminin yanı sıra, çeşitli sosyal aktivitelere katılmış, spor dallarından da diğer akademiler ve üniversitelerle çeşitli spor müsabakaları yapmışlardır.

Resim 3.4: Akademinin Halkoyunları Ekibi ve Yüzme Takımı

Kaynak: Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi 1979 yılı Mezuniyet Yıllığı

Akademide okul iklimi değerlendirildiğinde, öğrenciler arasında yaşanan sağ-sol olayları dışında öğrenci, idari personel ve akademik personelin birbirlerine karşı saygı ve sevgi çerçevesinde bir ilişki içerisinde bulunduğu, akademide az kişi olduğu için öğrenci, idari personel ve akademik personel arasında bir samimiyet bulunduğu bulgusuna ulaşılmıştır (İ. Onur, Mülakat, 23.04.2024). Ancak akademik personellerin yönetime dair idari personelin kayırıldığı yönünde şikayetleri bulunmaktadır. Bu şikayetler dönemin akademik personellerinden Vedat Dideri'nin şu sözlerinden anlaşılmaktadır:

“Yöneticiler idari elemanları kayırırlardı. İdari elemanlar da ondan güç alarak biraz özellikle genç akademisyenleri ezmeye çalışırlardı. Yani işlerini yapmazlar geç yaparlar falan gibi çok mücadele verdik. O zaman aramızda öyle küçük çekişmeler oldu ama çok ciddi olmadı. Diğer üniversitelerde görev yapan arkadaşlarla da görüştüğümüzde bu durumdan şikayetçi olduklarını duyduk...” (V. Didari, Mülakat, 16.04.2024).

Görüşmelere yansıyan şu cümleler öğrencilerin Zonguldak’ta dönemin siyasal karmaşasından etkilenmeden, iyi bir eğitim aldıklarına dair fikir vermektedir: “Diğer Üniversitelere göre akademi başlangıçta yeterli değildi. Ama şu vardı o zamanlar sağ-sol kavgalarından dolayı birçok okul eğitim-öğretim yapamazken öğrenciler birkaç yıl geç mezun olurken ya da okuldan atılırken bizler sorunsuz ve sıkıntısız eğitim gördük.” (İ. N. Topçu, Mülakat, 29.04.2024).

Okulda karar alma mekanizmalarının başı aslında Akademi Başkanı olmakla birlikte Akademi Başkanının haftanın dört günü okulda olmaması nedeniyle Akademi ile ilgili birçok kararın Genel Sekreter tarafından alındığı görülmektedir (Ş. Kuşçu, Mülakat, 20.04.2024). O dönemde öğrenci, idari personel ve asistan hocaların yaşları yakın olduğu için arkadaş gibi bir ortamda eğitim-öğretimin devam ettiği, hafta sonları bütün akademinin gezilere, yemeklere ve eğlencelere katıldığı görülmüştür (D. Görgülü, Mülakat, 30.03.2024). Maden mühendisliği bölümü mezunu Alaattin Çakır, akademinin Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı olduğu ama genel anlamda öğrenci, akademik ve idari personel üzerinde bir baskı, zorlama olmadığını belirtmiştir. Okulun özerk ve bağımsız olduğunu öğrenciye, idari ya da akademik personele karışılmadığını belirtmiştir. Okul bileşenlerinden yönetim ayağının da okuldaki öğrenci ve çalışana baskı, zorlama ve şiddet uygulamadığını söylemiştir. Sağ-sol kavgalarının yaşandığı, öğrencilerin okuldan atıldığı o sancılı dönem için bu durum çok kıymetli görülmüştür (A. Çakır, Mülakat, 08.03.2024). Makine mühendisliği bölümü mezunu İbrahim Nejat Topçu da dönemin en önemli sorunu kabul edilen öğrenciler arasında yaşanan sağ-sol olaylarının Ankara, İstanbul gibi metropolitan şehirlere göre daha az yaşandığını belirtmiştir. Başka şehirlerden her gün ölüm ve yaralanma haberleri gelirken, akademide sağ görüşlü ve sol görüşlü gençlerin kimi zaman aynı sınıfta derse ya da aynı sınıfta sınava girdiği olmuştur (İ. N. Topçu, Mülakat, 29.04.2024). Maden mühendisliği bölümü mezunu Yasemin Türkmen, şehrin siyasi görüşü sol üzerine olduğu için sol görüşlü grubun genel anlamda üstün geldiğini ve sağ görüşlü grubun derslerin çoğunu başka sınıflarda aldığını, buna rağmen okulu bitiremeyen olmadığını belirtmiştir (Y.

Türkmen, Mülakat, 04.05.2024). Resim 3.1.5'te de görüldüğü gibi akademide genel anlamda okul bileşenlerini oluşturan öğrenci, idari ve akademik personelin saygı ve sevgi çerçevesinde, sıkı ilişkiler içinde olduğu görülmüştür.

Resim 3.5: İdari Personel ve Öğrencilerin Beraber Kar Topu Oynadığı Bir Resim

Kaynak: Nezahat Çakmakçı Demircan'ın Fotoğraf Albümünden Alındı.

Yapılan doküman analizinde kadınların akademideki yeri değerlendirildiğinde; öğrenci olarak kadın sayısının az olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Maden ve makine alanında mesleki derslerin eğitimini veren kadın akademik personel sayısı azken, temel bilimler (İngilizce, Tarih, Matematik gibi) derslerini veren kadın akademik personel sayısının daha fazla olduğu görülmüştür. İdari personelde ise kadın sayısının yarıya yakın olduğu görülmüştür. Dönemin tanıkları ile yapılan görüşmelerde de bu bulguya ulaşılmıştır. 1976-1980 yılları arasında akademide öğrencisi Yasemin Türkmen bu konuyla ilgili şunları söylemiştir: “İdari personelde kadın sayısı fazlaydı, akademik personelde kadın sayısı azdı, öğrencilerde ise benim dönemimde yedi tane madende kız vardı iki tane makinede kız vardı toplam 9 kişiydik” (Y. Türkmen, Mülakat, 04.05.2024).

Resim 3.6: Temel Bilimler Öğretim Üyeleri

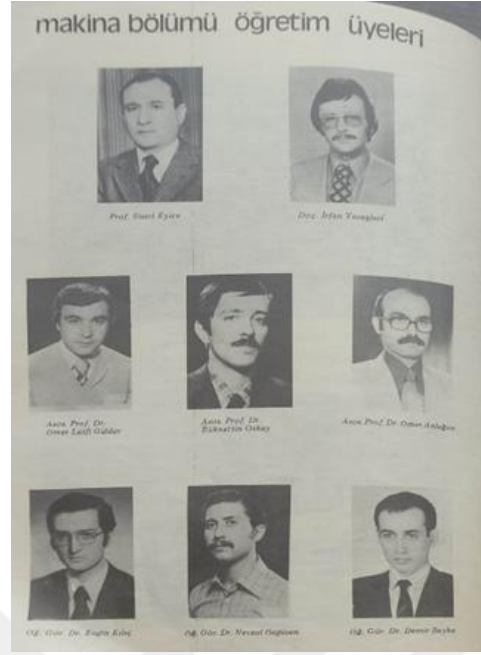
Kaynak: 1979 yılı Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi Mezuniyet Yıllığı

Resim 3.7: Maden Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyeleri

Kaynak: 1979 yılı Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi Mezuniyet Yıllığı

Resim 3.8: Makina Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyeleri

Kaynak: 1979 yılı Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi Mezuniyet Yıllığı

Resim 3.9: İdari Personeller

Kaynak: Nezahat Demircan Çakmakçı Fotoğraf Arşivi

Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi 1979 yılı mezuniyet yıllığında da görüldüğü gibi, temel bilimlerde beş kadın öğretim elemanı, maden bölümünde bir kadın öğretim elemanı varken makine bölümünde hiç kadın öğretim elemanı bulunmamaktadır. İdari personeldeyse kadın sayısı daha fazladır. Resim 3.6, Resim 3.7, Resim 3.8 ve Resim 3.9 da yukarıda verilen bilgileri desteklemektedir (Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi Mezuniyet Yıllığı, 1979).

Zonguldak'ta kurulan ilk üniversite olan Zonguldak Maden Mühendis Mektebi Alisi ülkede mühendis yetiştirecek laboratuvara, kütüphaneye ve donanımına sahipken, devletin güttüğü yanlış politikalarla çeşitli isimlerle açılıp kapatılmış ve en son 1962 yılında sahip olduğu her türlü laboratuvar malzemesi ve donanım İstanbul Teknik Üniversitesi Maçka Mühendislik fakültesine devredilmiştir (Karabalık, 2016, s. 1-35). Ondan yaklaşık 13 yıl sonra kapatılan okulun devamı niteliğinde yeniden açılan Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi fiziki imkanlar, laboratuvarlar, spor tesisleri, kütüphane gibi imkanlar bakımından kendinden elli yıl önce kurulan bir üniversitenin imkanlarına sahip olamamıştır. 1962 yılında kapatılan Zonguldak Maden Teknik Okulu'nun 1924'ten beri süregelen laboratuvar, kütüphane gibi imkanların Zonguldak'ta tutulması yerine İstanbul Teknik Üniversitesi'ne aktarılması nedeniyle Akademi döneminin fiziksel ve donanımsal anlamda 50 yıl öncesine göre daha az imkana sahip olduğu görülmektedir.

3.2. Akademinin Faaliyet Gösterdiği 1975-1982 Yılları Arasında Türkiye ve Zonguldak Ekonomisine, Sosyal ve Kültürel Yaşamına Katkıları

Araştırmanın ikinci alt amacı olan Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisinin faaliyet gösterdiği 1975-1982 yılları arasında Türkiye ve Zonguldak ekonomisine, sosyal ve kültürel yaşamına katkıları nasıl olmuştur? sorusunun yanıtı için dokümanlardan ve görüşmelerden yararlanılmıştır. Yapılan doküman analizinde Zonguldak'ın Osmanlı'dan beri ülke ekonomisine olumlu katkıları görülmüştür. Kalkınma planlarında belirtildiği gibi Taş Kömürü Termik Santrallerde, Demir Çelik Enstitüsünde, Çimento Yapımında, Katran, Naftalin ve Benzoil üretiminde kullanılmaktadır. Okulun eğitim verdiği 1975-1982 yıllarını kapsayan Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı (1973-1977) ekonomiye katkılarına özellikle yer verilmiştir (Üçüncü Beş yıllık kalkınma planı, 1973-1977, s.144-250).

Tablo 3.1: Üçüncü Kalkınma Planında Madenlerin Üretim Hedefleri

Üretilen/Üretilcek Mallar	Birim	1962	1967	1972	1977	1982
Demir Cevheri	Bin ton	813	1528	1560	5500	11111
Ham Petrol	Bin ton	595	2728	3500	6000	10100
Bakır Cevheri	Bin ton	769	997	120	350	700
Taş Kömürü	Bin ton	3893	5031	4800	5200	7200
Linyit	Bin ton	2979	4618	6500	19150	33000
Bor Tuzları	Bin ton	137	229	465	830	1 260
Krom	Bin ton	527	201	541	710	780

Kaynak: Üçüncü Kalkınma Planı, s.201

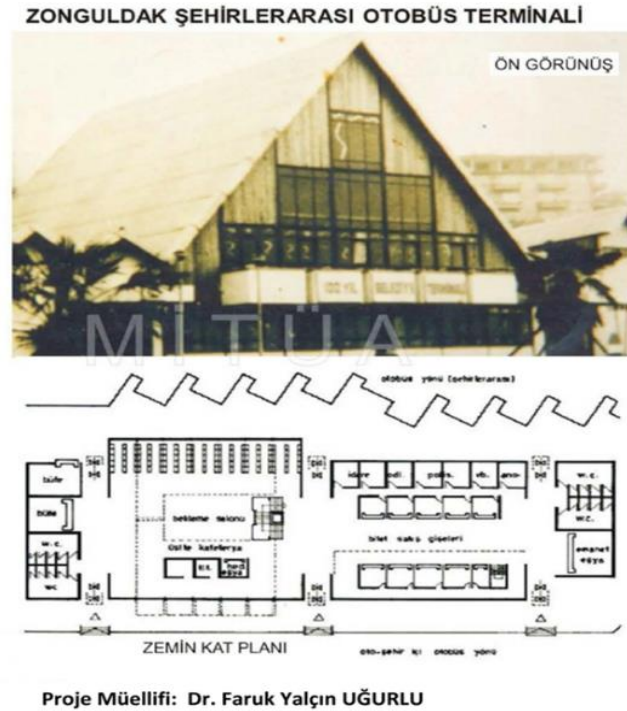
Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planında da madenlerin, özellikle birincil enerji kaynakları altında yer alan Taş Kömürünün üretimi ve getirisine dair geniş bilgilere rastlanmaktadır (Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı, 1979-1983, 373-390). Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planında ülke ekonomisine madenlerin katkılarına yer verilmiştir. Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi gibi mühendis yetiştiren özellikle de maden mühendisi yetiştiren teknik okulların önemi de bu kalkınma planlarından anlaşılmaktadır.

Yapılan görüşmelerde Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi maden mühendisliği mezunlarının madencilik alanında modern maden bilgisine sahip olmaları ve madencilik alanında kullanılan teknoloji bilgisine sahip olmaları, Türkiye'nin her yerinde görev yaptıkları, her madende verimin artmasını sağladıklarını belirtmiştir. Bu sayede madenlerden elde edilen gelir artmış, bu da Türkiye'nin maden gelirlerini olumlu etkilemiştir. Akademi mezunlarının Türkiye'de modern madencilikte çok başarılı oldukları da belirtilmiştir (V. Didari, Mülakat, 16.04.2024).

Akademinin faaliyet gösterdiği dönemde akademinin tanınırlığını artıran ulusal ya da yerel basına yansımış olumlu ya da olumsuz haberlere bakıldığında; akademiler arası yapılan spor müsabakalarında aldığı derecelere yerel basında yer verildiği görülmüştür. Ayrıca akademinin son dönemlerinde maden mühendisliği bölümü akademisyenlerinin NATO'ya verdiği "İstikrar İçin Bilim" projesi, NATO tarafından kabul edilmiş, NATO projesinin kabulü önemli bir başarı olduğu için

ulusal ve yerel basında yer almıştır (İ. Onur, Mülakat, 23.04.2024). Bu proje ile ilgili yapılan doküman analizinde haber bilgisine ulaşamamıştır ancak, “Madde, Diyalektik ve Toplum Dergisi”nin 2019 Ağustos sayısında yer alan Kıvılcım Başak Vural’ın NATO ve Bilim başlıklı makalesinde 1980’li yıllarda NATO tarafından desteklenen “İstikrar İçin Bilim” projesinde 1992 yılına kadar toplamda 36 projenin fonlandığı bilgisine ulaşılmıştır (Vural, 2019, s. 222). Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Mühendislik Fakültesi sayfasında da fakültenin “İstikrar İçin Bilim” projesinden aldığı desteğe yer verilmiştir (ZBEÜ, 2024a). Ayrıca Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi’nin öğretim üyelerinden akademi başkan yardımcısı Faruk Nafiz Uğurlu “Zonguldak 100. Yıl Terminali” mimarı olarak ulusal ve yerel basında yer almıştır. Resim 3.2’de Faruk Nafiz Uğurlu’nun ulusal basında ve yerel basında yer alan Zonguldak 100. Yıl Terminali Projesi’ne yer verilmiştir. Akademi genel sekreteri olan Engin Marangoz’la ilgili yolsuzluk iddiaları ile ilgili dava açıldığı ve bu süreçte özellikle yerel basında yer verildiğini belirtmiştir (D. Görgülü, Mülakat, 30.03.2024). Engin Marangoz’la ilgili haberlere ulaşamamış ancak dönemin tanıkları ile yapılan görüşmelerde bu durumdan söz edilmiştir.

Resim 3.9: Faruk Nafiz Uğurlu’nun Zonguldak 100. Yıl Terminali Projesi

Kaynak: Pusula gazetesi, 22.05.2023 tarihli “Prof. Dr. Faruk Yalçın Uğurlu’yu kaybettik” haberinden alınmıştır.

Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nden mezun olan öğrencilerin Türkiye'nin çeşitli illerinde maden ve makine mühendisi olarak göreve başladıkları belirtilmiştir (Ş. Kuşçu, Mülakat, 20.04.2024). Türkiye'de o dönemde madencilik alanında Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi mezunlarının özellikle tercih edildiğini belirtilmiştir (G. Kalaycıoğlu, Mülakat, 12.04.2024). Makine mühendisliği bölümünde ise Zonguldak ya da Akademi bölümü mezunu olmanın tercih sebebi kabul edilmediği, çünkü özellikle özel sektörde Teknik üniversite mezunlarının tercih edildiği belirtilmiştir (İ. N. Topçu, Mülakat, 29.04.2024).

Maden mühendisliği bölümü mezunu Alaattin Çakır konuyu şöyle anlatmıştır:

“Arkadaşımdan mezun olanların tamamı iş sahibi oldular. Aralarında mühendis olanlar var, maden Mühendisleri Odası başkanı olan var, genel müdür olanlar var, siyasete atılanlar var, TTK genel müdürleri var, TKİ Genel Müdürü var, akademisyenler var. Biz ülkenin her yerine dağıldık. Türkiye'nin ekonomisine katkı sağladık işletme müdürü olan arkadaşlarım var, şirket sahibi olan arkadaşlarım var. Bizim mezunlarımız şu an TTK'nın her yerindeler mesela şu an Karadon müessese müdürü, Üzülmüş müessese müdürü bizim mezunumuz. Maden bölümü Zonguldak mezunları her zaman tercih edilirler, o yıldan bu yıla hiçbir şey değişmedi.” (A. Çakır, Mülakat, 08.03.2024).

Görüşmelerde akademi mezunu olmanın olumlu bir etkisi olduğu belirtilmiştir. Özellikle Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi mezunu olmanın olumlu etkilerinin daha fazla olduğu söylenmiştir. Öğrenci sayısının azlığı, ders veren öğretim üyelerinin İstanbul Teknik Üniversitesi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi gibi üniversitelerden geliyor olması, laboratuvar imkanının yeterliliği ve en önemlisi de sağ-sol olaylarının diğer şehirlerdeki kadar yoğun olmaması Akademi mezunu olmayı olumlu kılan etkenlerdendi. (V. Okay, Mülakat, 01.04.2024; Y. Türkmen, Mülakat, 04.05.2024). Zonguldak'ta sağ sol olaylarının yoğun yaşanmaması nedeniyle öğrencilerin eğitimlerinde aksama yaşanmadığı belirtilmiştir. O dönemde Ankara, İstanbul gibi diğer şehirlerdeki sağ-sol olayları nedeniyle okuldan atılan, okulu bitiremeyen, hapse atılan ve canından olan öğrenci sayısı çok fazlaydı. Ancak Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi öğrencilerinde yaralanma ve ölüm olaylarının hiç olmadığı belirtilmiştir (A. Çakır, Mülakat, 08.03.2024).

O dönem üniversitelere girebilmek için Üniversitelerarası Seçme Sınavı'na (ÜSS) girildiği, alınan puan ile tercihlerin alındığı ve üniversitelere, akademilere yerleştirme yapıldığı belirtilmiştir (G. Kalaycıoğlu, Mülakat, 12.04.2024). Akademi'ye şehir dışından gelen öğrenci sayısının fazla olduğu, ilk yıllarda özellikle çevre illerden gelen öğrenci sayısı fazlayken daha sonrasında Türkiye'nin her yerinden öğrencilerin geldiği belirtilmiştir (V. Okay, Mülakat, 01.04.2024). Akademinin son dönemlerinde ise özellikle İranlı olmak üzere başka ülkelerden öğrencilerin de akademiye öğrenci olarak geldiği belirtilmiştir (D. Görgülü, Mülakat, 30.03.2024).

Dönemin akademik personellerinden İbrahim Onur akademinin şehre katkılarını şu şekilde aktarmıştır:

Öğrencilerin şehre ekonomik anlamda sosyal anlamda kültürel anlamda katkıları çok oldu. Buraya bir üniversite daha olsa biraz daha iyi anlamda yükselir şehir. Akademi üniversite burayı canlandırdı. Üniversitenin personeli, gelen öğrenci hep alışveriş yapar. Yeter ki buradaki insanlar esnaf onların değerini bilsin kazıklamaya çalışmasınlar. Öğrenci olmayınca şehir ekonomik canlılığını yitiriyor (İ.Onur, Mülakat, 23.04.2024).

Şehir dışından gelen öğrencileri ve şehre uyumlarını maden mühendisliği bölümü mezunu Alaattin Çakır şu sözlerle anlatmıştır:

“Makine mühendisliği bölümü için bir şey diyemem ama madeni hatırlıyorum. Maden mühendisliği bölümüne gelen öğrencilerin yaklaşık yarısı şehir dışından geliyordu. Ben de doğma büyüme buralıyım. Zonguldak Üzülmüş semtinde doğdum büyüdüm. Ama sınıfımızda hatta üst sınıflarda da hatırladığım kadarıyla şehir dışından gelme oranı fazlaydı diyebilirim. Gelen öğrenci arkadaşlarımdan hiç uyum problemi yaşadıklarına dair bir şikâyet duymadım. Hatta hatırladığım şöyle bir şey var; bu şehir ne güzel, istediğimiz her şeyi giyebiliyoruz yorumlarını yaparlardı. Kız arkadaşlarımdan vurguladığı rahatlık Zonguldak'ın kozmopolitliğinden geliyordu. 1800'lü yıllardan beri yabancılarla yaşamaya onlara uyum sağlamaya alışmış Zonguldak halkı dışarıdan gelen öğrencileri de benimsiyordu. Bence o kozmopolitan kültür Zonguldak'ta hâlâ devam ediyor. Ama öğrenci arkadaşlarımdan söylediklerinden hatırladığım kadarıyla bir miktar hayat pahalılığı şikayetleri vardı. Onun dışında hiçbir şikayetleri yoktu. İstanbul gibi büyük şehirlerden gelenler sosyal yaşamın yetersizliğinden şikâyet ederlerdi. Ama bu da kendi şehirleriyle bizim şehrimizi karşılaştırmasından kaynaklanırdı. Hiçbir arkadaşımın kira, elektrik, su gibi konulara dair şikâyet duymadım.” (A. Çakır, Mülakat, 08.03.2024).

Zonguldak 1800'lü yıllardan itibaren kömür madeninin çıkarılması ve işlenmesi için İngiltere, Fransa, İtalya gibi pek çok ülkenin vatandaşına ev sahipliği yapmıştır. O yıllarda Zonguldak'ta bulunan yabancı ülke vatandaşları Zonguldak'ın kültürünü etkilemiştir. O yıllarda henüz Türkiye'de var olmayan tenis gibi sporlar önce Zonguldak'ta oynanmış ve sinema, tiyatro gibi sosyal aktiviteler önce

Zonguldak’a gelmiştir. Yıllarca İngiltere, Fransa, İtalya gibi ülkelerin vatandaşlarıyla haşır neşir olan Zonguldak, o yıllardan başlayarak günümüze kadar modern ve metropolitan bir şehir haline gelmiştir (Kaştan, 2016, s. 78-98). Zonguldak kültürü madenler için gelen madencilerden (yabancı ülkelerden ve başka şehirlerden) etkilenmiştir, onlardan etkilenecek şekilde almıştır. 1924’te açılan Zonguldak Mühendis Mektebi Alisi’nden itibaren Zonguldak’a gelen üniversite öğrencileriye bu kültürden etkilenmiş ya da bu kültürü etkilemiştir (V. Okay, Mülakat, 01.04.2024).

Zonguldak’ın ekonomisine, sosyal ve kültürel yapısına Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi’nin olumlu katkıları olduğu belirtilmiştir. Zonguldak’ta üniversite kültürünün başlangıcı olan Akademi sayesinde şehirde ev kiralama, esnaftan alışveriş yapma, otobüse binme gibi her üniversitenin şehrine sağladığı ekonomik hareketlenmeyi sağladığı belirtilmiştir. Ama bu konuda şehre ekonomik anlamdaki asıl destek Akademi mezunlarının TTK’da çalışıp orada ocak sorumlusu, müdür gibi yüksek yerlere gelerek TTK’nın şehre katkısını artırmaları şeklinde olmuştur. TTK eski adı ile E.K.İ de bu konuda akademiye ekonomik ve fiziki anlamda çok büyük destekler sağlamıştır (İ. Onur, Mülakat, 23.04.2024). Zonguldak’ta sosyal yapıyı oluşturan iki önemli etkenin olduğu belirtilmiştir. Bunlardan biri madenci diğeri ise öğrenciydi. Madencilerin ve öğrencilerin sayesinde şehre spor tesisi, dinlenme alanları, kafe gibi birçok sosyal donatı kazandırılmıştır (İ. N. Topçu, Mülakat, 29.04.2024). O dönem öğrenci yurdunun bulunmaması nedeniyle, okulun ikinci yılında şehir merkezinde bulunan Kızılay binasının öğrencilere yurt olarak tahsis edildiği belirtilmiştir. Yurt, Kütüphane, Spor Tesisi, Kafe gibi sosyal yapıyı oluşturan donatılar Akademi’ye şehir dışından gelen öğrenciler sayesinde oluşturulmaya başlanmıştır (A. Çakır, Mülakat, 08.03.2024). Dönemin tanıklarından Yasemin Türkmen, akademiye şehir dışından gelen öğrencilerin şehrin kültürel dokusuna bir etkisi olmamakla birlikte, şehrin kültürel dokusundan etkilendiklerini belirtmiştir (Y. Türkmen, Mülakat, 04.05.2024).

İstanbul Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi’nin 1980 yılında yaşadığı siyasi olayları dönemin öğrencileri ile görüşmelerinde ele alan “1980 İhtilali Öncesi İstanbul Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi Öğrencilerinin

Sol Örgütlenmeleri” isimli çalışma incelendiğinde o dönemde öğrencilerin siyasi ve kültürel anlamda yaşadığı sorunları ele aldığı görülmektedir (Ada, Ertan, Özer, Talan ve Talan, 2023). Zonguldak ile İstanbul’un o dönemi karşılaştırıldığında Zonguldak’ta siyasi kavga nedeniyle yaralanma ya da ölümlü büyük kavgaların yaşanmadığı, okuldan atılan öğrencilerin olmadığı ya da okul uzatmalarının yaşanmadığı görülmektedir. Özellikle Zonguldak’ın geçmişten getirdiği metropolitan kültür öğrencilere de yansımış, tüm ülke siyasi çalkalantıların içindeyken, Zonguldak en hafif şekilde bu süreci atlatmıştır. Bülent Ecevit Üniversitesi’nin Zonguldak’a Etkileri ve Kentin Üniversite Algısı (2014) isimli çalışmada, Zonguldak için üniversitenin önemine, üniversitenin şehir kalkınmasına etkisine yer verilmiştir. Çalışmada yer alan sonuçlara göre Zonguldak kenti ile BEÜ arasında, birbirlerinin karşılıklı gelişimi üzerinden birlikte büyüme ve gelişme yönünde bir karşılıklı etkileşime sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Sankır ve Demir Gürdal, 2014, s. 90-98). Bu çalışmadan yola çıkarak Akademi’nin de Zonguldak şehri ile karşılıklı bir büyüme, gelişme içinde bulunduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. 1924 yılında kurulan Zonguldak Maden Mühendis Mektebi Alisi’nden günümüze açılan tüm yüksekokullar, başka ülkeden ya da başka şehirlerden gelen öğrenciler ve akademik personelle sosyal ve kültürel etkileşimde bulunurken, şehre ekonomik katkı sağlamıştır.

3.3. Akademinin Hacettepe Üniversitesi Zonguldak Mühendislik Fakültesine Dönüştürülmesini Getiren Süreçler

Araştırmanın üçüncü alt amacı olan “Zonguldak Mimarlık ve Mühendislik Akademisi’nin Hacettepe Üniversitesi Zonguldak Mühendislik Fakültesine dönüştürülmesini getiren süreçler nelerdir?” sorusunun cevabı için dokümanlardan ve görüşmelerden faydalanılmıştır.

Yapılan doküman analizinde 1979 yılı Mart ayında çıkarılan Üniversiteler yasası tasarısında üniversite eğitiminin verildiği çeşitli kurumlar eğitimde bütünlüğün ve kalitenin sağlanması için halihazırda var olan üniversitelere ya da akademilere bağlanmıştır. Yasa tasarısına göre, Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademileri birer üniversite yapı olarak kabul edilmiştir (MEB, 1979). Ancak yine bu dönemde gerçekleşen bir törende Prof. Dr. Ernst E. Hirsch’in anlattıkları “Akademilerin üniversite bir yapı olmadığı” görüşünü desteklemektedir. Hirsch,

akademilerin üniversite olmaması nedeniyle yurt dışında akademilerin bir karşılığının olmadığı görüşünü savunmaktadır (Hirsch, 1979, s. 1-16). Bu yaşananları takip eden süreçte 1980 askeri darbesiyle birlikte değişen anayasa ile yükseköğretim kurumlarını tek bir çatı altında toplamak üzere Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) kurulmuş ve YÖK Kanunu çıkarılmıştır (YÖK, 2024). YÖK Kanunu ile birlikte o süreçte Yükseköğretim eğitimi veren Üniversiteler, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Akademiler, Milli Eğitim Bakanlığı'na ve başka bakanlıklara bağlı Meslek Yüksekokulları ve Konservatuarlar, yine Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Enstitüler ile YAYKUR, YÖK çatısı altında toplanarak Üniversitelere bağlanmıştır (YÖK Kanunu, 1981). 1979'da yaşanan Akademiler üniversiter yapımıdır değil midir tartışmaları da YÖK Kanunu ile son bulmuş akademiler ve yüksek okullar çeşitli üniversiteler bağlanmış ya da yeni üniversitelere dönüştürülmüştür.

Yüksek Öğretim Kanunu ile 13 Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi önce fakültelere dönüştürülmüş; daha sonra bu fakülteler de mevcutta var olan üniversitelere bağlanmaya başlanmıştır. Türkiye'de 1982 yılında altı İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi, 13 Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi, üç Gençlik ve Spor Akademisi, bir Devlet Güzel Sanatlar Akademisi, bir Sosyal Hizmetler Akademisi olmak üzere 24 Akademi de çeşitli Yükseköğretim kurumlarına bağlanmıştır (Hakan, 1982, 234-235). Hangi Akademinin hangi üniversiteye bağlandığına Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede de yer verildiği üzere İstanbul Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi, Yıldız Teknik Üniversitesi'ne fakülte olarak bağlanmıştır. Ankara Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi, Gazi Üniversitesi'ne fakülte olarak bağlanmıştır. Eskişehir Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi, Anadolu Üniversitesi'ne fakülte olarak bağlanmıştır. Konya Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi, Selçuk Üniversitesi'ne fakülte olarak bağlanmıştır. Kayseri Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi, Erciyes Üniversitesi'ne dönüştürülmüştür. Denizli Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi, Dokuz Eylül Üniversitesi'ne Denizli Mühendislik Fakültesi olarak bağlanmıştır. Isparta Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi, Akdeniz Üniversitesi'ne Isparta Mühendislik Fakültesine dönüştürülmüştür. Kocaeli Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi Yıldız Teknik Üniversitesi'ne Kocaeli Mühendislik Fakültesi

olarak bağlanmıştır. Sakarya Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi, İstanbul Teknik Üniversitesi'ne Sakarya Mühendislik fakültesi olarak bağlanmıştır. Balıkesir Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi Uludağ Üniversitesi'ne Balıkesir Mühendislik fakültesi olarak bağlanmıştır. Edirne Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi Trakya Üniversitesi'ne dönüştürülmüştür. Elazığ Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi Fırat Üniversitesi'ne fakülte olarak bağlanmıştır. Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi Hacettepe Üniversitesi'ne Zonguldak Mühendislik Fakültesi olarak bağlanmıştır (Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 1982).

Askeri darbeden sonra YÖK'ün kurulması ve YÖK Kanunu'nun çıkmasıyla birlikte, bütün akademilerin bir üniversiteye bağlandığı, dönemin tanıklarıyla yapılan görüşmelere de yansımıştır (D. Görgülü, Mülakat, 30.03.2024; Ş. Kuşçu, Mülakat, 20.04.2024). Tanıklar Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin Hacettepe Üniversitesi'ne bağlanmasının siyasi bir karar olduğunu belirtmişlerdir (İ. Onur, Mülakat, 23.04.2024; V. Didari, Mülakat, 16 Nisan 2024). Özellikle dönemin mezunları ile yapılan görüşmelerde Akademinin, akademi görev alan akademik personellerin geldiği Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) ya da İstanbul Teknik Üniversitesi'ne bağlanacağı düşüncesinin hâkim olduğu, Hacettepe Üniversitesi'ne bağlanılmasının şaşkınlığa neden olduğu bilgisine ulaşılmıştır (R. Arıcan, Mülakat, 11.04.2024; İ. N. Topçu, Mülakat, 29.04.2024; G. Kalaycıoğlu, Mülakat, 12.04.2024).

Dönemin Maden Mühendisliği bölümü mezunlarından Alaattin Çakır bu durumu şu sözlerle özetlemiştir:

“Açıkçası hocalarımızın geldiği Yıldız Teknik Üniversitesi'ne ya da İstanbul Teknik Üniversitesi'ne neden bağlanmadığı bilmiyorum. Akademi uygulamasına son verilmeseydi bence daha iyi olurdu. Ama biz o zamanlar öğrenciydik. Bu yüzden bu yönde bir uygulamada bizim bilmediğimiz değerlendirmeler yapılmış olabilir. Biz sadece olayın küçük bir bölümünü görebiliyorduk. Olayın bütününe görebilenlerin aldığı bir karar olduğunu düşünüyorum. Eminim ki haklı bir gerekçeleri vardır...” (A. Çakır, Mülakat, 08.03.2024).

Dönemin akademik personellerinden İbrahim Onur'un Akademilerin kapanacaksa Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin Hacettepe'ye bağlanmak yerine bir üniversite olabileceği yönündeki görüşleri şu şekildedir:

“YÖK kanunu ile beraber oldu bu süreç. Siyasi bir karar oldu. Yoksa Hacettepe'den gelen hiç hocamız yoktu. Genelde İstanbul Teknik Üniversitesi, Yıldız Teknik Üniversitesi ve Orta Doğu Teknik'den gelirdi hocalar. Akademiler işte bir üniversiteye bağlanma kararı çıkınca bize öyle hükmettiler, bizi Hacettepe'ye bağladılar. Bizim elimizden bir şey gelmedi. O süreçte üniversite de olabilirdik. Bu konuda hakkımızı yediklerini düşünüyorum. Bartın olsun, Karabük olsun şehir olduktan sonra bizden kurulan üniversitelerdi. Akademileri bir üniversiteye bağladılar. Bize de şansımıza Hacettepe düştü. Hacettepe'ye bağlı bir fakülte olduk. Aslında İstanbul'a da bağlanabilirdi.” (İ. Onur, Mülakat, 23.04.2024).

Dönemin idari personellerinden Durmuş Görgülü'ye göre, Hacettepe'ye bağlanmanın en önemli sorumlusu dönemin YÖK Başkanı İhsan Doğramacı'dır. Bazı üniversitelerin (bu arada Hacettepe Üniversitesi'nin de) İhsan Doğramacı'nın proje üniversitesi olduğu ve onun isteği doğrultusunda ekibiyle birlikte YÖK'te alınan kararların uygulandığı; akademilerin bağlanacağı üniversitelerin bu şekilde belirlendiği ifade edilmiştir (D. Görgülü, Mülakat, 30.03.2024).

YÖK'ün kurulması askeri darbe ile gerçekleştiği için, o süreçte gerek askeri hükümeti, gerekse de aldığı kararları eleştirmek mümkün olmamıştır. Bu nedenle YÖK'e ve YÖK'ün nezdinde ilk başkanı İhsan Doğramacı'ya o dönem herhangi bir eleştiri yöneltilmemiştir. Bu çerçevede de İhsan Doğramacı'nın aldığı kararlar sorgusuz ve sualsiz kabul edilmiştir (Gür, Eroğlu ve Barış, 2015, s. 302). YÖK'ün ilk başkanı İhsan Doğramacı, 1967-1975 yılları arasında Hacettepe Üniversitesi rektörlüğü döneminde beraber çalıştığı, hatta 1970-1973'te rektör yardımcılığı görevini yürüten Prof. Dr. Yüksel Bozer'i YÖK'ün başına geçtikten hemen sonra Hacettepe Üniversitesi'ne rektör olarak atamıştır (Medimagazin, 07.11.2019). YÖK'ün kurulmasıyla birlikte Hacettepe Üniversitesine birçok akademi ve yüksek okul bağlanmıştır. Bağlanan Akademilerden biri Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi, diğeri ise Sosyal Hizmetler Akademisidir (Hakan, 1982, 234-235). YÖK Başkanı İhsan Doğramacı ile Yüksel Bozer'in yakın ilişkisi, YÖK'ün kurulması ile kapatılan birçok yüksek okulun ve akademinin Hacettepe Üniversitesi'ne bağlanması gibi bilgiler, dönemin tanıklarının Hacettepe Üniversitesi'ni dönemin bir proje Üniversitesi olarak nitelendiren yorumunu destekler niteliktedir.

3.4. Akademinin Hacettepe Üniversitesi Zonguldak Mühendislik Fakültesine Dönüştürülmesinin Sonuçları

Araştırmanın dördüncü alt amacı olan Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin Hacettepe Üniversitesi Zonguldak Mühendislik fakültesine dönüştürülmesinin sonuçları neler olmuştur? sorusunun cevabı için dokümanlardan ve görüşmelerden faydalanılmıştır.

Resim 3.10: Hacettepe Üniversitesi Zonguldak Mühendislik Fakültesi (1982)

Kaynak: Nezahat Demircan Çakmakçı Fotoğraf Arşivinden Alınmıştır.

Resim 4'te de görüldüğü gibi doküman analizi sonucunda Akademi'nin Hacettepe Üniversitesi'ne bağlanması sonucu fiziki yapı bakımından hiçbir değişiklik yapılmadığı bulgusuna ulaşılmıştır. Dönemin Akademi Başkan Yardımcısı Yüksek Mühendis Şenol Kuşçu, Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin Hacettepe Üniversitesi Zonguldak Mühendislik Fakültesine dönüştürülmesinden sonra, fakültenin durumuna dair Hacettepe Üniversitesi'ne sunulmak üzere bir rapor hazırlamıştır (EK1'de rapora yer verilmiştir). Rapor Şenol Kuşçu tarafından daha sonra Hacettepe Üniversitesi rektörlüğüne iletilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunda da yer alan ve kendisiyle görüşme yapılan Şenol Kuşçu'nun o dönemde kaleme aldığı rapordan şu bilgilere ulaşılmıştır: Kurumun öğretim elemanı durumuna dair verilen bilgiye göre Akademi, öğretim üyeleri ve yardımcılarından oluşmaktadır. Akademide,

akademik kadroda profesörler ve doçentler öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Öğretim görevlisi, araştırma görevlisi (asistan), uzman, okutman gibi kadrolar da öğretim üyesi yardımcılarını oluşturmaktaydı. Yasa gereği öğretim üyeleri sürekli istihdam edilir, yardımcı öğretim üyeleri ise en çok iki yıl süreyle istihdam edilirdi. Sonra gerekirse yeniden istihdam edilirdi. Akademi’de 1982 yılı başında halihazırda geçici görevli üç profesör (görevlendirme ile şehir dışından geliyor), 10 Doçent (üçü kadrolu, kalanları görevlendirme ile şehir dışından geliyor) ve iki yardımcı doçent (kadrolu) bulunmaktaydı. Ayrıca sayısı dönemden döneme değişim gösteren öğretim üyesi yardımcıları da bulunmaktaydı. 1982 yılı itibarıyla Maden Mühendisliği Bölümü dışardan görevlendirmelerle yeterli akademik personele sahipken, Makine Mühendisliği bölümünde yeterli akademik personel bulunmaması nedeniyle 10 yeni mezun asistan, öğretim üyesi olarak göreve başlatılmıştır. Makina Mühendisliği bölümü meslek dersleri yeni mezun bu hocalarla verilmeye çalışılmıştır. Bu durum eğitim öğretim hizmetini olumsuz etkilemiştir.

Kuşçu’nun kaleme aldığı Raporda özellikle de Hacettepe Üniversitesi’ne bağlanmadan sonra Kurumun ülkedeki genel durumlardan ve özel nedenlerden kaynaklı sorunlarına yer verilmiştir. Buna göre 12 Eylül hareketinin ülkede olumlu ve olumsuz birçok sonucu olmuştur. Akademileri ilgilendiren kısmı, 1981 yılında çıkarılan 2547 Sayılı YÖK Kanunu ve getirdiği yasal düzenlemeler olmuştur. YÖK Kanunu’nun Akademi için hem olumlu hem de olumsuz yanlarına değinen Şenol Kuşçu, şu etkenleri olumlu olarak değerlendirmiştir: YÖK Kanunu ile yapılan düzenlemeler Yükseköğretim kurumlarına disiplin getirmiştir. Gelecekte ne olacağı bilinmemekle birlikte, Kanun sonrası özellikle öğrenciler arasında bulunan siyasi gerilim kaybolmuştur. Öğrenciler öğrenciliklerini yapmaktadır. Öğrencilerde sağlanan bu disiplin süreci, akademik ve idari personelde de sağlanmıştır. Akademik ve idari personel bu süreçte yalnızca işleri ile ilgilenmeye başlamışlardır. Kurumda öğretim üyelerine verilen idari görevler bir düzene sokulmuştur.

Şenol Kuşçu’nun Raporda belirttiği olumsuzlukların, olumlu sonuçlardan çok daha fazla olduğu dikkat çekmektedir. Bu olumsuzluklar şu şekildedir: Kurumun devam eden en önemli sorunu yeterli sayıda ve nitelikli öğretim üyesinin bulunmamasıdır. YÖK’ün yaptığı düzenlemeler de bu soruna çözüm üretememiştir.

Kuruma kalıcı ve kadrolu akademik personel desteği sağlanmadıkça bu olumsuzluklar yaşanmaya devam edecektir. Profesörlerin ve doçentlerin görevlendirmesinin en fazla iki yıl olması, kuruma bağlılığı zayıflatmıştır. Akademik personeller de kadrosunun Zonguldak'ta olmaması nedeniyle başka illeri tercih etmektedir. Bağlı bulunulan Hacettepe Üniversitesi'nin kurumun gelişmesi için bir katkısı olmadığı görülmüştür. Merkezin Ankara'da oluşu ve sorunlara gerekli ilgiyi göstermemesi nedeniyle Fakülte için ihtiyaç duyulan alımlar, özlük işlemleri, akademik kararlar, ödenekler gibi pek çok konu Akademi döneminden çok daha zor hale gelmiştir. Geçici süreli görevlendirilen akademik ve idari personelin dönemin gerektirdiği köklü değişiklikler yapmak yerine daha çok görevlendirildikleri süreyi tamamlamak gayreti içinde oldukları görülmüştür. Gelişmiş üniversitelerde görev yapan akademik personelin bilimsel çalışmalar, yaşantı ve maaş durumları çok daha iyi durumda olduğu için birçok akademik personel Zonguldak'ı tercih etmemektedir. Fakültede boş geçen ders bulunmamakla birlikte eğitim-öğretimin kalitesi akademik personelin sayı ve deneyim olarak yetersizliği, laboratuvar eksikleri gibi nedenlerle Hacettepe döneminde çok fazla düşüş göstermiştir. Zonguldak coğrafi nedenlerle barınma sorunu olan kentlerden biridir. Bu durum Fakülteye gelen öğrencilerin barınma sorununu da beraberinde getirmektedir. Kiraların yüksek olması nedeniyle barınılan evler rutubetli ve çürük, yaşamaya uygun olmayan evlerdir. Barınma sorununun yanında öğrencilerin yemek düzeni ve kalitesi de iyi durumda değildir. Öğrencilerin barınma ve beslenme ile ilgili problemlerini çözmek için, öğrenci sayısı ile orantılı yemek ve barınma ihtiyacını karşılayacak yurtların yapılması gerekmektedir. Akademiden mezun olan öğrencilerin neredeyse hiçbirinin yaşamadığı iş bulma kaygısı, Fakülte döneminde öğrencilerde görülmeye başlanmıştır. Bunun nedeni 1970'li yılların sonuna doğru değişen eğitim politikalarında eğitim-istihdam ilişkisinin zayıflamasına bağlanabilir. Eğitim-istihdam ilişkisinin zayıflaması ile birlikte her okuyanın iş bulamaması, beyaz yakalı işsizliğini de beraberinde getirmiştir. Ülke kaynaklı ve kurum kaynaklı pek çok neden, öğrencilere verilmesi gereken, beslenme, barınma, ders notu, staj imkânı, sosyal aktivite alanları gibi birçok hizmet Hacettepe'ye geçtikten sonra yetersiz hale gelmiştir.

Dönemin akademik personellerinden Şenol Kuşçu'nun raporda belirttiği idari personellerle ilgili tespitleriye şu şekildedir:

“Fakültede görev yapan memur ve işçilerde de kuruma bağlılık zayıftır. Maaşı daha uygun bir iş bulunduğunda hemen istifa etmektedirler. Hacettepe'nin onun görevini yapan kişinin yerine yeni birini getirmesi çok uzun bir sürece yayılmaktadır ve iş aksamaktadır. Üniversitelerde ve fakültelerde karar alma işlemi çeşitli kurullarca yapılmaktadır. Bu kurullarda kurumun öğretim üyeleri görev almaktadır. Ancak Hacettepe Üniversitesi Zonguldak Mühendislik Fakültesi'nde yeterli kadro bulunmadığından kurullarda alınan kararlarda kuruma ve sorunlara sahip çıkılmamaktadır. İdari personelleri oluşturan memur ve işçi kadrosunda, siyasi disiplin sağlanmakla birlikte merkezin Ankara'da bulunması nedeniyle görev yerinde bulunmama, görevini yapmama ya da yavaşlatma gibi birtakım disiplinsizlikler ortaya çıkmıştır.” (Ş. Kuşçu, Mülakat, 20.04.2024).

Dönemin Akademik personellerinden Şenol Kuşçu'nun raporda belirttiğine göre bu sorunların çözümü şu şekilde olmalıdır:

Öğretim elemanı sorunu halledilmelidir. Mevcutlar yetiştirilmeli ve kalıcı kadro ile yeni öğretim elemanları alınmalıdır. Akademide olduğu gibi Fakülte döneminde de il yöneticileri ve büyük kuruluşlarla iş birliği içinde olunmalı, Fakültenin sorunlarının çözülmesi için destek alınmalıdır. Hacettepe Üniversitesi Zonguldak Mühendislik Fakültesi'ne gerekli ilgiyi göstermelidir. Alanın dışından atanan dekan Fakülte için hiçbir zaman yeterli olmayacaktır. Öğrencilerin yurt ve beslenme sorunları ivedilikle halledilmelidir. Kütüphane ve laboratuvarlar geliştirilmelidir. Fakültenin tamamlanmış bölümlerinden tam yararlanma için, yeni bölümler açılmalıdır. Öğretim elamanlarının (profesör, doçent, yardımcı doçent, öğretim görevlisi, asistan, okutman, uzman) Zonguldak'ta kadrolu şekilde sürekli kalması için Zonguldak çekici hale getirilmelidir. Bunun için araştırmaları için alet, araç ve gereçler temin edilmeli, lojman imkanı sunulmalı, sosyal imkanlar artırılmalı, Zonguldak çekici hale getirilmelidir. Hacettepe'ye bağlandıktan sonra öğrencilerin yaz stajlarında sorunlar yaşanmaya başlamıştır. Bu sorunlar ivedilikle çözülmeli ve öğrenciler en az asgari ücret kadar maaş almalıdır. Öğrencilerin sorunları ile ilgilenecek ve çözüm oluşturacak bir büro oluşturulmalıdır. Fakülte içerisinde boş odalar mevcuttur. Çalışanların kendilerine ait oda isteği ve öğrencilerin çalışma alanları isteği bu boş odalarla çözüme kavuşturulmalıdır. Merkezin Ankara'da bulunması ve otorite eksikliği nedeniyle yaşanan disiplinsizlikler çözüme kavuşturulmalıdır. Müfredata yeni konulan Türkçe ve İnkılap Tarihi dersleri için uygun öğretim elemanları bulunmalıdır. Aksi halde alanın uzmanı olmayanlarca verilecek bu dersler, amacına hizmet etmeyecektir. Fakültedeki tüm çalışanların çalışma, tutum ve davranışları bir üst amirleri tarafından izlenmeli, görev yapmayanlar, tabi oldukları statüye göre cezalandırılmalı ya da uyarılmalıdır.

Dönemin tanıkları ile yapılan görüşmeler de rapordaki bilgileri destekler niteliktedir. Yapılan görüşmelerde Hacettepe Üniversitesi'ne bağlanmanın hiçbir olumlu tarafının bulunmadığı belirtilmiştir. Hacettepe Üniversitesi rektörünün Hacettepe Üniversitesi'ne bağlandıığında birkaç kez geldiği, ancak fakülte için gerekli özveri ve özenin gösterilmediği, aksine fakültenin kaynaklarını kendi üniversiteleri için kullanmaya çalıştıkları belirtilmiştir (İ. Onur, Mülakat, 23.04.2024).

Dönemin tanıklarından Vedat Didari'nin anlattıkları yukarıdaki bilgileri destekler niteliktedir.

“Bir şekilde Hacettepe bize el attı. Ama bizi sömürmek için el attı. Hiçbir faydası olmadı. Kaynaklarımızı bayağı kullanmaya çalıştılar. Hatta bir NATO projemiz vardı maden bölümünün yaptığı. Laboratuvarlarımızın çoğunu yaptık o dönem, o projeyi elimizden almaya çalıştılar. Tübitak'ın yönettiği uluslararası bir projeydi ama NATO destekliydi. NATO'nun İstikrar için Bilim programından aldık. Epey de maceralı bir süreçti, geldiler gittiler uzmanlar ve 500.000 dolar bir kaynak aldık. Sırf yurt dışından malzeme almaya harcanacak bir paraydı. Onu elimizden almaya çalıştı Hacettepe. Hacettepe'nin rektörü Yüksel Bozer programlara filan el atmaya çalıştı Ankara'dan oturduğu yerden yapmaya çalıştı bütün bunları. Ama atladığı bir durum vardı Yüksel Bozer tıp alanında bir uzmandı bu sebepten mühendislik fakültesine dair hiçbir bilgisi bulunmadığından buraya dair yaptığı ve aldığı kararlar hep yanlıştı. Hacettepe'nin bir hayrını görmedik ama biz fakülte olarak diyebilirim.” (V. Didari, Mülakat, 16 Nisan 2024).

Tamir, tadilat ve teknik malzeme konusunda Hacettepe Üniversitesi'ne bağlandıktan sonra büyük sıkıntılar yaşandığı belirtilmiştir. Akademi zamanında tamir, tadilat ve teknik malzeme ile ilgili kararların hızlı bir şekilde Akademi Başkanlığı ve genel sekreterlikçe alınarak sorunun çözüme kavuşturulduğu; ancak Hacettepe'ye bağlandıktan sonra Ankara'ya yazı yazılması, Ankara'dan cevap gelmesi, cevap olumlu olursa teknik personelin Ankara'ya gidip gerekli malzemeleri alarak tamir ve tadilata başlaması gibi bir prosedür işlediği için bunun süreci çok geciktirdiği belirtilmiştir (D. Görgülü, Mülakat, 30.03.2024).

Akademik fakülteye dönüştürüldüğü ilk zamanlarda Hacettepe Üniversitesi Rektörü Yüksel Bozer'in birkaç kez fakülteye gelerek düzenlemeler yaptığı bulgusuna ulaşılmıştır. Bu düzenlemelerden en dikkat çekici olanlarını dönemin teknik personellerinden Durmuş Görgülü şöyle anlatmıştır:

“Yüksel Bozer geldiğinde ilk olarak yolsuzluk davaları hala devam eden dönemin Genel Sekreteri Engin Marangoz'a güvendiğini belirterek görevden almamış görevine devam etmesini sağlamıştır. İkinci değişiklik ise akademi döneminde işçi olarak çalışan arkadaşların hepsinin memur kadrosuna alınacağını, çünkü Hacettepe'de işçi kadrosunun bulunmadığını belirtmiştir. İşçi kadrosundaki arkadaşlar memur kadrosuna alınmıştır. Bunun nedeni olarak da işçi arkadaşlar ve biz memur arkadaşlar şunu düşündük, amaç işçilerin o dönem sahip olduğu ancak memurların sahip olmadığı sendikal hakların kullanılmasını engellemektir.” (D. Görgülü, Mülakat, 30.03.2024).

Dönemin öğrenci işleri personeli Nezahat Demircan Çakmakçı da staj, öğrenci kaydı, öğrenci bilgileri gibi pek çok sürecin Hacettepe'ye bağlandıktan sonra sıkıntılı bir hale geldiğini belirtti. Sürecin çok uzadığını, bunun da fakültede

görev yapan idari personelin işini zorlaştırdığını belirtti (N. Demircan Çakmakçı, Mülakat, 28.04.2024).

Akademilerin kapatılmasıyla birlikte, fakülteye dönüştürülerek Hacettepe'ye bağlanan Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi özerkliğini kaybetmiştir. Eskiden dış işlerinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı iken iç işlerinde özerk, akademik çalışmalarında bağımsız olan Akademi, fakülteye dönüştürüldükten sonra özerkliğin fakültelerden alınarak üniversitelere verilmesi sonucu bu özerkliğini kaybetmiştir. Tamamen YÖK'ün kontrolü altına girmiştir (İ. N. Topçu, Mülakat, 29.04.2024).

Akademi'nin fakülteye dönüştürülmesi sonrasında yaşananlar öğrenci gözüyle bakıldığında şu şekilde olmuştur:

Hacettepe'ye bağlanmayla birlikte büyük bir değişiklik olmamıştır. O zamanki dekan Prof. Dr. Necati Erşen dışında Hacettepe Üniversitesi'nden gelen kimse olmamıştır. Geriye kalan bütün hocalar yine İstanbul Teknik Üniversitesinden ve Yıldız Teknik Üniversitesinden gelip gitmeye devam etmişlerdir. Hemen hemen aynı sistem devam etmiştir Akademi döneminde öğrenciye devam mecburiyeti yoktur. Ara sınavlar yoktur. Bir dersten geçmek için beş kez sınava girme hakkımız vardır. Öğrenci o sınavlara istediği zaman girebilirdi. 18 yaşına geçmiş yetişkin insanlar dilerse derse girer dilerse kendini hazır hissettiği zaman sınavına girerdi. Ama akademi döneminde bir üç barajı vardı birinci sınıf dersleri tamamlanmadan üçüncü sınıftan ders alınamazdı. Birinci sınıf derslerini tamamlamak için öğrencilerin bir yıl hakkı vardı. Birinci sınıf dersleri tamamlanmazsa öğrencinin ilişkisi kesilirdi. Öğrenci sene içinde beş kere sınav hakkında verebilirse verir veremezse kalırdı. O zamanlar öğrenciye sorumluluk alma duygusu verilirdi. Hacettepe'ye geçince yoklama, ara sınav ve devam mecburiyeti geldi (A. Çakır, Mülakat, 08.03.2024).

Öğrenciler açısından Akademi'nin Fakülte'ye dönüştürülerek Hacettepe'ye bağlanmasının sonuçlarından birisi de Akademi döneminde sosyal devlet anlayışının bir sonucu olarak parasız olan yüksek öğretimin, YÖK Kanunu'nun çıkması ile paralı hale gelmesidir. Bu dönemde üniversite eğitimi almak isteyen öğrencilerden katkı payı istenmiştir (YÖK Kanunu, 1981).

Hacettepe Üniversitesi Zonguldak Mühendislik Fakültesi'nin işleyişine baktığımızda raporda yer alan birçok önerinin dikkate alınmadığı görülmüştür. Başlangıçta akademiye görev yapan akademik ve idari personelin içeriden akademiye bilen bir dekan atanması talebi kabul görmemiş, dekan olarak Hacettepe Üniversitesi rektörü Yüksel Bozer tarafından inşaat mühendisliği alanından Prof. Dr. Necati Erşen atanmıştır (ZBEÜ, 2024b). Necati Erşen'in akademinin

sorunlarını bilmemesi ve yönetsel anlamda Hacettepe Üniversitesi'ne bağı olması gibi nedenlerle yetersiz kalması, fakülte döneminde çeşitli sorunların yaşanmasına neden olmuştur. Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi döneminde maden mühendisliği bölümü akademik personelleri tarafından verilen NATO destekli “İstikrar İçin Bilim” projesi Hacettepe Üniversitesi Zonguldak Mühendislik Fakültesi döneminde destek almaya hak kazanmıştır (ZBEÜ, 2024b). 620 bin ABD doları değerindeki bu desteğin dönemin tanıklarının verdiği bilgilere göre Hacettepe Üniversitesi rektörlüğünce alınarak üniversitenin çeşitli birimlerinde kullanılmaya çalışıldığı anlaşılmaktadır. Bu destek fakültenin o dönemde görev yapan akademik personelinin çabası ile Zonguldak Mühendislik Fakültesi'ne gerekli laboratuvarların yapımı için harcanmıştır. Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi maden mühendisliği tarihçesinde yer alan bilgilere göre 1994 yılında Zonguldak Endüstri Destekleme Merkezi de (ZEDEM) bu destekle kurulmuştur (ZBEÜ, 2024b).

Akademik ve idari personelin bu süreçte Hacettepe Üniversitesi'ne bağlanmasının sonuçları ile ilgili olumsuz görüşlerin çoğunlukta olduğu görülmüştür. YÖK Kanunu ile birlikte üniversiteler özerkliğini kaybetmiştir; ancak askeri darbe döneminde birçok akademisyenin ve idari personelin görevine son verilmesinden kaynaklanan korku atmosferinin YÖK ve YÖK Başkanı İhsan Doğramacı'yı eleştirmeye imkân vermemesi nedeniyle o süreçte üniversitelerin özerkliğini kaybetmesi karşısında eleştirilerin yöneltilememesini getirmiştir (Gür, Eroğlu ve Barış, 2015, s. 302). Bu bakış açısından bakıldığında Akademi iken sahip olunan özerkliğin fakülteye dönüştürüldükten sonra kaybedilişi olumsuz yönlerin temelini oluşturmuştur.

SONUÇ

Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin açılmasını getiren süreçte başta 1924 yılında açılan Zonguldak Maden Mektebi Alisi olmak üzere sırasıyla Maden Tatbikat (Başçavuş Mektebi) ve Maden Teknisyen Mektebi'nin katkılarından söz edilebilir. 1924 yılından başlayıp süre gelen bu okullarda kabul şartları bakımından okuma yazma bilme, ilkokul ve ortaokul mezunu olma gibi şartlar fazlasıyla yeterliyken; Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin liseden mezun olduktan sonra üniversite sınavına girmeyi, gerekli puan alınarak tercihler sonucu yerleştirmeyi gerektirmesi nedeniyle tam anlamda bir üniversite gibi kabul edildiği görülmektedir.

Dünyada refah devletleri dönemine denk düşen tarihsellikte, sosyal devlet ilkesini temel alan ve kamusal eğitimi olabildiğince yaygınlaştırmaya yönelik eğitim politikaları, Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin kurulmasındaki ve istihdama yönelik eğitim öğretim çalışmaları yapmasındaki en önemli etkindir. Tüm dünyada yaşanan 1929 ekonomik buhranı sonrası uygulanan Keynesyen ekonomi modelinde ekonomi için istihdam önemlidir. İstihdam için de eğitim önemlidir. Türkiye Zonguldak'ta madenlerin çıkarılmasında ve işlenmesinde 1924'te Zonguldak Maden Mektebi Alisi'nden başlayarak sürdürdüğü mesleki eğitimi, 1940'lı yıllarda madenlerin millileştirilmesinden sonra Keynesyen ekonomi modelinin de etkisiyle 1962 yılına kadar parasız ve yatılı bir şekilde gerçekleştirmiştir. 1969 yılında tüm Türkiye'de açılmaya başlanan Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademileriyle birlikte 1975 yılında Zonguldak'ta da Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi açılmıştır. Akademide eğitim parasızdır, ancak yatılı değildir. Eğitimin parasız olması, öğrenciler için kalacak yer imkânı sağlanmaya çalışılması gibi durumlar, Türkiye'de o yıllardaki sosyal devlet anlayışının bir yansımasıdır.

Türkiye'nin çeşitli bölgelerinde 1969-1981 dönemi arasında 13 Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisinin kurulduğu görülmüştür. Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademileri dört mühendislik bölümü üzerine kurgulanmış ama genelde ihtiyaçlar doğrultusunda iki ya da üç bölümü açılmıştır. Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nde de yalnızca iki mühendislik bölümü açılmıştır. Bunlar maden mühendisliği ve makine

mühendisliği bölümüdür. Akademi sürecinde planlanmasına rağmen inşaat mühendisliği ve elektrik-elektronik mühendisliği bölümleri açılamamıştır.

Araştırmanın birinci alt amacı doğrultusunda Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisinin fiziki koşulları, donanımı, eğitimde kullanılan yöntemler, akademik ve idari personelin çalışma koşulları ile okul iklimi nasıldır sorusuna yanıt aranmıştır. Elde edilen sonuçlara göre:

Akademinin Fiziki Koşulları ve Donanımı

Zonguldak'ta 1962 yılında kapanarak İstanbul Maçka Mühendislik Fakültesi'ne bağlanan, halk ve siyasetçiler arasında büyük bir soruna dönüşen Zonguldak Maden Teknik Okulu'nun yerine yeni bir okul yapılması planlanmış ve yapımına başlanmıştır. Yapımına başlanan bu teknik okul, 1969 yılında Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'ne dönüştürülmüştür. 1975 yılında açılışı yapılan Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi, bugünkü Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Farabi Kampüsü'nün bulunduğu İncivez mahallesinde kurulmuştur. Fiziki yapısı değerlendirildiğinde, Akademi'nin dört binadan oluştuğu; bunların maden mühendisliği bölümü binası, makine mühendisliği bölümü binası, temel bilimler (İngilizce, Fizik, Kimya gibi) binası ve misafirhane-yemekhane olarak kullanılan binadır. Maden Mühendisliği bölümü binasında teorik dersler için amfiter ve uygulamalı dersler için laboratuvarlar bulunmaktadır. Makine Mühendisliği bölümü binasında teorik dersler için amfiter ve uygulamalı dersler için laboratuvarlar bulunmaktadır. Temel bilimler bölümü binasında teorik dersler için amfiter, fizik-kimya gibi temel ders laboratuvarları ve tam donanıma sahip bir İngilizce laboratuvarı bulunmaktadır. Fiziki açıdan Akademi'yi başka üniversitelerden eksik kılan kısmı kapalı bir spor salonunun olmaması ve kütüphanenin yeterli olmayışıdır. Akademi yalnızca yedi yıl açık kaldığı için yapılması planlanan bina ve laboratuvarların bazıları tamamlanamamıştır. Genel anlamda fiziki yapının iki bölüm için fazlasıyla yeterli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Eğitimde Kullanılan Yöntemler

Akademi'nin açıldığı ilk dönemlerde laboratuvar eksikliğinin olduğu ancak E.K.İ'nin hem maden hem de makine bölümü için açık bir laboratuvar gibi

kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Akademi'nin ilerleyen yıllarındaysa laboratuvar eksiklikleri tamamlanmıştır. Özellikle maden bölümü için, E.K.İ'nin açık laboratuvarmış gibi kullanılması nedeniyle Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin diğer akademilerden ve üniversitelerden laboratuvar bakımından daha iyi olanaklara sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ders materyaliryalleri açısından değerlendirildiğinde, o dönemin koşulları gereği genelde İstanbul ve Ankara'dan gelen akademisyenlerin ders notlarının ve yazdıkları kitapların ders materyali olarak kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Dönemin dersleri temel bilimler, meslek dersleri ve stajlar olarak üç grup şeklindeydi. Temel Bilimler Kimya, Fizik, İngilizce gibi derslerden oluşmaktaydı. 1980 sonrası ihtilalle Tarih, Türk Dili ve Edebiyatı, Beden Eğitimi gibi dersler de bu temel bilimler alanına eklenmiştir. Meslek dersleriyse maden bölümü ve makine bölümüne göre farklılıklar göstermekteydi. Maden mühendisliği bölümünde Minoroloji, Maden Yatakları, Mukavemet, Cevher Hazırlama gibi meslek dersleri varken Makine mühendisliği bölümünde Akışkanlar Mekaniği, Termodinamik gibi meslek dersleri bulunmaktaydı. Ayrıca her bölümün kendine ait laboratuvar dersleri de bulunmaktaydı. Mesleki anlamda ihtiyaç duyulabilecek her türlü bilginin, derslerde öğrenciye fazlasıyla verildiği, bu sayede mezunların her türlü alanda çalışırken hiç sorun yaşamadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Akademisyenler, Ankara ve İstanbul'dan geldiği için 15 günde bir blok derslerle yoğun bir şekilde konunun öğrencilere verildiği sonucuna ulaşılmıştır. O dönem bilgisayarlar bulunmadığı için ders anlatımında tahtaya yazarak anlatma, tepegözle yansıtarak kullanma, laboratuvar derslerinde uygulamalı olarak anlatma olacak şekilde derslerin işlendiği görülmüştür. O dönem şimdiki dönemle karşılaştırıldığında, zorlu şartlarda bugüne göre çok daha yoğun bir eğitimle mühendis yetiştirildiği görülmektedir. Akademide yüzme, futbol, basketbol gibi takımlarının bulunmasının yanı sıra müzik gruplarının da kurulduğu görülmüştür. Ayrıca öğrenci, idari personel ve akademik personelin sık denilebilecek şekilde birlikte hafta sonları gezilere gittiği görülmüştür. Akademinin sosyal aktivite çeşitliliği bakımından o günün akademi ve üniversiteleri ile hemen hemen aynı imkanlara sahipken, bugünün yüksek öğretim eğitimi veren kurumlarıyla da yarışabilecek bir çeşitliliğe sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ancak akademi çevresinde oturulabilecek kafelerin bulunmaması, akademinin çevresinin ormanlık alan olması gibi nedenlerle

öğrencilerin akademi etrafında özellikle hava karardıktan sonra herhangi bir sosyal aktivite imkânı bulamadığı anlaşılmıştır. Şu anki yüksek öğretim kurumlarına göre sosyal aktivite bakımından kurum çevresinde eğlenecek, oturacak mekanların bulunmamasının bir eksiklik olarak kabul edilebileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Akademik ve İdari Personelin Çalışma Koşulları

Akademide idari personel sayısının akademinin açılışında az olduğu ancak Hacettepe Üniversitesi'ne bağlanana kadar bu sayının artarak yeterli hale geldiği sonucuna ulaşılmıştır. Akademi döneminde idari personel, memur ve işçi olmak üzere iki sınıftan oluşmaktadır. Memur sınıfını personel ve öğrenci ile ilgili hizmetleri sunan sınıf oluştururken, tekniker ve hizmetli gibi bazı kadrolar da işçi sınıfını oluştuyordu. Akademinin yeterli akademisyeni bulunmadığı için, Ankara ve İstanbul'dan 15 günde bir dönemin en iyi akademisyenleri Zonguldak'a getirilip dersini verdikten sonra geri götürülmekteydi. Dönemin eğitim politikaları gereği maden ve makine bölümü öğrencilerinin Türkiye'nin çeşitli büyükşehirlerinde bulunan üniversitelere gitmesinden, E.K.İ. gibi açık laboratuvar ve staj imkanının bulunduğu ekonomik anlamda daha zahmetsiz olan Zonguldak'a dönemin en iyi akademisyenlerinin getirilmesi tercih edilmiştir. Dönemin akademisyenlerinin saatlerce yolu görevlendirme ile gidip gelmesine dair şikayetlerinin bulunmaması, o dönemde akademisyenlerin idealist, devletine ve mesleğine bağlı akademisyenler olduğunu düşündürmektedir. Akademinin eğitim-öğretim hizmeti verdiği, sosyal devlet anlayışının hâkim olduğu son yıllar olarak kabul edilen 1980 öncesi dönemde Akademinin akademisyenleri 15 günde bir farklı şehirlerden getirip götürmesi, akademisyenlerin en iyi şartlarda misafirhanelerde ağırlanması, yolluk ve yevmiyelerini düzenli ödenmesi, döneme göre yüksek sayılabilecek bir maaş verilmesi devletin eğitim-istihdam arasındaki olumlu ilişkiye verdiği önemi göstermektedir.

Akademide görev yapan idari personelin özlük hakları bakımından dönemin akademileri ve üniversiteleri ile benzer imkanlara sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. O dönemde akademik personelin çoğunluğunun şehir dışından gelip gitmesi nedeniyle, akademiye ait lojmanlar boş olduğu için idari personel tarafından kullanılmaktaydı. İdari personele maaş artışı lojman hakkı verilmekteydi. Ayrıca Sümerbank'tan kıyafet yardımı için çekler verilmekteydi. Teknik personele ise

dışarıda da görev yaptığı için yağmurluk, dış işlerde kullanabileceği teknik kıyafetlerde verilmekteydi. Mesaiye kalma gece çalışma gibi bir sistem bulunmamaktaydı. Ancak o dönemin hükümeti tarafından alınan kararla, ülkenin her yerinde yaşanan iki saatlik elektrik kesintilerinde sorun yaşanmaması için her gün bir teknik personelin iki saat boyunca mesai yaptığı, bunun içinse hiçbir ücret verilmediği görülmüştür. Teknik personelin herhangi bir ücret almadan mesai yapması, kuruma duyduğu örgütsel bağlılığı göstermektedir. Genel anlamda idari personelin kurumdan memnun olduğu ancak daha yüksek imkanlara sahip olmak için istifa edip E.K.İ'ye geçen idari personellerin de olduğu görülmektedir. Akademik personelin özlük haklarına bakıldığında, Zonguldak'ta kalanlara ki bu akademik personeller genelde asistanlar ya da öğretim görevlileri oluyordu, lojman imkânı veriliyordu. Şehir dışından gelip giden akademik personelse misafirhanelerde ağırlanıyor, sabah, öğle ve akşam yemek imkânı sunuluyordu. Akademik personeller akademiye ait araçlarla gelip gidiyordu. Yolluk ve yevmiyeleri en üst kabul edilebilecek dereceden zamanında yatırıyordu. Akademinin yeni açılması nedeniyle akademiye tahsis edilen kuruluş gelişme ödeneği, akademik personelin maaşlarına da yansıtılıyordu. Bu sayede akademiye görev yapan akademisyenlerin maaşının, birçok üniversitede görev yapan akademik personelden çok daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca akademik personellere yapacakları akademik çalışmalar için destek verilmiş, laboratuvarlar oluşturulmuştur. Bu da akademisyenlerin akademiye ilgisini artırmıştır. Akademiye görev yapan akademik personelin genel anlamda şartlarından memnun olduğu, dönemin birçok akademisinde ve üniversitesinde görev alan akademisyenlerden imkanlarının daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Akademi bileşenlerini oluşturan öğrenci, idari ve akademik personel ilişkisi olumlu yönde, öğrencilerin birbirleri ile ilişkisinde sağ-sol olayları nedeniyle sorunlar bulunmaktaydı. Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nde genel anlamda sol görüş hâkim olduğu için az sayıda sağ görüşlü öğrenci kimi zaman başka sınıfa alınıyor iki ayrı sınıfa ders anlatılıyordu. Yaşanan sağ sol kavgalarında öncelikle akademisyenler devreye giriyor, öğrencileri ayırıyordu. Ancak akademisyenlerin yeterli olmadığı noktalarda akademi başkanının onayı ile polis ya da jandarma akademiye davet ediliyor, sorun çözülüyordu. O dönem öğrenci karar alımında etkili olmazken, idari ve akademik personelin de üst düzey bir idari görevi yoksa karar alımında görev almadığı görülmüştür. Ancak akademisyenler akademi

bölüm başkanlığı, laboratuvar şefliği gibi görevlilerin seçiminde oy kullanabiliyorlardı. Bu dönemde ülkede yaşanan siyasi olaylar nedeniyle birçok yüksek öğretim kurumunda ölümlü, yaralanmalı kavgalar yaşanırken çok sayıda öğrencinin eğitim hayatı bitmiştir. Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nde de bu siyasi olaylar yaşanmasına rağmen ölüm ve yaralanma hiç olmamış, bu olaylardan dolayı kimse okuldan atılmamıştır. Bu bakımdan bu dönemde Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin birçok üniversiteye göre güvenli olduğu, özellikle Zonguldaklı ailelerin, çocuklarını başka şehirlerdeki bu siyasi ortama yollamaktansa Zonguldak'ta mühendislik okumasını tercih ettiği görülmüştür. Bu durum özellikle kız çocuklar için geçerli olmuştur.

Temizlik ve Güvenlik

Akademi temizlik bakımından değerlendirildiğinde yeterli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Dönemin akademilerine ve üniversitelerine göre daha temizdir. Binanın ve öğrenci sayısının az olması, temizlik personelinin emeği sayesinde akademide hiçbir zaman temizlik problemi yaşanmamıştır. Akademi güvenlik bakımından değerlendirildiğinde, dört tarafının açık olduğu bu sebepten zaman zaman yabani hayvanlara rastlanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Akademinin güvenliğini o zamanda güvenlik görevlileri olmadığı için gece bekçileri sağlamaktaydı. Ancak sağ-sol olaylarının yoğun olması nedeniyle akademi başkanının daveti ile asker ve polisin de kampüs içerisine çok sık geldiği görülmektedir. Ülkede yaşanan siyasi gerilim nedeni ile o dönemde pek çok üniversitede eğitime ara verilmiş, öğrenciler okuldan atılmış ya da seneleri uzamıştır. Ancak Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nde bu sorunların birçok şehre göre az olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Uygulamalı Eğitimler ve Staj

Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi maden ve makine mühendisliği bölümleri gerek okuldaki laboratuvarların kullanımı gerekse E.K.İ'ye yapılan alan gezileri sayesinde öğrendiklerini uygulama imkanı bulmuşlardır. Uygulamalı eğitim bakımından özellikle maden mühendisliği bölümünün daha şanslı olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nde maden mühendisliği bölümü stajlarının üç dönem 45 gün

şeklinde yapıldığı, bu stajın birinci döneminde E.K.İ'de yer altı stajı, ikinci döneminde kömür dışında başka maden ocaklarında staj ve üçüncü döneminde ise yer üstü stajı yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Makine bölümünde ise üç dönemden 30 gün şeklinde öğrencilerin istekleri ve buldukları kurumlar doğrultusunda stajlarını yaptıkları sonucuna ulaşılmıştır. Dönemin akademileri ve üniversitelerine göre stajın fazlasıyla yeterli olduğu görülmektedir. Staj yerleri bildirildikten sonra öğrenciler staj defterlerini alır ve düzenli olarak doldururlardı. Staj sonunda oluşturulan Staj Değerlendirme Heyeti stajları değerlendirmekte, stajı kabul etmekte ya da tekrarını istemektedir. Bu da şu an aynı eğitimi veren üniversitelere göre staj günlerinin daha fazla, staj eğitiminin ve değerlendirmesinin daha yoğun olduğunu göstermektedir.

Okul İklimi

O dönem yaşanan siyasi olaylar ve Türkiye'de kız çocuklarının okumasındansa evlenmesinin ya da çalışmasının tercih edilmesi nedeniyle yüksek öğretime devam eden kız öğrenci sayısı ülke genelinde azdır. Mühendisliğin erkek mesleği olarak görülmesinin etkisiyle de maden ve makine bölümlerinde altmışar kişilik sınıflarda en fazla dört beş kız öğrenci bulunmaktaydı. Genel anlamda kız öğrenci sayısının az olduğu görülmektedir. Kız öğrencilerin az olması, okul bileşenleriyle ilişkisini ve uyum becerisini etkilememiştir. Kız öğrenciler halk oyunları gibi sosyal faaliyetlerde yer almışlar, piknik-mezuniyet töreni gibi pek çok etkinliğin düzenlenmesinde de etkin görev almışlardır. Akademi geneline bakılacak olursa kadın akademisyen sayısının dört ya da beşi geçmediği görülmektedir. Bu da kadın akademisyen sayısının az olduğu sonucuna götürmektedir. İdari personel içinde kadın sayısına bakıldığında teknik bölümde çalışan kadının hiç olmadığı ancak idari birimde çalışan kadın sayısının fazla olduğu görülmektedir. Genel anlamda kadın akademisyenlerde ve idari personelde de uyum becerileri ve okul ilişkilerinin kuvvetli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kadın ya da erkek fark etmeksizin akademide genel anlamda yaşanan ufak tefek siyasi olaylar dışında okul içi ilişkilerin kuvvetli olduğu, mezuniyetten sonra da pek çoğunun görüşmeye devam ettiği görülmüştür.

Araştırmanın ikincici alt amacı doğrultusunda Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisinin Faaliyet Gösterdiği 1975-1982 Yılları

Arasında Türkiye ve Zonguldak Ekonomisine, Sosyal ve Kültürel Yaşamına Katkıları nelerdir sorusuna yanıt aranmıştır. Elde edilen sonuçlara göre:

Akademinin Türkiye ve Zonguldak Ekonomisine, Sosyal ve Kültürel Yaşamına Katkıları

Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisinin akademisyenlerinden Faruk Nafiz Uğurlu'nun "Zonguldak 100. Yıl Terminali" mimarı olarak ulusal ve yerel basında yer alması, maden bölümü akademisyenlerinin NATO tarafından düzenlenen "İstikrar İçin Bilim" projesinde projelerinin kabul edilmesinin ulusal ve yerel basında yer alması, üniversiteler arası ve akademiler arası müsabakalarda alınan başarıların basında yer alması Akademi'nin ve Zonguldak'ın temsili bakımından olumlu gelişmeler olarak görülmektedir. Akademi mezunu olan maden ve makine mühendislerinin çoğunun kendi mesleğini yaptığı ancak birkaçının ticaret gibi işlere yöneldikleri görülmüştür. O dönemde genel anlamda mühendisliğin ekonomik bakımdan yeterli bir meslek görülmesi, ülkede saygınlığının bulunması gibi sebeplerle mezunların birçoğunun mezun oldukları mühendislik bölümünün işini yaptığı sonucuna ulaşılmıştır. Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi maden mühendisliği bölümünden mezun öğrencilerin modern madencilğe hakim oluşu, teorik bilgilerle değil de madenlere inerek gerek uygulamalı eğitim gerekse staj yaparak mezun olmuş olmaları, akademinin akademisyenlerinin Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi gibi kaliteli eğitim veren üniversitelerden gelmesi ve akademide de o eğitimin aynısını veriyor olmaları gibi nedenlerle Türkiye'de madencilik alanında tercih edilen mezunlar olmuşlardır. Makine mühendisliği alanındaysa diğer üniversitelerden belirgin bir istihdam farkının olmadığı görülmüştür. Akademinin şehrin ekonomisine, kültürel ve sosyal hayatına katkıları incelendiğinde; her üniversitenin şehre ekonomik, kültürel ve sosyal hayata katkıları olduğu gibi, Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin de Zonguldak'ın ekonomisine, kültürel ve sosyal hayatına olumlu katkılarının olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Akademiye açık kaldığı yedi yıl boyunca başta çevre iller olmak üzere Türkiye'nin her yerinden öğrenciler gelmiştir. Ayrıca 1979 yılında yaşanan İran devrimi sonrası ülkesinden ayrılan pek çok gencin de Türkiye'ye geldiği ve eğitimini Türkiye'de tamamladığı

görülmektedir. Bu öğrencilerden bazılarının da Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nde eğitim aldığı görülmektedir. Akademiye başka şehirlerden hatta başka ülkelerden gelen öğrencilerin olması; bu öğrencilerin barınma, yeme-içme, sosyalleşme gibi ihtiyaçları için ev tutması, alışveriş yapması, kafelere ya da eğlenip sosyalleşebilecekleri mekanlara gitmesi, esnafa, dolmuşçuya ya da ev sahibine para ödemesi ve ekonomiye hareket katması akademinin şehrin ekonomisine olumlu katkıları olduğunu göstermektedir. Akademiye şehir ya da ülke dışından gelen öğrencilerin uyum problemi yaşamadığı, aksine küçük şehirlerden gelen öğrencilerin Zonguldak'ı kendi şehirlerinden daha çok sevdikleri ve benimsedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Zonguldak halkının o dönemde öğrencinin yediğine, içtiğine giydiğine karışmaması öğrenciyi benimsemesi bu sonuca ulaşmada etkili olmuştur. Dönemin mezunları “Zonguldak'ı” metropolitan bir şehir olarak tanımlamış, bu metropolitenliğin 1800'lü yıllardan itibaren kömür için gelen İngiliz, Fransız ve İtalyanlarla aynı topraklarda farklı din ve milletten insanlarla yaşanmasından kaynaklandığını belirtmişlerdir. Bu da Zonguldak'ın o dönem öğrenciler tarafından tercih edilmesinde önemli bir etken olmuştur. Şehir dışından veya ülke dışından gelen öğrenciler Zonguldak'ın sosyal ve kültürel yaşamından etkilenmiş, Zonguldak'ta sosyal ve kültürel yaşamın gelişmesine katkı sağlamışlardır. O dönemde ülke ekonomisinde madenlerin ve sanayinin önemli bir yeri bulunmaktaydı. Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nden mezun yüzlerce maden ve makine mühendisi ülkenin çeşitli yerlerinde görev almışlar, maden ve sanayi alanında ülke ekonomisine önemli katkılar sağlamışlardır.

Araştırmanın üçüncü alt amacı doğrultusunda Zonguldak Mimarlık ve Mühendislik Akademisi'nin Hacettepe Üniversitesi Zonguldak Mühendislik Fakültesine dönüştürülmesini getiren süreçler neler olmuştur sorusuna yanıt aranmıştır. Elde edilen sonuçlara göre: Akademilerin üniversite sayılıp sayılamayacağı tartışmaları yaşanırken, 1979 yılında çıkarılan Üniversiteler Yasası Tasarısı ile Akademiler birer “üniversiter yapı” kabul edilmiştir. Devam eden süreçte gerçekleşen 1980 darbesiyle birlikte ülke yönetimi askeriyenin eline geçmiş, Türkiye'de pek çok değişiklik yapılmıştır. Bu değişikliklerden en önemlisi 1982 anayasası olarak bilinen, 23 Eylül 1982 tarihinde yürürlüğe giren anayasa değişikliği olmuştur. Günümüzde hala pek çok maddesi ile yürürlükte olan bu

anayasa, darbeci yönetimce o günün şartlarına istinaden hazırlanmış bir anayasadır. Darbeyle birlikte, yüksek öğretimde merkezi bir yönetimin olmaması, üniversitelerde siyasi olayların olması gibi pek çok sorun neden gösterilerek 1981 yılında 2457 Sayılı YÖK kanunu çıkarılmıştır. 2457 Sayılı YÖK kanunun çıkarılmasıyla, 1961 anayasasında üniversitelere verilen özerklik ve özyönetim hakları ellerinden alınmıştır. YÖK kanunu ile üniversiteler depolitize edilerek, devlet yönetimine tabii tutulmuşlardır. YÖK kanunu öncesinde yüksek öğretim Milli Eğitim Bakanlığına bağlı akademilerde, bazı bakanlıklarca ve Milli Eğitim Bakanlığı'na verilen iki yıllık yüksekokullarda ve konservatuarlarda, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı üç yıllık eğitim enstitülerinde, uzaktan eğitim yapan YAYKUR'larda ve üniversitelerde verilmekteyken YÖK kanunu sonrası tüm yüksek öğretim eğitimi veren kurumlar üniversitelere bağlanarak ya da üniversiteye çevrilerek YÖK çatısı altında toplanmıştır. 1979 yılında çıkarılan Üniversiteler Yasası Tasarısı ile her ne kadar Akademiler “üniversiter yapı” olarak kabul edilmiş olsa da yaşanan tartışmalar YÖK Kanunu ile yaşanacak bu değişimin habercisi olmuştur. Bu kararlarla birlikte, 1981 yılında Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi önce Zonguldak Mühendislik Fakültesine dönüştürülmüş ve sonrasında 20 Temmuz 1982 yılında çıkarılan 17760 Sayılı yasa ile Hacettepe Üniversitesi'ne bağlanarak Hacettepe Üniversitesi Zonguldak Mühendislik Fakültesi ismini almıştır. Bu dönüştürülme sürecinde öğrencilerin, akademisyenlerin ve idari personelin fikri alınmamıştır. Hacettepe Üniversitesi'ne bağlanmanın siyasi bir karar olduğu, bu kararın öğrenci, akademisyen ve idari personelce onay görmediği sonucuna ulaşılmıştır. Görüşme gerçekleştirilen öğrencilerin, akademisyenlerin ve idari personelin genel görüşünün akademilerin kapatılmasının yanlış bir karar olduğu ancak kapatılacaksa bile akademinin akademisyen desteği gördüğü üniversitelerden birine bağlanmasının daha doğru olacağı yönünde olduğu görülmüştür. Ayrıca katılımcılarla yapılan görüşmelerde Zonguldak'ta 1992 yılında kurulacak olan üniversitenin daha o yıllarda Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin alt yapısı kullanılarak kurulmasının daha uygun bir politika olabileceği, ancak bunun siyasilerce istenmediği ifade edilmiştir. Yapılan görüşmelerde dönemin YÖK başkanı İhsan Doğramacı'nın alınan kararlarda etkili olduğu ve akademilerin üniversitelere bağlanma sürecinin doğru yönetilemediği fikri yaygın olarak görülmektedir.

Araştırmanın dördüncü alt amacı doğrultusunda Zonguldak Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin Hacettepe Üniversitesi Zonguldak Mühendislik Fakültesine Dönüştürülmesinin Sonuçları neler olmuştur sorusuna cevap aranmıştır. Elde edilen sonuçlara göre: Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi gibi Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı iken kapatılıp üniversitelere bağlanarak YÖK bünyesi altına giren akademilerin özerkliği büyük bir darbe almıştır. Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin Hacettepe Üniversitesi'ne bağlanmasıyla Ankara ve İstanbul'dan gelen akademisyen sayısı azaltılmış, akademide halihazırda asistan olarak görev yapan akademisyenler yardımcı doçentlik kadrosuna geçirilerek akademisyen eksikliği giderilmeye çalışılmıştır. Bu da eğitim öğretim faaliyetlerinin niteliğinin olumsuz etkilenmesine neden olmuştur. Ayrıca Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin Hacettepe Üniversitesi'ne bağlanmasıyla okulun fiziki ihtiyaçları için gerekli olan ödeneklere ulaşmak zorlaşmıştır. Zonguldak Mühendislik Fakültesi Hacettepe Üniversitesi'nin izin verdiği ölçüde gelişme gösterebilmiştir. Teknik personelin bu konudaki en önemli şikayetinin, patlayan bir lambanın bile değiştirilmesi için önce Hacettepe Üniversitesi Rektörlüğü'ne yazılması, onay geldikten sonra Ankara'ya gidilip Hacettepe Üniversitesi'nden temin edildikten sonra takılması gibi uzayan süreçler olduğu görülmüştür. Akademi döneminde iken kendi bütçesi ve ödeneği olan akademinin, Zonguldak Mühendislik Fakültesi olarak Hacettepe Üniversitesi'ne bağlanması sonucu özerklik ve ekonomik özgürlüğünü kaybettiği, uzayan bürokratik süreçlerin Fakülte'nin sorunlarını daha da çözülmez hale getirdiği görülmektedir. Fakülte'nin akademi olduğu dönemde maden mühendisliği öğretim üyelerinin NATO tarafından desteklenen "İstikrar İçin Bilim" isimli proje yarışmasına projeleri ile başvurduğu, projenin desteklenmesi kararının Hacettepe Üniversitesi'ne bağlı bir Fakülteye dönüştürülmesinden sonrasına denk geldiği belirtilmektedir. Bu olayın hatırlarda kalan etkisi, proje ödeneğine Hacettepe Üniversitesi Rektörlüğü'nce el konulmak istenmiş olması; ancak akademisyenlerin girişimi ile bu durum engellenerek fakülteye birçok laboratuvar, spor salonu ve kütüphane yaptırıldığı anlatılarına yansımaktadır. Nihayetinde ödeneğin Zonguldak'ta kaldığı anlaşılmakla birlikte, bu bütçenin tasarrufu ile ilgili kararın Hacettepe Üniversitesi'nde alınmış olmasının personel ve öğrencilerde kaygı atmosferi yarattığı anlaşılmaktadır. Dönemin Hacettepe Üniversitesi Rektörü Yüksel Bozer ilk ziyaretinde işçi kadrosunda bulunan teknik personelleri memur

kadrosuna almıştır. Fakülte de işçi kadrosunda çalışan hiçbir çalışan kalmamıştır. Türkiye’de 1961 Anayasası ile işçi ve memurlara verilen sendikalaşma hakkı verilmişken, 1980 darbesiyle bu hak memurların elinden alınmıştır. 1992 yılına kadar memurların sendikalaşma hakkı yokken, işçilerin sendikalaşma hakkının devam ettiği görülmektedir. Bu değişimin nedeni olarak dönemin işçilerinin sahip olduğu sendikalaşma hakkının olduğu gösterilmektedir. Hacettepe Üniversitesi Rektörü Yüksel Bozer’in dönemin siyasi gerilimi nedeniyle sendikalar ve çalışanlarla sorun yaşamamak için işçileri memur kadrosuna geçirdiği görülmektedir. Fakülte’nin Hacettepe Üniversitesi’ne bağlı kaldığı 1982-1992 döneminde maden ve makine dışında başka hiçbir bölümün açılmadığı, fakülteye gelişim göstermesi için bir çivi bile çakılmadığı belirtilmiştir. Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi’nin Hacettepe Üniversitesi Zonguldak Mühendislik Fakültesi’ne dönüştürülmesinden sonra 2457 Sayılı YÖK kanunu ile yüksek öğretim eğitiminin paralı hale geldiği, öğrencilere üniversite eğitimi alabilmek için harç ödeme zorunluluğu getirildiği görülmektedir. Akademiden fakülteye dönüştürüldükten sonra şehir dışından gelen akademisyenlerin sayısının azaltılması, yüksek öğretim eğitiminin paralı hale getirilmesi, üniversitelerin özerkliğinin elinden alınması, eğitim-istihdam ilişkisinin kaybolması gibi pek çok değişiklik göstermektedir ki, artık sosyal devlet anlayışının önemini yitirdiği görülmüştür. Her ne kadar 1982 Anayasası’nda “sosyal devlet” kavramına yer verilse de artık Türkiye’de devlet sanayiden eğitime pek çok konudan çekilmeye başlamıştır. Neoliberalizmin etkileri de Türkiye’de görülmeye başlanmıştır. 1984 yılında açılan ilk özel üniversite olan Bilkent Üniversitesiyle birlikte yüksek öğretim eğitimi veren özel sektör üniversiteleri de açılmaya başlanmıştır.

Öneriler

Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi’nin eğitim verdiği 1975-1982 yılları Türkiye’nin muasır medeniyetler seviyesine erişme, ilerleme ve kalkınma hedefleri açısından mesleki ve teknik eğitime müstesna bir önem verildiği bir dönem olarak görülebilir. Bu yıllarda işgücü piyasalarının gereksinimleri, yer altı ve yer üstü kaynakların en iyi şekilde değerlendirilmesini mümkün kılacak nitelikli işgücünün yetiştirilmesine dayalıdır. Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi’nin de dönemin ruhuna uygun şekilde kalkınma hedeflerinin

gerektirdiği işgücünü yetiştirme bakımından önemli bir ihtiyacı karşıladığı görülmektedir. Bugün gerek üretim gerekse de eğitim alanında 21. Yüzyılın gereksindiği koşullar ve işgücü piyasasının yönelimleri değişmiş olsa da insan yetiştirmenin ekonomik büyüme ve kalkınmadaki rolü, küreselleşen piyasalarda nitelikli işgücünün anlam ve önemi yerini korumaktadır. Özellikle bilimsel ve teknolojik ilerlemeyi gerçekleştirecek atılımların yine mesleki ve teknik işgücünün en iyi imkanlarla yetiştirilmesi, mühendislik ve mimarlık eğitimlerinin çağın ihtiyaçlarına karşılık verebilmesi ile mümkün olacağı söylenebilir. Bu bakımdan uygulayıcıların Akademi deneyiminden feyz alarak mesleki teknik işgücü yetiştirilen okulların niteliğinin yükseltilmesi için (1) Uygulamalı bilimlerde uygulamalı eğitimlerin etkili şekilde sahada ve sahanın ihtiyaçlarıyla koordineli şekilde yürütülmesini sağlamaları, (2) Fiziki altyapı ve donanım olarak okulların nitelikli hale getirilmesi için devlet bütçesinden kaynak ayrılması, ayrıca sahada bulunan üretim merkezlerinin fiziki olanaklarının da eğitim kurumları için tahsis edilmesi ya da eğitim amacıyla kullanımını mümkün kılacak politikalar geliştirilmesi, (3) Kurumsal adı ve yapısı ne olursa olsun, bilim üretiminin gerçekleştirildiği yüksek öğretim kurumlarının eğitim ve araştırma boyutunda akademik özerklik ilkesine uygun şekilde hizmet vermesinin koşullarının yaratılması (4) Küresel ekonominin gerektirdiği yeni iş kolları ve yeni teknolojileri ülkeye entegre edebilecek yeni yükseköğretim kurumlarının kurulması; yapay zeka, kodlama, yazılım ve benzeri teknolojik bilgi ve becerilerin eğitime öncelik verilmesi, (5) Hem akademik personel, hem de öğrenciler için uluslararası hareketlilik ve bilgi transferi imkanlarının artırılması tavsiye edilebilir.

Araştırmada ele alınan Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisiyle ilgili yapılan literatür taramasında daha önce bu konuyla ilgili yapılan bir araştırmanın olmadığı görülmüştür. Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademileriyle ilgili yapılan literatür çalışmasında da Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademileriyle ilgili araştırmanın olmadığı görülmüştür. Bu doğrultuda araştırmacılara Ankara Devlet Mühendislik Mimarlık Akademisi, Balıkesir Devlet Mühendislik Mimarlık Akademisi, Denizli Devlet Mühendislik Mimarlık Akademisi, Edirne Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi, Eskişehir Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi, Elazığ Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi, Isparta Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi, İstanbul Devlet

Mühendislik ve Mimarlık Akademisi, Kayseri Devlet Mühendislik Mimarlık Akademisi, Kocaeli Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi, Konya Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi, Sakarya Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi olmak üzere kalan 12 Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin çalışılması önerilebilir. Ayrıca İstanbul, Eskişehir, Ankara, Adana, Bursa ve Trabzon olmak üzere altı İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi; Ankara, İstanbul ve Manisa olmak üzere üç Gençlik Spor Akademisi, Ankara'da kurulan Sosyal Hizmetler Akademisi ve İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi de yeni araştırmalarda konu olarak seçilebilir.

KAYNAKÇA

- Açıkgöz, B., & Ünlü, T. (2007). *Zonguldak Yüksek Ma'adin ve Sanayi Mektebi Kongresi*. Madencilik Bülteni, 102-104.
- Ada, M. S., Ertan, S., Özer, U., Talan, F. Ç., & Talan, H. M., (2023). *1980 İhtilali Öncesi İstanbul Devlet Mühendislik Ve Mimarlık Akademisi Öğrencilerinin Sol Örgütlenmeleri*. İstanbul: Bilkent Üniversitesi.
- Anıl, M. N., & Meray N. (1942). *Türkiye'de Maden Mevzuatı*. C. 1-2, İstanbul: Tan Matbaası.
- Anonim, (1950). Maden Teknik Okulu Teknisyenlerin Mühendislik Eğitimi. *Halk Dostu Gazetesi*, s. 1.
- Anonim, (20.02.1951). Memleketimizden Gidecek Teknik Elemanlar için Amerika'da Etüt İmkânı Sağlanıyor. *Sabah Gazetesi*, s. 6.
- Anonim, (10.01.1961). Maden Teknik Okulu Öğrencilerinden 60 Kişilik Bir Grup Dün Ankara'ya Gitti. *Şafak Gazetesi*, s. 2.
- Anonim, (2023). Parasız-Yatılı Maden Mektebi Neden Kapatıldı. *Pusula Gazetesi*, s. 3.
- Anonim, (2023). Prof. Dr. Faruk Yalçın Uğurlu'yu Kaybettik. *Pusula Gazetesi*, s. 1.
- Anonim, (2024, 30 Ekim). Maden Teknik Okulu, *Halk Dostu Gazetesi*, s. 2.
- Arslan, E. (2022). Nitel Araştırmalarda Geçerlilik ve Güvenilirlik, *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 51 (1), 395-407.
- Avşaroğlu, N. (2001). Türkiye'de Maden Mühendisliği Eğitimi Tarihçesi. Yayınlanmamış Rapor. Nisan 23, 2024 tarihinde https://api.maden.org.tr/uploads/portal/resimler/ekler/619e83c8832a8b5_ek.pdf adresinden alınmıştır.
- Avşaroğlu, N (2020). Osmanlı Devleti'nde Maden Mühendisi Eğitimi Yayınlanmamış Rapor. Nisan 26, 2024 tarihinde https://www.academia.edu/44796008/Osmanli%C4%B1_Devletinde_Maden_M%C3%BChendisli%C4%9Fi_E%C4%9Fitimi adresinden alınmıştır.
- Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Tetkik Dairesi Başkanlığı, (1975). *Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi İçin İldası Uygun Görülen Kadrolar*. Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi, Fon Kodu: 30-18-1-2, Yer Kodu: 335-45-10. Ağustos 08, 2024 tarihinde <https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=411178&Hash=FB6FE3C9E771FBAC3F4B0D2308E65B64879B8FF2BDA22072DDD3D014730E3EF7&M=1> adresinden alınmıştır.

- Başvekalet Kararlar Müdürlüğü, (1940). *Zonguldak'ta Maden Teknisyen Okulu'nun Açılması*. Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi, Fon kodu: 30.18.1.2/Yer No: 92.91.15. Ağustos 08, 2024 tarihinde <https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=64992&Hash=53C4FDD65C8B8D25FA20CEA24D34577FFA68350F0F61542BC1046F1EE5AE7380&Mi=0> adresinden alınmıştır.
- Becerikli, S. (2021). Türk Eğitim Tarihinde Bir Uzaktan Öğretim Deneyimi- (YAYKUR). *MSGSÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 1 (23), 461-475.
- Boras, H., (1945). *Maden Teknisyen Mektebi*. Zonguldak: Bağımsız.
- Charles, V., (2015). Peru'da Madencilik Kümesi Gelişimi: Uluslararası En İyi Uygulamalardan Öğrenme. *Uygulamalı Çevre ve Biyolojik Bilimler Dergisi*, 5 (1), 1-13.
- Coulson, M. (2012). *The History Of Mining: The Events, Technology And People Involved In The Industry That Forged The Modern World*. Birleşik Krallık: Harriman House Limited.
- Deniz, T. (2015). Zonguldak İlinde Nüfusun Gelişimi ve Dağılışı. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 19(32), 299-320. <https://doi.org/10.17295/dcd.37481>
- Denizer, Ş., (1991). *Zonguldak Gerçeği*. Zonguldak: Uyanış Yayınevi.
- Dereköy, M., (1978). Ülkemiz Madenciliğinde Yüksek Öğretim Sorunları Yahut Tümüyle Devletin Yüksek Öğretim Sorunu. *Türkiye 1. Kömür Kongresi (23-27 Ocak 1978)*. Türkiye Kömür İş Kurumu Yayınları, 608-609.
- Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademileri Kanunu. (1969, Haziran 3). *Resmi Gazete* (Sayı: 13213). 2024, Mart 25 tarihinde <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/13213.pdf> adresinden alınmıştır.
- Dölen, E. (2006). Zonguldak Maden Mühendis Mekteb-i Âlisi (1924-1931). *Zonguldak Kent Tarihi '05 Bienali Bildiriler Kitabı*, 1, 21-31.
- Dölen, E. (2021). Zonguldak Maden Teknisyen Mektebi (1940–1949). *Osmanlı Bilimi Araştırmaları*, 22(1), 1-66.
- Egeran, E. N., (1996). Memleketimiz Madenciliği Refik Fenmen'e Borçludur. *Bilim ve Teknik Dergisi*, 338.
- Güçlü, M., (2013). Eğitim Tarihi Araştırmalarında Sözlü Tarih Uygulaması. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11(1), 100-113. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tebd/issue/26093/274952>.
- Gür, B. S., Özoğlu, M., & Bakış, T. (2015). Türkiye'de Yükseköğretim Politikaları: Erişim, Kalite ve Yönetim. *Türkiye'de eğitim politikaları*, 299, 321.

- Hakan, A. (1982). Akademiler Üniversiteye Dönüşürken. *Eğitim ve Bilim*, 7(39). Mayıs 4, 2024 tarihinde <http://egitimvebilim.ted.org.tr/index.php/EB/article/view/5723> adresinden alındı.
- Hirsch, E. E, (1979). “Üniversite” Kavramı ve Türkiye’deki Gelişimi. İstanbul: Fakülteler Matbaası.
- İktisat Vekaleti, (1928). *Zonguldak Maden Mühendis Mektebi Alisi Talimatnamesi*. Zonguldak: İktisat Vekaleti.
- İleri, T. (2012). Cumhuriyet Döneminde Açılan İlk Madencilik Okulları ve Madenci Yetiştirme Kursları. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 5(6), 251-262.
- Kalyoncu, H. (2005). *Kömürde Açan Çiçek*. Ankara: Pervaz Yayınları.
- Karabalık, K., (2016). *Zonguldak’ta Mesleki ve Teknik Eğitim (1924-1992)*. Zonguldak: Bülent Ecevit Üniversitesi Yayınları.
- Kaştan, Y. (2016). Osmanlı Devleti’nde “1913 Tarihli İdare-İ Umumiye-İ Vilayat Kanun-İ Muvakkati” ile Vilayet Yönetiminin Yeniden Yapılandırılması. *Osmanlı Medeniyeti Araştırmaları Dergisi* 2 78-98.
- Kaymakoglu, B. & Tombal Kara T. D. (2022). Türkiye’de Maden Mühendisliği Eğitimine İstatistiksel Bakış. *Bilimsel Madencilik Dergisi*, 61(4), 231-238.
- Kıral, B. (2020). Nitel Bir Veri Analizi Yöntemi Olarak Doküman Analizi. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8 (15), 170-189. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/susbid/issue/54983/727462>.
- Kümbetoğlu, B. (2015). *Sosyolojide ve Antropolojide Niteliksel Yöntem ve Araştırma*. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Medimagazin, (2019). *Hacettepe Üniversitesi Kalp ve Damar Cerrahisi Ana Bilim Dalı Kurucusu Prof. Dr. Yüksel Bozer Vefat Etti*. Nisan 29, 2024 tarihinde <https://medimagazin.com.tr/hekim/hacettepe-universitesi-kalp-ve-damar-cerrahisi-ana-bilim-dali-kurucusu-prof-dr-yuksel-bozer-vefat-etti-84064> adresinden alınmıştır.
- Maden Tetkik ve Arama [MTA]. (1937). *Zonguldak Maden Başçavuş Mektebi Talimatnamesi*. Zonguldak: MTA.
- Maden Tetkik ve Arama [MTA]. (1938). *Zonguldak Maden Başçavuş Mektebi Talimatnamesi*. Zonguldak: MTA.
- Maden Tetkik ve Arama [MTA]. (1940). *Zonguldak Maden Teknisyen Mektebi Talimatnamesi*. Zonguldak: MTA.
- Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü Kanunu, 1935, Haziran 22). *Resmi Gazete* (Sayı: 3035). Mart 26, 2024 tarihinde <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/3035.pdf> adresinden alınmıştır.

- Milli Eğitim Bakanlığı, [MEB]. (1961). *Zonguldak Maden Teknik Okulu'nun İlga Edilmeyip İstanbul Teknik Üniversitesi Teknik Okulu'na Bağlanması*. Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi, Fon Kodu:30-1-0-0, Yer Kodu:91-570-3. Ağustos 8, 2024 tarihinde <https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=271546&Hash=228826225645B482F76C0BF9C7AF496D2ECE976BADD11F92A38AF1CB85C9414D&Mi=1> adresinden alınmıştır.
- Milli Eğitim Bakanlığı, [MEB]. (1979). *Üniversiteler Yasası Tasarısı*. Ankara: MEB.
- Okumuş, E. (2022). *Bir Kamusal Eğitim Deneyimi: EKI Armutçuk Özel İlkokulu Üzerine Tarihsel Bir Analiz*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Zonguldak: Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özer, H. & Karabalık, K. (2017). Yükseköğretim Tarihi İçerisinde Zonguldak Maden Tatbikat Başçavuş Mektebi 1937-1940. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, (2), 185-191.
- Özsoy, C., (2007). *Türkiye'de Mesleki ve Teknik Eğitimin İktisadi Kalkınmadaki Yeri ve Önemi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Öztürkmen, A. (1998), Sözlü Tarihin Yerel Tarih Araştırmalarına Katkısı. *Yerel Tarih*, 1(1), 12-15.
- Öztürkmen, A. (2002). Sözlü Tarih: Yeni Bir Disiplinin Cazibesi. *Toplum ve Bilim Dergisi*, 91, 117-120.
- Sankır, H., & Demir Gürdal, A. (2014). Bülent Ecevit Üniversitesi'nin Zonguldak'a Etkileri ve Kentin Üniversite Algısı. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi* (2), 90-98.
- Tak, İ., (2001). *Osmanlı Döneminde Ereğli Kömür Madenleri*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Terzi, M., H., (2023). İnönü Dönemi'nde Türkiye Madenciliği (1939-1950). *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, XXXIX(108), 389-438.
- Türkiye Cumhuriyeti Zonguldak Ticaret ve Sanayi Odası, (1933). *Cumhuriyetin On Yılında Zonguldak ve Maden Kömürü Havzası*. Zonguldak: Türkiye Cumhuriyeti Zonguldak Ticaret ve Sanayi Odası.
- Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, (1973-1977). *Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı*, Ankara: Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı. Mart 30, 2024 tarihinde <https://www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari/> adresinden alındı.
- Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, (1979-1983). *Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı*, Ankara: Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı. Mart 30, 2024 tarihinde <https://www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari/> adresinden alındı.

- Ulutaş, B. (2021). *Doküman Analizi*. (Edt: Seggie, F. N. & Bayyurt, Y.) *Nitel Araştırma Yöntem, Teknik, Analiz ve Yaklaşımları*, 287-305. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Ulutaş, B. (2023). Modernleşmenin Kısacasında İmparatorluktan Cumhuriyete Özgürleştirici Bir Eğitim Arayışı. *Mülkiye Dergisi*, 47(5), 139-174.
- Ültay, E., Akyurt, H., Ültay, N. (2021). Sosyal Bilimlerde Betimsel İçerik Analizi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (10), 188-201.
- Üsdiken, B., Topaler, A., ve Koçak, Ö., (2013). Yasa, Piyasa ve Örgüt Tiplerinde Çeşitlilik: 1981 Sonrasında Türkiye'de Üniversiteler. *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 68 (3). pp. 187-223.
- Vural, K. B., (2019). Nato ve Bilim. *Madde, Diyalektik ve Toplum Dergisi*, 2(3), 219-225.
- Yersel, K. (1989). *Madencilikte Bir Ömür: Anılar-Görüşler*. İstanbul: Yurt Madenciliğini Geliştirme Vakfı.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (1999). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (11 baskı: 1999-2018)*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, Ö., (2008). *Nazilerle Beş Yıl*. İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Yılmaz, R. & Koyuncu, R. T., (2020). Bir Dönüşümün Başlangıç Hikayesi: Karaelmas ve Endüstri Devrimi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(22), 1021-1042.
- YÖK Kanunu. (1981, Kasım 6). *Resmi Gazete* (Sayı:17506). Mart 30, 2024 tarihinde <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/17506.pdf> adresinden alındı.
- Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararname. (1982, Temmuz 20). *Resmi Gazete* (Sayı: 17760). Nisan 30, 2024 tarihinde <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/17760.pdf> adresinden alındı.
- Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun. (1983, Mart 30). *Resmi Gazete* (Sayı:18003). Nisan 30, 2024 tarihinde <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/18003.pdf> adresinden alındı.
- Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun İle 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun. (1992, Temmuz 11). *Resmi Gazete* (Sayı: 21281). Mart 30, 2024 tarihinde <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/21281.pdf> adresinden alındı.
- Yüksel, B., (2017). Çalışma İlişkilerine İlişkin İlk Düzenleme: Dilaver Paşa Nizamnamesi ve Çalışma Hayatına Etkileri. *İş ve Hayat Dergisi*, 3(6), 155-178.

- Zaman, E. M. (2005). Zonguldak Kömür Havzası'nda Madencilik Eğitimi ve Maden Mektebi. Zonguldak Kent Tarihi. *05 Bienali Bildiriler Kitabı*, 1, 33-49. Zonguldak: Zonguldak Kültür ve Eğitim Vakfı.
- Zaman, E. M., (2007). Zonguldak'ta Spor .*07Bineali Bildiriler Kitabı*. Zonguldak: Zonguldak Kültür ve Eğitim Vakfı.
- Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, (2023a). Maden Mühendisliği, Mezunlarımız (1979, 1980, 1981) Nisan 25, 2024 tarihinde <https://maden.beun.edu.tr/tanitim/mezunlarimiz.html> adresinden alındı.
- Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, (2023b). Zonguldak Meslek Yüksek Okulu hakkımızda. <https://zmyo.beun.edu.tr/zmyo/hakkimizda.html> adresinden 17.05.2023 tarihinde alınmıştır.
- Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, (2023c). Makine Mühendisliği hakkımızda. <https://makina.beun.edu.tr/hakkimizda/hakkimizda.html> adresinden 14.06.2024 tarihinde alınmıştır.
- Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, (2024a). Emeği geçenler. <https://maden.beun.edu.tr/personel/emegi-gecenler.html> adresinden 29.10.2024 tarihinde alınmıştır.
- Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi, (1979). *Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi Mezuniyet Yıllığı*, Zonguldak.
- Zonguldak Maden Başçavuş Okulu ile Maden Teknisyen Okulunun Millî Eğitim Bakanlığına Devri Hakkıyla Kanun. (1948). T. C. Resmi Gazete (7092, 29 Aralık 1948)

EKLER

Ek 1: Öğretim Görevlisi Şenol Kuşçu'nun Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisinin Hacettepe Üniversitesi Mühendislik Fakültesine Dönüştürülmesi Aşamasındaki Durumuna Dair Rapor

Zonguldak Devlet
Mühendislik-Mimarlık
Akademisinin H.Ü.
Mühendislik Fakültesine
ne dönüştürülmesi
Aşamasındaki Durum
(Rapor)

Hazırlayan: Y. Kuşçu
Öğretim Görevlisi
Akademi Başkanı
Yardımcısı
Ekim 1982

II - Kurumun Öğretim Elemanı Durumu.

1. Öğretimde Öğretim elemanları. Öğretim üyesi ve yardımcılardan oluşmaktadır. Prof. ve Doçentler Öğretim üyesi, Öğretim görevlileri, araştırma görevlileri (asistanlar), uzmanlar, ekutanlar (işin öğretmenleri) Öğretim üyelerini oluşturmaktadır. Yasa gereği Öğretim üyesi sürekli istihdam, yardımcılar ise en çok 2 yıl süre geçici süre ile istihdam edilmektedirler.

Fakültede hâlen:

3 Profesör (birisini bir, ikisi iki ders yılı için geçici),
10 Doçent (üçü kadrolu, ikisi iki, dördü bir öğretim yılı için geçici görevli)

2 Yardımcı Doçent (2 yıl süreli kadrolu)
bulunmaktadır.

Diyarbakır Sayıları ve Kariyerleri devamlı değişen hâlen. ... kadar Öğretim üyesi yardımcısı bulun

İsinde bulunduğumuz ders yılında, Maden mühendisliği bölümü için geçici görevlendirmelerle yeterli sayıda öğretim üyesi sağlanabilmektedir. Ancak, maden bölümü için, geçici görevlendirmelerle de olsa yeterli öğretim üyesi ve öğretim görevlisi temin edilememiş. 10 adet yarı mezun araştırma görevlisi (asistan) öğretim görevlisi (hoca) statüsüne geçerek meslek derslerinin bu elemanlarla yürütülmesi yoluna gidilmiştir. Bu uygulamanın, gerek bu elemanların kendileri ve gerekse eğitim öğretim işleri için olumsuz etkileri vardır.

III. Kurumun Sorunları

Kurumun, genelden ve kuruma ait özel n
lerden kaynaklanan sorunları bulunmaktadır.

12 Eylül hareketinin sağladıkları herkesce
linmektedir. 1981 yılında çıkarılan 2552
yılı Y.Ö.K yasası ve bu kapsama giren diğ
yasal ve idari düzenlemelerin ise, kurumda
yan olumlu ve olumsuz yönleri mevcuttur.
Olumlu tarafları olarak, aşağıdaki hususlar say

1-) Bu düzenlemeler, hergünden önce kurumda
disiplin getirmiştir. Bugün işin, gelişmeyen,
reğine uygun tutum ve davranışta olmayan i
cilerin öğrenülüklerinin devamı ve başka ka
larla uyarımların mümkün değildir.

1-) Kurumun bu pün de en önemli sorunu yeterli sayı
la ve nitelikte öğretim elemanının bulunmamasıdır. Son
tüzelenmeler bu soruna çözüm getirememiştir. Kalıcı ve kalıcı
olu öğretim ^(HÖK) elemanı kadrosu oluşmadıkça böyle geçici
özenlendirmelerle bu sorunun çözümünün mümkün olma-
yacağı anlaşılmıştır.

2-) Prof ve Doçentler dışındaki öğretim elemanları
ı fazla iki yıl süreli geçici özenlendirmelerle gö-
sterildiği için kuruma bağlılıkları zayıflamıştır. Bu
nedenle ~~ekserisi~~ ^{özellikle Zonguldak'ta} başkanyerlerde çalışmaya arzulanlar
adını ^{devamlı ayrılmaktadır} ~~özellikle Zonguldak'ta~~ ^{kolmasına yardımcı olacak bir bağ-}
lanmamışlardır.

3-) Bağlı bulunduğu Hacettepe Üniversitesinin, (bu-
ne kadar ki uygulamaya bakıldığında) kurumun geliş-
mesi için bir katkı sağlanmamaktadır. Aksine, mer-
ezin Ankara'da oluşu ve sorunlarına gerekli ilginin
gösterilmeyişi (veya yasal nedenlerle) işleyişini eski
önerilerde ^{zor hale getirmiştir} (Akademi, Geçici
zlik işleri ile ilgili konular, ^{Ödenekler v.s.} ^{Akademik konular})

4-) Geçici sürelerle görevli idare ve öğretim
kuvveti alan öğretim üyelerinin bir bölümünün köklü
araştırmalar yerine ^(belki de vakitli olarak) ^{gayreti içinde olduklarına} ^{özlemekte}
armak

5-) ~~Büyük kentlerdeki~~ gelişmiş üniversitelerde öğre-
tici apan Öğretim üyelerinin ^{bilimsel} gelişme, yapantı ve baze
e ücret durumları daha iyi olmaktadır. Örneğin le
üniversitelerdeki öğretim üyelerinin danışmanlık, döner
ermaye gibi kanallardan ayrıca gelirleri olabilmekte-
dir. Bu nedenlerle Zonguldak gibi yerlerde ^{kalmak}
^{görev almak} istememektedir.

6-) Halen Fakültede boş geçen ders bulunma-
maktadır. Ancak yazılan eğitim-öğretim birçok
nedenlerle olması gerekenden uzaktır. (öğretici ^{durumu} la-
zımatı, sınıf kalitesi, i.s.) deneyim ^{eksikliği} v.s.)

7-) Fakültenin öğretim elemanları dışındaki
emur ve işçileri de uygun niteliklerde değil-
dir. Üstelik ekresi is bulup ayrılma ça-
ası içindedir. ^{öğretim elemanlarında olduğu gibi} Bu kesim arasında da işini bi-
en kuruma Sarılan ^{ekmek kapımdır diye} bir ^{kaynasma} kilit kadrosu teşekkül
etmemiştir. (Bunda EKi'nin ^{personel yapısı ve} ^{dam kapısı olması} ^{hidroliği yoktur?})

yurt dışına gönderme gibi ^{hususlarla} ^{bu} ^{örneğin} imkânla
yaratılmalıdır.

8-) Öğrencilerin yaz stajları^m ciddi bir çalış-
ma ve en az sporî ücretle yapmaları sağ-
lanmalıdır.

9-) Öğrencilerin bunları ile ilgilenecek
büro oluşturulmalıdır.

10-) Fakülte içinde yeterince fazla bas-
ve stajlar mevcuttur. ^{Çalışmalarını ve öğren-}
^{im ile ilgili işlemleri} ^{bir meslek ya-}
lırlarını ve çalışmalarını ^{en yakın işleri tarafında} ^{transföndör} ^{yaşadıkları}
ayrılmalıdır.

13.) 12 Eylül Öncesinde Lik 288
laman, Faki İdari personel ile Öğrenci
görevleri yakınlaşma, arkadaşlık
ilişkilerine göre ^{oortu} başlanmak tadır.
or so olsa
durumun sakıncaları olmak tadır

XXX

11.) Fakülte'deki Tüm Galisauların Ga
ma, tutum ve davranışları en yakın ilişkileri ta
dan yakından izlemeli, görev yapmayanları,
görevine uygun tutum ve davranışta bulunmayanları,
oldukları idareye göre cezaya edilmelidir.
Halen ~~bu durum~~ Halen böyle bir uygulama görülmemektedir

4.10.1982

Deniz Kısca

Ek 2: Görüşme Ön Formu

Görüşülen Kişinin Adı Soyadı :

Görüşülen Kişinin Yaşı:

Görüşülen Kişinin Cinsiyeti:

Görüşülen Kişinin Doğum Yeri:

Görüşülen Kişinin Doğum Tarihi:

Görüşmenin Yapıldığı Tarih/Saat/Mekan:

Görüşme Kaydının Niteliği (Sesli, Görüntülü):

Toplam Kayıt Süresi:

Görüşülen Kişi Hakkında Genel Bilgiler (Araştırma Konusu İle Bağ):

Varsa Görüşme Sırasında Yer Alan Diğer Kişiler:

Ek 3: Öğrenci Görüşme Soruları

*Kendinizi tanıtabilir misiniz?

- Aldığınız eğitimler ve kariyerinizden söz eder misiniz?

-Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi ile bağınız nedir, açıklar mısınız?

1. Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisinin Fiziki Koşulları, Donanımı, Eğitimde Kullanılan Yöntemler, Akademik ve İdari Personelin Çalışma Koşulları İle Okul İklimi

1. Eğitim aldığınız dönemde Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin fiziki yapısını anlatır mısınız?

-İçinde yer aldığı coğrafi koşullar, okul binası, derslikler, laboratuvarlar, kütüphane, sportif aktivite alanları, kafeterya ve bunun gibi olanaklarını değerlendirir misiniz?

-Bu fiziksel olanakları dönemin diğer Akademileri ya da yüksek öğretim kurumlarıyla kıyaslayabilir misiniz?

2. Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'ni akademik ve idari personel yeterliliği bakımından değerlendirir misiniz?

3. Okulunuzu laboratuvar malzemeleri ve ders materyalleri açısından değerlendirir misiniz?

4. Okulunuzu temizlik ve güvenlik olanakları açısından değerlendirir misiniz?

5. Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nde eğitimlerin nitelikli teknik iş gücü yetiştirmeyi sağlayacak şekilde uygulamalı olarak yapılma koşullarından bahseder misiniz?

-Uygulamalı eğitimler için gerekli saha çalışmaları yapılır mıydı? Evetse bu çalışmaları mümkün kılan mevzuat, program (müfredat), bütçe ve akademisyen niteliği açılarından bu akademinin koşullarını değerlendirir misiniz?

6.Öğrencilerin staj süreçleri nasıl gerçekleştirilmekteydi?

7. Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nde aldığınız derslerden ve akademisyenlerin dersleri işleme şekinden bahsedebilir misiniz?

-Akademide aldığınız derslerin sizi mesleğe hazırlayıp hazırlamadığı hakkındaki görüşlerinizi paylaşır mısınız? Sonraki mesleki yaşantınızda bu derslerde edindiğiniz kazanımların size faydalarının neler olduğunu açıklar mısınız?

8. Öğrenci olmak dışında müzik, edebiyat, spor, tiyatro vb. sosyal etkinliklerde görev aldınız mı, bunlar nelerdi?

-Sosyal aktivitelerin çeşitliliği açısından okulunuzu değerlendirir misiniz?

9. Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nde görev yapan akademik personelin özlük hakları, çalışma şartları, maaş durumları ve sosyal olanakları (lojman, sosyal tesis gibi) değerlendirebilir misiniz?

10. Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nde eğitim aldığınız yıllarda okul bileşenlerinin (öğrenciler, akademisyenler ve idari personelin) birbirleriyle iletişimleri nasıldı?

-Demokratik karar mekanizmalarına katılma, saygı ve güven ortamı tesis etme, sosyal, kültürel ve siyasi eğilimler konularındaki gözlemlerinizi paylaşır mısınız?

11. Öğrenci, akademisyen veya idari personel içinde kadınların oranı ve eğitime katılımı hakkında neler söylersiniz?

-Kadınların mimarlık ve mühendislik gibi erkek işi görülen bir mesleğe uyum becerileri, okul bileşenleriyle iletişim ve uyumları hakkında neler söylersiniz?

2. Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisinin Faaliyet Gösterdiği 1975-1982 Yılları Arasında Türkiye ve Zonguldak Ekonomisine, Sosyal Ve Kültürel Yaşamına Katkıları

12. Okulunuzun faaliyet gösterdiği dönemde ulusal ya da yerel basına yansımış önemli bir başarısını hatırlıyor musunuz? Hatırlıyorsanız anlatabilir misiniz?

13. Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nde eğitim gören mezunların sonraki yaşantıları ve kariyerleri nasıl bir seyir izlemiştir? Yaşantınızdan örneklerle açıkla mısınız?

-Bu mezunların eğitimini aldıkları alanlarda istihdam edilme durumları nasıl olmuştur? Akademi mezunları, hangi sektörlerde istihdam edilmişlerdir?

-Mezunların sahip oldukları Akademi diplomasının, onların mesleki yaşamları ve sosyal statüleri üzerindeki etkileri nasıl olmuştur?

-Mezunların mesleki yaşamları ve sosyal statülerini açısından, diğer akademilerle kıyaslandığında Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin belirgin bir farkı olup olmadığını açıkla mısınız?

14. Eğitim görmek için okulunuza şehir dışından gelen öğrencilerin toplam öğrenci sayısına oranı hakkında fikir yürütebilir misiniz? Bu öğrencilerin, şehre uyum kabiliyetleri nasıldı?

-Zonguldak'ın kültürel dokusu, sosyal yapısı ve ekonomisi şehir dışından gelen öğrencilerden nasıl etkilenmiştir?

3. Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin Hacettepe Üniversitesi Zonguldak Mühendislik Fakültesine Dönüştürülmesini Getiren Süreçler

15. Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin Hacettepe Üniversitesi Zonguldak Mühendislik Fakültesi'ne dönüştürülmesi sürecinden bahseder misiniz?

-Bu süreçte neler yaşandığını, öğrenci gözünden anlatır mısınız?

-Sizce bu süreci getiren nedenler nelerdir?

4. Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin Hacettepe Üniversitesi Zonguldak Mühendislik Fakültesine Dönüştürülmesinin Sonuçları

16. Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin Hacettepe Üniversitesi Zonguldak Mühendislik Fakültesi'ne dönüştürülmesinin sonuçlarından bahseder misiniz?

-Okulun fiziki yapısı, öğrenci sayısı, öğrenci başına düşen akademisyen ve personel sayıları, laboratuvar ve sosyal tesis olanakları ne şekilde dönüşüme uğramıştır?

-Şehrin ekonomik ve sosyal yapısı nasıl bir dönüşüme uğramıştır?

Bu konuyla ilgili bizim sormadığımız, dikkatimizden kaçan ve sizin eklemek istediğiniz herhangi bir şey var mı?

Ek 4: İdari Personel Görüşme Soruları

1. Zonguldak Devlet Mühendislik Ve Mimarlık Akademisinin Fiziki Koşulları, Donanımı, Eğitimde Kullanılan Yöntemler, Akademik Ve İdari Personelin Çalışma Koşulları İle Okul İklimi

1. Çalıştığınız dönemde Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin fiziki yapısını anlatır mısınız?

-İçinde yer aldığı coğrafi koşullar, okul binası, derslikler, laboratuvarlar, kütüphane, sportif aktivite alanları, kafeterya ve bunun gibi olanaklarını değerlendirir misiniz?

-Bu fiziksel olanakları dönemin diğer Akademileri ya da yüksek öğretim kurumlarıyla kıyaslayabilir misiniz?

2. Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'ni akademik ve idari personel yeterliliği bakımından değerlendirir misiniz?

3. Okulunuzu temizlik ve güvenlik olanakları açısından değerlendirir misiniz?

4. Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nde derslerde yapılan uygulamalı saha çalışmaları ve öğrencilerin staj olanaklarından bahseder misiniz?

- Bu çalışmaların ve stajların dayandırıldığı mevzuat ve bu eğitimler için Akademi'ye sağlanan bütçe olanakları nelerdi?

5. Okulunuzu sosyal aktivitelerin çeşitliliği (müzik, edebiyat, spor, tiyatro vb) konusunda değerlendirir misiniz?

6. Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nde görev yaptığınız dönemde personelin özlük hakları, çalışma şartları, maaş durumları ve sosyal olanakları (lojman, sosyal tesisler ve çeşitli sosyal olanaklardan yararlanma) nasıldı, açıklayabilir misiniz?

-Diğer Kamu kurumların çalışanına sağladığı imkanlarla Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin idari personele sağladığı imkanları kıyaslayabilir misiniz?

7. Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nde çalıştığınız yıllarda okul bileşenlerinin birbirleriyle iletişimleri nasıldı?

-Demokratik karar mekanizmalarına katılma, saygı ve güven ortamı tesis etme, sosyal, kültürel ve siyasi eğilimler konularındaki gözlemlerinizi paylaşır mısınız?

8. Öğrenci, akademisyen veya idari personel içinde kadınların oranı hakkında neler söylersiniz?

-Kadınların sınıf içi süreçlere katılımı, mimarlık ve mühendislik gibi erkek işi görülen bir mesleğe uyum becerileri, okul bileşenleriyle iletişim ve uyumları hakkında neler söylersiniz?

2. Zonguldak Devlet Mühendislik Ve Mimarlık Akademisinin Faaliyet Gösterdiği 1975-1982 Yılları Arasında Türkiye Ve Zonguldak Ekonomisine, Sosyal Ve Kültürel Yaşamına Katkıları

9. Okulunuzun faaliyet gösterdiği dönemde ulusal ya da yerel basına yansımış önemli bir başarısını hatırlıyor musunuz? Hatırlıyorsanız anlatabilir misiniz?

10. Akademi'den mezun olan öğrencilerin sonraki yaşantılarında ve kariyerlerinde nasıl bir yol izledikleri hakkındaki gözlemlerinizi paylaşır mısınız?

-Akademi mezunları, alanları dışında başka hangi sektörlerde istihdam edilmişlerdir?

-Mezunların sahip oldukları Akademi diplomasının, onların mesleki yaşamları ve sosyal statüleri üzerindeki etkileri nasıl olmuştur?

-Mezunların mesleki yaşamları ve sosyal statülerini açısından, diğer akademilerle kıyaslandığında Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin belirgin bir farkı olup olmadığını açıklar mısınız?

11. Eğitim görmek için okulunuza şehir dışından gelen öğrencilerin toplam öğrenci sayısına oranı hakkında fikir yürütebilir misiniz? Bu öğrencilerin, şehre uyum kabiliyetleri nasıldı?

-Zonguldak'ın kültürel dokusu, sosyal yapısı ve ekonomisi şehir dışından gelen öğrencilerden nasıl etkilenmiştir?

3. Zonguldak Mimarlık Ve Mühendislik Akademisi'nin Hacettepe Üniversitesi Zonguldak Mühendislik Fakültesine Dönüştürülmesini Getiren Süreçler

12. Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin Hacettepe Üniversitesi Zonguldak Mühendislik Fakültesi'ne dönüştürülmesi sürecinden bahseder misiniz?

-Bu süreçte neler yaşandığını, çalışan gözünden anlatır mısınız?

-Sizce bu süreci getiren nedenler nelerdir?

4. Zonguldak Mimarlık Ve Mühendislik Akademisi'nin Hacettepe Üniversitesi Zonguldak Mühendislik Fakültesine Dönüştürülmesinin Sonuçları

13. Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin Hacettepe Üniversitesi Zonguldak Mühendislik Fakültesi'ne dönüştürülmesinin sonuçlarından bahseder misiniz?

-Okulun fiziki yapısı, öğrenci sayısı, öğrenci başına düşen akademisyen ve personel sayıları, laboratuvar ve sosyal tesis olanakları ne şekilde dönüşüme uğramıştır?

-Şehrin ekonomik ve sosyal yapısı nasıl bir dönüşüme uğramıştır?

*Bu konuyla ilgili bizim sormadığımız, dikkatimizden kaçan ve sizin eklemek istediğiniz herhangi bir şey var mı?

Ek 5: Akademik Personel Görüşme Soruları

*Kendinizi tanıtabilir misiniz?

- Aldığınız eğitimler ve kariyerinizden söz eder misiniz?

-Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi ile bağınız nedir, açıklar mısınız?

1. Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisinin Fiziki Koşulları, Donanımı, Eğitimde Kullanılan Yöntemler, Akademik ve İdari Personelin Çalışma Koşulları İle Okul İklimi

1. Çalıştığınız dönemde Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin fiziki yapısını anlatır mısınız?

-İçinde yer aldığı coğrafi koşullar, okul binası, derslikler, laboratuvarlar, kütüphane, sportif aktivite alanları, kafeterya ve bunun gibi olanaklarını değerlendirir misiniz?

-Bu fiziksel olanakları dönemin diğer Akademileri ya da yüksek öğretim kurumlarıyla kıyaslayabilir misiniz?

2. Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'ni akademik ve idari personel yeterliliği bakımından değerlendirir misiniz?

3. Okulunuzu laboratuvar malzemeleri ve ders materyalleri, temizlik ve güvenlik olanakları açısından değerlendirir misiniz?

4. Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nde eğitimlerin nitelikli teknik iş gücü yetiştirmeyi sağlayacak şekilde uygulamalı olarak yapılma koşullarından bahseder misiniz?

-Uygulamalı eğitimler için gerekli saha çalışmaları yapılır mıydı? Evetse bu çalışmaları mümkün kılan mevzuat, program (müfredat), bütçe ve akademisyen niteliği açılarından bu akademinin koşullarını değerlendirir misiniz?

5. Öğrencilerin staj süreçleri nasıl gerçekleştirilmekteydi?

6.Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nde verdiğiniz derslerden ve dersi işleme şeklinden bahsedebilir misiniz?

-Akademide verilen derslerin öğrencileri mesleğe hazırlama düzeyiyle ilgili görüşlerinizi paylaşır mısınız?

7. Akademide verdiğiniz dersler dışında müzik, edebiyat, spor, tiyatro vb. sosyal etkinliklerde görev aldınız mı, bunlar nelerdi?

-Sosyal aktivitelerin çeşitliliği açısından okulunuzu değerlendirir misiniz?

8. Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nde görev yaptığınız dönemde akademik ve idari personelin özlük hakları, çalışma şartları, maaş durumları ve sosyal olanakları (lojman, sosyal tesisler ve çeşitli sosyal olanaklardan yararlanma) nasıldı, açıklayabilir misiniz?

-Diğer Akademiler veya yükseköğretim kurumlarıyla Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'ni akademik personele sağladığı imkanlar bakımından kıyaslayabilir misiniz?

9. Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nde eğitim verdiğiniz yıllarda okul bileşenlerinin (öğrenciler, akademisyenler ve idari personelin) birbirleriyle iletişimleri ve okul kültürü nasıldı?

-Demokratik karar mekanizmalarına katılma, saygı ve güven ortamı tesis etme, boş zaman aktiviteleri ve siyasi eğilimler konularındaki gözlemlerinizi paylaşır mısınız?

10. Öğrenci, akademisyen veya idari personel içinde kadınların oranı hakkında neler söylersiniz?

-Kadınların sınıf içi süreçlere katılımı, mimarlık ve mühendislik gibi erkek işi görülen bir mesleğe uyum becerileri, okul bileşenleriyle iletişim ve uyumları hakkında neler söylersiniz?

2. Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisinin Faaliyet Gösterdiği 1975-1982 Yılları Arasında Türkiye ve Zonguldak Ekonomisine, Sosyal Ve Kültürel Yaşamına Katkıları

11. Okulunuzun faaliyet gösterdiği dönemde ulusal ya da yerel basına yansımış önemli bir başarısını hatırlıyor musunuz? Hatırlıyorsanız anlatabilir misiniz?

12. Akademi'den mezun olan öğrencilerin sonraki yaşantılarında ve kariyerlerinde nasıl bir yol izledikleri hakkındaki gözlemlerinizi paylaşır mısınız?

-Akademi mezunları, alanları dışında başka hangi sektörlerde istihdam edilmişlerdir?

-Mezunların sahip oldukları Akademi diplomasının, onların mesleki yaşamları ve sosyal statüleri üzerindeki etkileri nasıl olmuştur?

-Mezunların mesleki yaşamları ve sosyal statülerini açısından, diğer akademilerle kıyaslandığında Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin belirgin bir farkı olup olmadığını açıklar mısınız?

13. Eğitim görmek için okulunuza şehir dışından gelen öğrencilerin toplam öğrenci sayısına oranı hakkında fikir yürütebilir misiniz? Bu öğrencilerin, şehre uyum kabiliyetleri nasıldı?

-Zonguldak'ın kültürel dokusu, sosyal yapısı ve ekonomisi şehir dışından gelen öğrencilerden nasıl etkilenmiştir?

3. Zonguldak Mimarlık ve Mühendislik Akademisi'nin Hacettepe Üniversitesi Zonguldak Mühendislik Fakültesine Dönüştürülmesini Getiren Süreçler

14. Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin Hacettepe Üniversitesi Zonguldak Mühendislik Fakültesi'ne dönüştürülmesi sürecinden bahseder misiniz?

-Bu süreçte neler yaşandığını, akademisyen gözünden anlatır mısınız?

-Sizce bu süreci getiren nedenler nelerdir?

4. Zonguldak Mimarlık ve Mühendislik Akademisi'nin Hacettepe Üniversitesi Zonguldak Mühendislik Fakültesine Dönüştürülmesinin Sonuçları

15. Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin Hacettepe Üniversitesi Zonguldak Mühendislik Fakültesi'ne dönüştürülmesinin sonuçlarından bahseder misiniz?

-Okulun fiziki yapısı, öğrenci sayısı, öğrenci başına düşen akademisyen ve personel sayıları, laboratuvar ve sosyal tesis olanakları ne şekilde dönüşüme uğramıştır?

-Şehrin ekonomik ve sosyal yapısı nasıl bir dönüşüme uğramıştır?

Bu konuyla ilgili bizim sormadığımız, dikkatimizden kaçan ve sizin eklemek istediğiniz herhangi bir şey var mı?

ÖZ GEÇMİŞ

Adı ve Soyadı : Ebru BALÇIK

Bildiği Yabancı Diller : İngilizce (A1)

Aldığı Sertifikalar :

28 Mayıs 2024, Farabi IX. Arge ve İnovasyon Proje Pazarı, Geri Dönüşüm Oyunu (GDO)

14 Ekim 2024, Vergi Denetim Kurulu Başkanlığı, Devlet Malını Koruma ve Tasarruf Tedbirleri

29 Ekim 2024, Mehmet Akif İnan Vakfı, Eğitimde Etkili İletişim

31 Ekim 2024, Mehmet Akif İnan Vakfı, Atanmış Değil Adanmış Yönetici

02 Kasım 2024, Mehmet Akif İnan Vakfı, Kurum İçi İletişimde Görgü ve Nezaket Kuralları

6-7 Aralık 2024, Türkiye Maarif Vakfı 4. İstanbul Eğitim Zirvesi

Uzmanlık Alanı : Okul Öncesi Eğitim, Eğitim Yönetimi

Derece	Bölüm/Program	Üniversite	Yıl
Lisans	Okul Öncesi Öğretmenliği	Karadeniz Teknik Üniversitesi	2013
Y. Lisans	Eğitim Yönetimi	Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi	2023- devam ediyor

Görevler :

Görev Unvanı	Görev Yeri	Yıl
Öğretmen	Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Anaokulu	2013- devam ediyor

Eserler :

A. Uluslararası hakemli dergilerde yayımlanan makaleler

B. Uluslararası bilimsel toplantılarda sunulan ve bildiri kitaplarında (proceedings) basılan bildiriler:

B1.Balçık, E. (2024). Modernleşen Türkiye'nin Madencilerini Eğitmek: Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi (1975-1982) Üzerine Tarihsel Bir

Analiz. 3-6 Haziran 2024, Ankara Üniversitesi. 12 Uluslararası Eleştirel Eğitim Kongresi (12. International Conference on Critical Education).

C. Yazılan ulusal/uluslararası kitaplar veya kitaplardaki bölümler:

C1. Yazılan ulusal/uluslararası kitaplar:

C2. Yazılan ulusal/uluslararası kitaplardaki bölümler:

D. Ulusal hakemli dergilerde yayımlanan makaleler:

E. Ulusal bilimsel toplantılarda sunulan ve bildiri kitaplarında basılan bildiriler:

E1: Balçık, E. (2024). Okul Öncesi Dönemde Matematik Öğretiminde Oyunlaştırmanın Öğrenmeye Etkisi. 11-12 Mayıs 2024, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi. Matematik Öğretiminde Örnek Uygulamalar Kongresi II.

F. Sanat ve tasarım etkinlikleri:

G. Diğer yayınlar: *(Yukarıdaki maddelerde yer alan başlıklardaki kategorilere girmeyen ve belirtilmek istenen tüm eserler bu maddenin altında belirtilecektir.)*